

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 26-వ తేది శుక్రవారము } No. 150
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస బహుళ త్రయోదశి ౧౩. } సంచిక ౧౫౦

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, చాయపుపొట్ల బాపును,
చర్మపు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వర్షము తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును దుద్దగానే ఔషుట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ఒహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

భక్త-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది మద్రాసు అండు
నదరన్ మరాటా
రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇకాకార్పొరేటుచేయబడినది.)

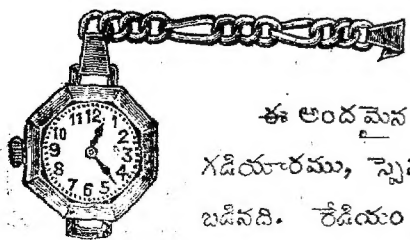
నోటీసు

ఇదినరలో ఈకంపెనీవారిచే ప్రచురింపబడిన మొదటి,
రెండవతరగతుల చార్జీ తగ్గుదల 1924 సం॥రం అక్టోబరు మొదటి
తారీఖునుండి ఆమలులోనికివచ్చును. వారముకడపట మద్రాసు
నుండి బెంగళూరికి, బెంగళూరినుండి మద్రాసుకు 1 వ తరగతి
టిక్కెట్టు మామూలు ప్రకారమే యివ్వబడును. అయితే ర్పు 44
లుకుబడులు ర్పు 37లు మాత్రమే చార్జీ చేయబడును.

ఆతారీఖునుండియే మాడుమాసములకొకసారి చొప్పున
మా 1924 సం॥రం నెం 49 రు కాలనిర్ణయ పుస్తకమునందు
98 పుటయందు 15 వ పేజీలో తెలుపబడిన ప్రకారము తగ్గు
దలరేటుచొప్పున యివ్వబడుచుండిన మొదటి, రెండవతరగతి
టిక్కెట్టు ఆసీనేయబడినదని యిందుమూలముగా అందరికీ తెలి
యజేయబడుచున్నది.

దశరాపండుగకు గాను

ధర 1కి ర్పు 6-0-0

ఈ అందమైన చేతిలో గట్టు
గడియారము, స్పెషలుగ చెయ్య
బడినది. రేడియం టైలుతోను,
ఎనిమిదిమూలలు కలదియు చూచుటకు ఎంతయో
రమ్యముగను యున్నది. చేతికిగట్టుకొనుకొలుసుతో
కూడా పంపబడును. కి సంవత్సరములకు పూచీ
యియ్యబడును. త్వరపడుడు.

విలాసము: మా నేజరు తపాలుపెట్టె 27 మద్రాసు.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యం
గారి ఔషధాలయమును గురించి
మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రధానచూం
త్రియగు డి॥ ఆనరబుల్ పానుగల్లు
రాజాగారి అభిప్రాయము:-

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి ఔష
ధాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు
సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూత్రము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధు
లకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల
గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారం
దరు పండితుని చికిత్సనలన తమవ్యాధులనుండి విము
క్తులైతిమని ఒప్పుకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా
స్వామిగారు చికిత్సచేసిన పిమ్మట మరల మూత్ర
మును పరిశీలించగా వానియందు తీవ్రపదార్థముల
జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదర్చబడిన
వారిని వైద్యశాస్త్ర పండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్)
బాగుగ పరిశీలించవలె నని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి మెల్ల పుడును బయము
కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

వి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాద్, పూనమల్లిరోడ్డు.

కీలపాకు, మద్రాసు.

ఇంపీరియల్ సినిమా
హైరోడ్డు, తిరువళ్ళికేజి

20.9.24 శనివారమునుండి 16.9.24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9.30

శని, ఆనివారములో మధ్యాహ్నము 8-15 కూడ గలదు.

ప్రాన్సిస్ అండ్ రోజ్ మేరి తెబి

13 ఆశ్చములలోనిది. 2 వ భాగము.

వెలింగుటన్ సినిమా
మాంతు రోడ్డు

20.9.24 శనివారమునుండి 26.9.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రం 6-15 ప్రతిదినము 2 ప్రదర్శనములు రాత్రి 9.30

మధ్యాహ్నము 8-15, మధ్యాహ్నము 8-15

బహుమతి యివ్వబడుటకు శని, ఆనివారములందు మాత్రమే
విలువగలబహుమాన వివ్వబడును.

మెట్రిగోరాండు

మిగులనుండర మైన మేరిఫిల్ బిస్ మిక్సీలి సాగనైసోప్రియుడు
వార్షికకెట్టి కిరదగుచోవయే మెట్రిగోరాండు.

మోహినీతైలము

కీతు॥ నూనెగల సీసా 1-కి రూ 0.12.0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగమైనది.

ఇదిమనోహరిత్రయము జేయు విద్యాగ్రంథం, స్త్రీదీర్ఘ, శిశువు
గ్రంథము మొదలగువారికి సుఖనిద్ర, విక్రాంతిచ్చును సుందరల
మోహలావణ్యములకు ప్రాప్తం కు నిరుబాస మనోహరముగ
బెంచి కాపాడును. ఈతైలమునంతకల రమణీయమగు సునాసన
చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వకొనిన ఇగురు పొడుగు
వారకుకూడ పరిమళము వ్యాపించుచు తలలోనుండును పుట్టు
నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు సునాసన ద్రవ్యములను చేర్చి
తయారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడనే
యిచ్చును. నేయేలకసాపకంబొనిన ఇతను తెలియగలదు
అమృతాంజనం డిపో, మద్రాసు - బొంబాయి.

మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లు

సెలెక్టు కమిటీనివేదికము

మద్రాసు ఇరిగేషన్ బిల్లుపై నివేదించుటకు నియమింపబడిన సెలెక్టు కమిటీసభ్యులము మేము యాక్రిందినివేదికమును పంపుచున్నాము.

2. ఈ బిల్లు 1924 జనవరి 22 వ తేదీ ఫోర్మ సెంటుజూజి గెజిటులో ఇంగ్లీషులోను ఫిబ్రవరి 12 వ తేదీని తమిళము, తెలుగు, కన్నడభాషలలోను 19వ తేదీని హిందూస్థానీలోను, మార్చి 4 వ తేదీని ఒరియాలోను ప్రకటింపబడెను.

3. మద్రాసులో ప్రభుత్వమున 1924 ఏప్రిల్ 15 వ తేదీ సమావేశమై కమిటీనివారాలు ఉచక్రమండలములో జరుప తీర్మానించి ఆచట మే 8 వ తేదీ గురువారమునండియు పని ప్రారంభించెను. ఆరోజుమొదలు మే 28 వరకును వరుసగ విచారించెను. అంతట ఆచటజేసిన తీర్మానఫలితములను బిల్లులో జేర్చుటకు ప్రభుత్వమువారు యాకమిటీ సూచనలవలన రెవిన్యూకు నష్టము వచ్చునేమో జిల్లా ఉద్యోగులలో సంప్రతింతుటకును అవకాశ మిచ్చుటకై విచారణ నాశ్చిరి.

మరల కమిటీ మద్రాసులో ఆగస్టు 18 వ తేదీ సమావేశమై 15, 16 తేదీలవరకుండి బిల్లు వెల్లు సిద్ధము జేయవలెనో ఆగస్టు 19 వ తేదీని సిద్ధముజేరి.

ఉచక్రమండలములో విచారణ చేసినపుడు మొదటి నాలుగురోజులను మద్రాసు భూస్వాములసంఘప్రతినిధి యగు ఏ. కృష్ణస్వామియ్యరు. గారిని విచారించుటతో సరిపోయెను. ఆ యన పర్వతెంటు సెటిల్మెంటు సెచ్చినయెడల భూస్వాముల ఫితియెట్టుండునో దీర్ఘముగ చర్చించి అప్పుడువచ్చు వ్యాయసంబంధముగ తీర్మానములచెల్పి అట్టివానివలన వాటిగల హక్కులకు యాబిలువలన నెట్టినష్టము గల్గునో చెప్పిరి. జయపూరు మహారాజగారి ప్రతినిధినిగూడ కమిటీవారువిచారించిరి. ఆయన యావట్టును బిల్లుక్రిందికి రాకుండ జేయవలెనని కోరెను. ఇంకను చాల మంది సాక్షులువచ్చి రయత్వారీ భూస్వాముల పక్షమున సాక్ష్యమునిచ్చి వారి లాభనష్టముల చెప్పిరి.

1 వ అధ్యాయము

4 పీఠిక:— ఇందు అసలున్న మాటలను మార్చి యీ కాసము నేల జేయవలయునో ప్రభుత్వమునకును ఇరిగేషన్ కును గల వ్యాయసంబంధముగ ఫితిగతులు వివరించి విశదము జేయబడినవి.

5. క్లాజు 8:— మద్రాసు నిర్బంధ కార్మికకాసమును రద్దుజేయ నుద్దేశింపలేదు. కాని యది యాచరణలో బెట్టుటలో క్లాజు 86 లోని నిబంధనలకు బద్ధమైయుండవలసి యుండును.

6. క్లాజు 4 (3):— ఇరిగేషన్ ఆఫీసరులను పదనిర్వచనము మార్చుజేయబడినది. అందువలన యాచట్టము ప్రకారము అట్టిఆఫీసరు కెచ్చినఅధికారములను అంతకు తక్కువ రాంకు ఆఫీస రెనరును ఆచరణలో బెట్టుకుండ జేయబడినది.

7. క్లాజు 4 (4):— ఈబిల్లును కాససభలో ప్రవేశ బెట్టినపుడు ప్రభుత్వమున కిందుగలహక్కులను నిర్దేశింప నుద్దేశింపబడెను. కాని యాహక్కులను చలాయించుటకు ముందుయెప్పుడయిననుసరే ముందుప్రకటింప వలయునని యుండెను. ఉచక్రమండలములో విచారణజేసినపుడు ప్రభుత్వాధికారము క్రిందనుండ ఇరిగేషన్ పనులవిషయమున అట్టిప్రకటన మవసరము లేదని ముందునిర్ణయము గావింపబడెను. ఇట్లు గావించుటలో ఎట్టేబులలోనున్న నదులకు ప్రవాహములకును, అట్లులేనివానికిని యేదైనభేదము సకారణముగ జేయవలగునను నమృతముతో జేయబడెను. 'ఇరిగేషన్ పనులు' అను పదనిర్వచనము జేయుటలో అందు ప్రభుత్వాధికారము నిరాక్షేపణగల నీటివనరులన్నియు జేరుననియు, అట్టి నిర్వచనమువలన ఆపనులన్నిటివిషయమునను ప్రభుత్వమువారు బిల్లుప్రకారము తమకు సంక్రిమించిన అధికారములను చలాయించవచ్చుననియు నుద్దేశింపబడెను. కాని రాజధానిలోని జిల్లాలన్నిటిలోను అసలు ఫితిగతు లెట్లున్నవియో పరిక్షించిగాని యానిర్ణయము బడయ విల్లులేదని తలంపబడెను. కమిటీ మరల మద్రాసులో సమావేశమయినపుడు యానిర్ణయము నిలవబాలదని కనుగొనబడెను. ఏలనగా జమిందారీప్రవేశములోని పూర్తిగనున్న జలముయములపైగూడ ప్రభుత్వమువారు అధికారమును చలాయించుచున్నటుల జిల్లాఅధికారుల నివేదికబట్టి చెలిసెను. ఇందొకటి ముఖ్యవిషయమును గాంచగా యావిషయమై పునర్విచారణ జేయవలసరము గాన్పించెను. తెరియాయనుండి నీరుపారుటను సరిజేయుటకుంచబడిన పెరవై రెన్యూలేటరు ఎట్టేబు సరిహద్దులలోనే యున్నది. అట్లైనను కానిని కట్టినప్పటి నుండియను దానిద్వారా ప్రవహించునీటిపై అధికారమును చలాయించుటకును, ఆరెన్యూలేటరున్నచోట నీరుగూడ యిందుచేరజేమాయను నుద్దేశ్యముతో యాహక్కుజేసిరి. అట్లు జేరకున్నయెడల యిదివరకు వలె ప్రభుత్వమువారికి దానినుండి వచ్చు నీటిపై అధికారము లేకపోవచ్చును. ఇదివరలో చట్టమును గావించినప్పుడున్న అధికారములను హక్కులను భద్రముజేయుటకు దగిన ప్రయత్నముల జేయవలెను. కావున 'ఇరిగేషన్ పనులు' అనుమాటకు మరల గావించిన నిర్వచనమునం దీవిషయములన్నియు జేర్చబడినవి.

మొదలు నిస్సంశయముగ ప్రభుత్వమువారి ఇరిగేషన్ పనులు అనువానికి వర్తించును. రెండవది యానిర్వచనము యాక్రిందివిధముగ వచ్చునటుల జేయవచ్చును. (అ) 7 వ క్లాజు ప్రకారము ప్రకటనమాత్రముజేసి యిప్పుడు ప్రభుత్వమున కున్న అధికారమును హక్కులను అట్లే మారకుండునటుల చేయవచ్చును. (ఆ) క్లాజు 8 ప్రకార మొకప్రకటనము గావించి, యితరమై వేలు యజమాను లున్నయెడల వారికున్న హక్కులను విచారించి రికార్డు జేయవలయును. 8. 'ప్రభుత్వభూమి' యను పదనిర్వచనమును పూర్తిగ వదిలివేసితిమి. అందువలన చట్టముయొక్క ఉద్దేశ్యమును గూర్చి అపార్థ మేమైన గల్గునేమోయని ఆపదము నుపయోగించుట నసలే మానితిమి.

9. క్లాజు 4 (7) ఈక్లాజులో చివరభాగమును వదిలివేసితిమి. కారణము 'యజమానుడు' అను పదనిర్వచనమునం దీ భాగము సరిగనున్నటుల గాన్పించలేదు.

10. క్లాజు 4 (12) 'జలాశయము' అనుపదనిర్వచనమునందు మురికినీరుపోవు కాలముగూడ జేర్చబడెను.

2-వ అధ్యాయము

సామాన్యహక్కులు, అధికారస్వీకరణము

11. క్లాజు 6:— ఈక్లాజును ముందు చిత్తుతయారుజేయుటలో సర్ కె. శ్రీనివాసయ్యంగారిబిల్లునందు వలెనే ప్రభుత్వమునకు వస్తుతెగల సామాన్యపుహక్కులను అధికారములను నిర్దేశించు నుద్దేశ్యముతో జేయబడెను. అట్టిసామాన్యవివరణము ఈజుమొంట్లు ఆట్టలోనే గలదు. ఇంకను యిట్టివివరణముజేయుట అవసరమని మాకునోచెను. కాని ఇరిగేషన్ పనుల కట్టడము పోషణము అధికారముల విషయము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకుండవలసిన అధికారములను హక్కులను విధించుటకును, యిది వరకు ఆట్టలో చెల్లవలసినవానికి తోడు అవసరమైన హక్కులనుమాత్రము చెల్లువు యాక్లాజునందు జేర్చ నుద్దేశింపబడినది.

12. క్లాజు 7:— పైనక్లాజు 4(4) ప్రకారము గావించిన నిర్ణయము ననుసరించి, రాష్ట్రీయప్రభుత్వము ఒక్కప్రకటనము మాత్రము గావించి చట్టము గావించునాటికి ఏట్టేబులలోనున్న జలాశయములపై గగ్గియున్న అధికారములను హక్కులనున్నిటిని చలాయించునటుల జేయుటకై ఒకక్రాత్తక్లాజుయొ సందర్భమునగూడ జేర్చబడినది.

13. క్లాజు 8:— ఈక్లాజును సవరించుచు అందుకు సంబంధించిన ప్రతిజిల్లా గెజిటులోను ప్రకటించుటకును ఆప్రకటనను కాససభలో ప్రకటించుటకును యేర్పాటు జేసితిమి.

14. క్లాజు 9:— అసలు బిల్లులోని 9, 10 క్లాజులకు సరిపోవును. ఆక్షేపణలను పరిష్కరించుట కిందు నిబంధనలు జేయబడినవి.

15. ప్రభుత్వమువారు జలాశయములపై అధికారమును స్వీకరింపకముందు మైనేటు యజమానుల హక్కులను రికార్డు జేయువిధానమును గూర్చి 10 క్లాజు నిర్ణయించుచున్నది. ఈక్లాజు త్రిప్పిన్రాయబడెను.

16. 10, 11, 12 క్లాజులు వెనుకటి 12, 13, 14, క్లాజులైనవి.

17. 13వ క్లాజు వెనుకటి 15వ క్లాజైనది. హక్కుల రికార్డులో చేర్చగూడదని ఆక్షేపణయన్నయెడల దావాజేయుటకు కాలపరిమితిని ఒకసంవత్సరము జేసితిమి.

18. క్లాజు 14 ప్రకారము యేభూస్వామియొక్క ఇరిగేషన్ పనులపై అధికారముగాని ప్రభుత్వమునకు సంక్రిమించునెడల ఆభూస్వతులు గూడ ప్రభుత్వముపై బడును. ఇందువలన వెనుకటిబిల్లు 10 వ క్లాజులో చివరభాగం విస్తరింపబడినది.

19. క్లాజులు 15, 16 నందు ఎట్టేబులలోని ఇరిగేషన్ పనులపై అధికారము ప్రభుత్వము వహించునెడల వారికిని భూస్వామికినిగల సంబంధముల విషయమునగల కష్టమును పరిష్కరించుచున్నది. ఈప్రయత్నము కొంతవరకు ప్రాతబిల్లు 24 వ క్లాజునందు జేయబడినది.

'ఎట్టేబుయొక్క భూగోళపుసరిహద్దులలో' అనిప్రయోగించుటలో మైనరు ఇనాములుగూడ చేర్చునట్లేజేయబడినది.

20. క్లాజు 18 ప్రాతబిల్లులో 8 వ క్లాజుకు సరిపోయినది. మరల సంస్కరించి జేసినచిత్తునుబట్టి కొంచెము మార్చబడినది.

21. క్లాజు 19 ప్రాతబిల్లు 11వ క్లాజుతో సరిపోయినది. చట్టము జేయునాటికి భూస్వాములకు గలహక్కులను భద్రముజేయునిబంధనలు అసలు బిల్లులో నున్నట్టివియేగాని ఆక్రమములో కొంతమార్పు జేయబడినది. కాని క్లాజుప్రారంభమున జేసిన ప్రకటనము ప్రకారము రిజిస్టర్డ్ మాగాణిభూమిదారులకు క్రమముగ నీటివనతిగల్గు హక్కులను భద్రముజేయుటకై ప్రత్యేకముగ నొకక్లాజును జేర్చవలెనని మాకుసలహా యాయబడెను. ఈపని సలుక్లాజు (5)లో జేయబడినది. మెట్టభూమిదారులు గూడ 20 సంవత్సరములనుండియు వరుసగ సాగుజేయుచుండినయెడల యిట్టినీటిహక్కునే యిచ్చుటకు కమిటీవారు నుద్దేశించి సలుక్లాజు 6)ను జేర్చిరి. ఇట్లుజేయుటవలన యిప్పుడున్న ఆచారమునకు భిన్నముగ బోవుచున్నారని కమిటీవారికి చెలియును.

22. సబ్ క్లాజు 6కు జేర్చిన మరతులు యాసబుక్లాజువల్ల ను దానిముందుదానికలను విధింపబడినహక్కులను హక్కుపోయినందువలన కంపెన్సేటు జేయబడిన భూములకు వర్తింపకుండ నిశ్చేదించునట్లేజేయబడినది.

3-వ అధ్యాయము

నీటిసప్లై, అధికారములు

23. క్లాజు 20 ప్రాతబిల్లులో 17 వ క్లాజును బోలియున్నది. ఏదైన ఇరిగేషన్ పనులందు మార్పుజేసినయెడల చివరకు ఉత్తరువు జేయుటకుముందు అందువలన నష్టపడువార లాక్షేపణ చెల్లుకొనునటుల జేయుటకై యిది సంస్కరింపబడినది. సాధ్యమైనయెడల యెవరికిగాని మంచినీటివనరు పోయినపుడు మరియొకచోట వనరు జేయవలెనని గూడ ఒక ప్యారా జేర్చబడినది.

ఏదైన నీటిసప్లైయొ మార్గమునుండి నీరు ప్రవహింపకుండ మాన్యుటకు ఇరిగేషన్ ఆఫీసరుగల అధికారముల నిరంకుశముగ నుపయోగింపకుండ జేయుటకు గూడ క్లాజు చివరను ఒక నిబంధన జేయబడినది.

24. క్లాజు 21 క్రొత్తది. ప్రభుత్వమువారు రేపైన భూములను అధికారముక్రిందికి దీసికొని ప్రయోజనము లేకున్నయెడల ఆభూముల యజమానులకే తిరిగి యిచ్చివేయుటకు యీ చట్టమునందు నిబంధన జేయబడినది.

25. క్లాజు 22 గూడ క్రొత్తదే. ఈచట్టము ప్రకారము అధికారము గల్గియున్నవానిపైగాక మిగిలిన ఇరిగేషన్ పనుల మరమ్మత్తును గూర్చి యాక్లాజు చర్చించుచున్నది. అట్టి మరమ్మత్తులు జరుగకున్నయెడల వానిక్రిందనున్న భూముల యజమానులకు పల్లము పెరక శిస్తుల భేదమును రెవిన్యూ నిచ్చుట కేర్పాటు జేయబడినది.

26. క్లాజు 23 క్రొత్తది. ఇందు ఇరిగేషన్, మరుగు కాల్యాలపైగా రాకపోకల యేర్పాటునకు సంబంధించినది.

27. క్లాజులు 24 నుండి 28 వరకును ప్రాతబిల్లులో 18 నుండి 22 వరకువలెనే యుండును.

4-వ అధ్యాయము

జలాశయములు

28. క్లాజులు 29, 30 యున్న ప్రాతబిల్లులోని 25, 26 క్లాజులను బోలియున్నవి.

29. క్లాజు 31 లో ప్రకటనల గావించుకాలము రెండు మాసము లుండవలెనని యెక్కువ జేసితిమి. 31, 22 క్లాజులలో చెల్లిన పనియంతయును జిల్లా కలెక్టరే జేయవలసియుండునెడల పరిపాలనా విషయములందు కష్టము లేర్పడునని మాకు తెలుపబడెను. కావున 'కలెక్టరు' పదమునకు ముందు 'జిల్లా' యను దానిని తీసివేసి ఆపనిని రెవిన్యూడివిజను ఆఫీసరు కిచ్చునటుల అంగీకరించితిమి.

30. క్లాజులు 32 మొదలు 37 వరకు ప్రాతబిల్లులోని 29 మొదలు 38 క్లాజులవరకు వాని బోలియందును.

31. 38 వ క్లాజు క్రొత్తది. జలాశయముల నిర్మించుటకు భూముల సంపాదించి చివరకు ఆ కట్టడము మానివేసినందుల వానిని అమ్ముటకై నిబంధనము జేయబడినది.

32. 39, 40 క్లాజులు ప్రాతబిల్లులో 34, 35 క్లాజులను బోలియందును.

33. ఇరిగేషను బిల్లులోని 36 వ క్లాజును మేము మదలి తీసితిమి. కారణము రైతుల ఖర్చుపై నీటికాల్వలగట్టుటకు ప్రభుత్వమువారి రధికారము గల్గియుండుట మాకిష్టములేదు.

34. క్లాజులు 41 మొదలు 43 వరకును ప్రాతబిల్లు 37, 38, 40 క్లాజుల బోలియందును.

35. అసలు బిల్లులోని 39 వ క్లాజు అసలే వదలివేయ బడినది.

36. 43 వ క్లాజులో, యీచట్టును వచ్చునాటికి ముందు నిర్మింపబడి జలదారుల యజమానులకు వానివలన క్రొత్త ఖర్చులు యీ సెక్షనుక్రింద జరుగకుండుటకై రక్షించుచు ఒక నిబంధన జేర్చబడినది.

37. క్లాజు 44 వెనుకటి 41 వ క్లాజేకాని ఎక్కువ అత్యవసరము గల్గినప్పుడు దానిక్రింద చర్య దీసికొన కుండునట్లుల కొంచెము సంస్కరింపబడినది.

5-వ అధ్యాయము

నీటి శిస్తు

38. క్లాజు 45:—ఇరిగేషను అవసరము లేనపుడు దానంతట నది సాగనయెడల అట్టిపంటకు శిస్తుజేయుట మాకిష్టములేదు గావున 'లాభకరముగ చాలియుండిన' అనుమాటలను 'అవసరము' అనుమాటకు ముందు జేర్చితిమి.

ఎ. బి. సి. ప్రావిజో నిబంధనలు కొన్ని విషయములలో నీరు బొట్టుబొట్టుగ వచ్చి సాగుయ్యేభూముల యజమానులకు పన్నుగట్టుకుండ రక్షించుట కుద్దేశింపబడినవి.

(ఎ) నిబంధన బావులుగల భూములకు యిదివరకు ప్రభుత్వపు టుత్తరుప్రకార మిచ్చిన హక్కులనే భద్రము జేయుచున్నది.

(బి) నిబంధన, యీ నీటివలన మాగాణిపంటగాని నీటి పసతివలన పెట్టపంటగాని వేసినపుడే పన్నుగట్టువలెనని చెబుచు చున్నది.

(సి) నిబంధనప్రకారము ప్లేట్లసరిహద్దులలో నున్న భూములు ప్రభుత్వాధికారమువచ్చుటకు ముందు కొంచెముకొంచెము నీటివసతివలన సాగనయెడల విదప ఆవిధముగ సాగుజేసిన యెడల పన్ను విధింపరాదు.

(డి) నిబంధన ప్రకారము భూఖాముందు తన ఎప్లేటు సరిహద్దులలో లేని నీటిని తనభూముల లాభమునకై ఉపయోగించుకొనుటకు వీలగునట్లుల హక్కు లెక్కువ జేయబడినది.

(జి) నిబంధనయందు వైన 19 వ క్లాజుప్రకారము హక్కులు సంక్రమించిన మాగాని భూములనుగూర్చి చర్చింపబడినది.

జే. కే. యల్. నిబంధనలందు సెక్సువిధింపకుండ నిశ్చయింపబడిన యితరవిషయము లన్నియు చెబుపబడినవి.

39. క్లాజు 45 (2) మరల చిత్తు తయారు చేయబడినది. ఇందు సెటిల్మెంటు ప్రకటన యనుసరింపబడెను; సెటిల్మెంటు కాలములో క్రొత్తకాలవ వేయుటవలన లెక్కలకు యెడల యెక్కువ సెక్సు విధింపవచ్చును.

40. క్లాజు 45 (3) నీటి సెక్సురేటులను విధించుటలో కమిటీ మాడు ప్రత్యామ్నాయము నాలోచింపవలసియుండెను. ఇట్లు సూచింపబడెను.

(1) ప్రభుత్వపు టుత్తరుప్రకారము రేట్లను నిర్ణయింపవచ్చును. వానిని కాసనసభలో ప్రకటింపవలెను.

(2) కాసనసభలో సంగీకరించుచు తీర్మానమును జేసిన గాని వాని నాచరణములో లేట్టరాదు.

(3) అప్పుడప్పుడు రేట్లను బిల్లు రూపమున బెట్టి సభలో కాసనమునటుల జేయవలెను.

ఈమూటిలోను చివరది బాగా తగియున్నటుల కమిటీ హరంగీకరించిరి. ఈచట్టును గావించినప్పుడున్న రేట్లనే మరల క్రొత్తబిల్లుజేసి కాసనసభలో చెప్పువరకు నుంచునట్లుగూడ రానింపబడెను.

41. క్లాజు 46. అసలుబిల్లులో 43 (2) క్లాజుగనుండిన రెండవ సబ్ క్లాజును దీసివేసితిమి. దానిని 108 వ క్లాజునందు పన్నులు సెక్సులు వసూలుజేయుటకు సంబంధించిన దానిలో జేర్చితిమి.

42. క్లాజు 57 ప్రాత 44 వ క్లాజే దావా హక్కుగల మరతులకు శుభ్రముగ చెలియునట్లుల జేయుటకయి మేము క్లాజును సంస్కరించితిమి.

6-వ అధ్యాయము

ఇరిగేషనుకాల్వల నిర్మాణము

43. క్లాజు 48—ఈక్లాజులో పోషణ యను మాటను తీసివేసితిమి. పోషణపనులకు మాత్రము ప్రత్యేకముగ నీనిబంధన లవసరమని మేము తలంపలేదు.

44. క్లాజు 50:—49 వ క్లాజు ప్రకారము నోటిను యిచ్చినవారి అంగీకారముమాత్రము బడయవలయునని మేము జేసితిమి.

45. క్లాజులు 48 మొదలు 56 వరకును అసలు బిల్లులో 45 మొదలు 53 వరకు బోలియందును.

6-వ అధ్యాయము

ముంకినీటి కాల్వలు

46. ప్రభుత్వమువారే ముంకినీటి కాల్వల నిర్మించుటకును వాని వలన నలా భూముల నొందిన వారిపై సంవత్సరమున కింతకని రేటు విధించి అట్టికాల్వలకై ఖర్చును కొంతయో అంతయో పూడునట్లుల జేయుటకు మేముకొత్త అధ్యాయమును జేర్చితిమి.

ఈఅధ్యాయమునందలి క్లాజులు బర్మాకాల్వల చట్టములోని 61, 62, 63 సెక్షనుల ననుసరించియుండును.

7 అధ్యాయము

ఎప్లేటులలో నుచితముగ సాగుభూముల నిర్ణయించుట

47. క్లాజు 60 (3) 1923 జనవరి 1 వ తేదీలోపల వేసిన దావాలను పోకుండజేయుటకు మేము నిబంధనజేసితిమి.

48. క్లాజు 61:—ఎప్లేటులలో సెక్సువిధింపకుండ నుచితముగ సాగుజేయదగిన భూమిని నిర్ణయించుటకు ప్రత్యేకనిబంధనజేసితిమి. కాని యట్టినిర్ణయము జేయుటకు కొన్నిమరతుల నేర్పరచితిమి.

49 క్లాజు 61 (4) భూస్వాములకును రైతులకును గల హక్కులతో యీక్లాజు నిబంధనలకు యెట్టిసంబంధము లేదని విశదముగ చెల్పుటకై యీక్లాజును మేము జేర్చితిమి.

8 అధ్యాయము

కంపెన్సేషను లిచ్చుట

50. క్లాజు 62 (1వ ప్రావిజో)—దావాతెచ్చుటకుగల వాయిదా లెక్కపెట్టుట నవ్వముగల్గిన నాటినుండిగాని ఆజేరించిన పని జరిగిన నాటినుండే కాదని తలంచి ఆప్రకారము మేముక్లాజును సవరించితిమి.

51. అసలు బిల్లులో 56 క్లాజు ప్రావిజో (2) (ఎ)ను వదలివేసితిమి. ఈచట్టునుజేసిన విదప నీటిహక్కుల జూదినవారికి ఆ స పై యి ఆ వి చ్చి న్న ము గ ను ం డ ద ని నిబంధనజేయుట వలన ప్రజాలాభకరముగ నుండునని మేము తలంపము. క్లాజు 19 (5) నిబంధనల ప్రకారము రెజిస్టరుల మాగాణి భూములకు అవిచ్చిన్నముగ నీటివసతిగల హక్కునిచ్చి యుండినపుడు అట్టిభూములకు కంపెన్సేషను నీయకుండ విధించిన నిబంధనను మేము వదలివేసితిమి. మాగాణిపన్ను విధించినంత కాలమును కంపెన్సేషను నీయవలసియుండును.

మెట్టభూమిగ రిజిస్టరుచేసిన దానికి 19 (6) నిబంధన ప్రకారము నీటిపన్నెయి అవిచ్చిన్నముగ జరుగునపుడు 10 రెండ్లు సాగుపోయిన దప్ప ఆహక్కుపోజాలదని మేము నిబంధన జేసితిమి.

52. క్లాజులు 14, 15, 16, 22 లలోని నిబంధనల ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు మరమ్మతుల జేయజాలునన్న కంపెన్సేషను నీయకూడదని యున్న నిబంధనను మేము దీసివేసితిమి.

53. రెవిన్యూ గ్రాంట్జేరిన నిచ్చినయెడల యీక్లాజు నిబంధనలవలన దానిని లేకుండజేయ నుద్దేశింపలేదని 62 వ క్లాజు చివరవిశదము జేయుచు నోటికి జేర్చితిమి.

54. క్లాజు 68 (1)—ల్యాండు అక్విజిషను ఆఫ్ఫీసుమాత్రము ననుసరించి మార్కెటుధరను గట్టుటకు ఆనవ్వుగల్గిన లేదీయవచ్చును యెట్లుండునో జూడవలెననికాని కంపెన్సేషను యిచ్చెనాటికి కెట్లుండునో దానినిబట్టి యుండరాదని మేము తలంచితిమి. త గ్గి పో యి న మొత్తమును సంవత్సరం నికరం లాభ మెంత తగ్గిపోయెనో దానికి 20 రెట్లు గట్టువలెను.

55. క్లాజు 70:—క్లాజు 20లో రివెన్యూరా నిబంధనల నుసరించి 70వ నిబంధనను కొంచెముగ మేము సవరించితిమి.

దాని ప్రయోజనము నీజిరూపమున కంపెన్సేషను నిచ్చుటకు మాత్ర ముద్దేశింప బడెను;

9 అధ్యాయము

56. ఈకాసనమునందు కార్మికనిర్బంధ కాసనమునందలి నిబంధనలనే మరల జేయుట యిష్టములేకపోవుటవలన యీ అధ్యాయమును మేము పూర్తిగ మాన్చితిమి. కాని 86 క్లాజును 10వ అధ్యాయము జూచినయెడల యీ అధ్యాయమును, వచ్చే అధ్యాయమును మించనంతవరకు ప్రాతచట్టము నిబంధనలేని రిం చునని తెలియగలదు. ఇరిగేషను కాల్వలకు అవసరముగమరమ్మతుల జేయుటకు కావలసిన వస్తుసామగ్రినిమాత్రము బొందుటకు యీ అధ్యాయమునందు నిబంధనలు జేయబడినవి.

10 అధ్యాయము

57. ఈ అధ్యాయమును చాలవరకు సంస్కరించితిమి. రాజధానిలో జిల్లాఅయిదున్న ఆచారము వేర్వేరుగ నున్నది. ఒకజిల్లా ఆచారము మరియొకజిల్లాకు వర్తించునని చెప్పవీలు లేదు. కావున అలవాటుప్రకారము చేయువనిని గూర్చిన ధర్మములను విచారణజేసి ప్రకటింపవలెనని తీర్మానించితిమి.

58. క్లాజు 76 విచారణ జేసినవిదప యెన్నోట్ల యెట్టి పనులు ఆచారమునం దుండెనో ఆపనులనే జేయించునట్లుల ప్రకటింపవలెనని గూడ 76 వ క్లాజులో సేర్పాటుజేసితిమి.

59. ఆప్రకటించిన అలవాటు ఆప్రదేశమున లేదని యెవరైనను దావాజేయునట్లుల 77 వ క్లాజులో నిబంధన జేసితిమి.

60 క్లాజులు 78, 79—కుడిమరమ్మతు పనులు జరుపుటకు గ్రామతలారి సానుమన నురియొకరి నెవరినైన నిర్ణయించుటకు మేము వీలుజేసితిమి.

61. క్లాజు 79—ఈఖర్చులను నిబంధన ప్రకారము పరిష్కారముజేయకుండ భూమి విస్తీర్ణమునుబట్టి బాధ్యతగలవారి వద్ద వసూలుచేయుటకు గూడ నిబంధన జేయబడెను.

మరమ్మతులు జేయవలసిన దని తెలుపబడినవారు చాల మంది కోరినయెడల ఆపనులను ఇరిగేషను ఆఫీసరే జేయనట్లు లగూడ నిబంధన జేయబడినది.

62. క్లాజు 82—ఆచేసిన పనులకైన ఖర్చునీయనివాని వద్ద పెనాల్టీని యిచ్చిమాత్రము వసూలుజేయుటకు తగ్గించితిమి.

63. క్లాజు 83(1)వారి మరమ్మతులకుగాక సంవత్సరపు సెక్సును విధించుటకు ప్రభుత్వమునకుగల అధికారపు నిబంధనను మేము తీసివేసితిమి. అట్టి సెక్సును భూముల యజమానులు చాలమంది కోరినమాత్రమే విధింపవచ్చును.

64. క్లాజు 85—ఈ అధ్యాయము క్రింద వసూలుజేసి వ్యయముజేయు డబ్బును పరిపాలించుటకై కొన్ని నిబంధన లుండవలెనని తలంచి అట్లేజేసితిమి.

65. క్లాజు 86—ఈ చట్టము జేసినవిదప మద్రాసుకష్టమరీ లేబరుఆఫ్ఫీ ఆచరణను కొంతవర కీనిబంధన తగ్గించును. ఈ చట్టముక్రింద ఇరిగేషను కాల్వలుగాని వానివిషయమున ఆచట్టము ఆచరణలోనుండును. కాని యీచట్టమునందు నిర్వచింపబడిన ఇరిగేషను కాల్వలు పొల్లి పొరలకుండ నిర్మింధముగ కూలిపనులుజేయ నవసరమగుటవలన యీనిబంధనలు ఆచరణలో నుండును. 9, 10 అధ్యాయములలోని నిబంధనలవలన ఆచట్టములోని యితర నిబంధనలు త్రోసివేయ బడును.

11 వ అధ్యాయము

ఇరిగేషను పంచాయతీ సంఘములు

66. క్లాజు 87—పంచాయతీలందు అచట కాపురముండు యజమానులే సభ్యులుగ నుండవలె ననియు, వారులేనపుడు భూమిసాగు జేయుచు యుండవలెననియు, మేమునిబంధన జేసితిమి.

67. క్లాజు 90(డి) పంచాయతీలు అడ్డుపడకుండ ఆచారము ప్రకారము వచ్చుచున్న హక్కులను భద్రము జేయుటకై ఒక క్లాజును ప్రవేశ జేర్చితిమి.

68. క్లాజు 92 (1)—పంచాయతీ ప్రకారమునకు 10 రూపాయలు పెనాల్టీ జేయునట్లుల తగ్గించితిమి. ల్యాండు రెవిన్యూ బాకీలను బోర్డుద్వారా రాబట్టుకొనుటకు నిబంధనల జేసితిమి.

69. క్లాజు 95 ఎదైన తప్పజరిగిన ఒకపంచాయతీపోయి మరియొకటి యేర్పడునట్లుల మీమీక్లాజును సంస్కరించితిమి ఆ పంచాయతీగూడ మరల తప్పజేసినయెడల అసలే రద్దుజేయునట్లు 95 (2) క్లాజులో నిబంధన చేసితిమి.

70. క్లాజు 98:—అవసరమెన్నోట్ల జిల్లా ఇరిగేషను బోర్డులను నిర్మించుట కేర్పాటు చేసితిమి.

12-వ అధ్యాయము

71. క్లాజు 102(సి) — ప్రభుత్వమునకు అప్పీలుజేసికొనుటకు కొంతకాలమునకు దీనిని జేయని నిర్ణయించితిమి. దీనిని జేయని నిర్ణయించితిమి. కాపీలు దిద్దించుకొనుటకుగూడ కాపలసిన కాలమును దీనివేయమగూడ నొక నిబంధనను జేర్చితిమి.

13-వ అధ్యాయము

నేరములు, పెనాల్టీలు

72. క్లాజు 103 — అసలు బిల్లులో చెప్పబడిన గట్టు, కాల్యలమీదుగ జంతువులను బోనిచ్చినందుకు పెనాల్టీలవిధించునట్టిదియు, పశువులు ఆగట్టుమీద పేసినందుకు పెనాల్టీ వేయనట్టియు నిబంధనలదీసివేసితిమి. కలెక్టరు నిషేధపు టు లేరువుజేసిన ప్రదేశములలో చెట్టునుపొదలను తొలగించుట వ్యాయవిరుద్ధమని గూడ మేము విధించితిమి.

73. క్లాజు 107: — నిబంధనకు వ్యతిరేకముగ బోయిన యెడల ఇరిగేషనుకువేయు పెనాల్టీని సాధారణముగ వేయు నీటి సెక్యును 5 రెట్లు వేయుటకు తగ్గించితిమి.

74. పాతబిల్లు క్లాజు 99: — 86వ క్లాజు నిబంధనలందు టులన యాక్లాజును చదువజేసితిమి.

75. క్లాజు 108: — నీటి సెక్యు రేట్లనుగూర్చిన నిబంధనలనుగూర్చిన క్లాజును దీనివేసి చట్టవిరుద్ధముగ నుపయోగించబడిన నీటికై వేయు పన్ను రేట్ల సెక్యును జేసితిమి.

76. ఈబిల్లును మరల ప్రకటింపబడెనని సూచించుచున్నాము.

(సం): — సి. పి. రామస్వామియ్యర్,

టి. ఆర్. వి. కామ్రే,

సి. పాకిస్సు,

బి. రాజకాశేత్వరక్,

ఓ. తనికాచలంపెట్టియాద్,

సి. టి. రాజన్,

కే. వెంకటరెడ్డినాయుడు,

యం. క్రెస్టన్ నాయర్,

టి. వి. రామలింగం,

సి. వి. వెంకట్రామగౌడయ్యంగారు,

ఆర్. శ్రీనివాసయ్యంగారు,

ఆర్. శ్రీనివాసన్,

సి. వి. గోపాలన్,

యస్. వరదాచారి,

వి. మధ్వరాజు,

* యం. జ్యోతి. లేన్,

* సి. సుబ్బారాయన్,

* యస్. ఆర్. చై. అంకినేడుప్రసాద్,

* బి. మనిస్వామినాయుడు,

* కే. సీతారామరెడ్డి,

* సి. సి. ఎతిరాజునాయుడు,

* సి. వి. యస్. నరసింహారాజు,

* సి. యస్. శృంగారపు,

* సి. కలీపుల్లాసు సాబు,

* యాహ్యూఆలీ,

* బి. యం. పాడ్డి,

* సి. శివరావు,

* టి. యం. నరసింహాచార్య,

* సి. పెద్దిరాజు,

* సి. వి. భానోజీరావు,

* విశ్వనాథదాసు,

* సి. యస్. మారాంశం.

* ఈ గుర్తుపెట్టినవారందరూ ప్రత్యేకాభిప్రాయముల చెప్పిరి.

కర్తవ్యాలహరి

నెల నీ! 1-కి అ. 6 వి. పి సహా 0-11-0

ఈ గ్రామము వలన చెవిపోటు, చెవినుండి చీము, కాయలు, చెవిదిబ్బడ మొదలగునవి వెంటనే నయమగునట్టి, 6 బొట్లను చెవిలో పోసిన బాధ వెంటనే తగ్గును.

అమృతాంజనము దీనిలో,

మదరాసు - బొంబాయి

సెలెక్షు కమిటీ సభ్యుల ప్రత్యేకాభిప్రాయములు

టి. యం. నరసింహాచార్యగారు

1. మద్రాసు కార్మిక నిర్బంధశాసనమును పూర్తిగ రద్దుజేసియున్న నిబంధనలను ఫలవంతముగ నుండునట్లు యా బిల్లు 9 వ అధ్యాయములో మరల ప్రవేశపెట్టుట వాంఛనీయము. ఆ అధ్యాయములో వానిని వదిలివేయుట వాంఛనీయము బాగుండ లేదు. క్రొత్తక్లాజు 86 వది విషయములను మరింత అధ్యయనము జేసినది.

2. క్లాజు 6 ఉన్నట్లు జూడ ఈమెంటు చట్టములో నిర్వచించబడిన ప్రభుత్వాధికారములను అరిగివేయుచున్నట్లు గా నిచ్చించుచున్నది. ఉద్దేశ్యమియ్యదిగాదు. ఇరిగేషను శాసనముక దానిని పర్యవ్యాప్తముగ జేయునపుడు యేమాత్రము దాచకుండ ప్రభుత్వమునకుగల అధికారములను హక్కులను దోచుట అవ సరము. ఇట్లు జేయుచున్నయెడల యాక్లాజువలన కష్టముగల్గి వ్యాజ్యములదాకా రావచ్చును.

3. 20 క్లాజునందు నోరులేనిప్రజల కుపప్రదము గలుగ జేయు చిహ్నములు గొన్ని కాన్పించును. కొందరు పలుకుబడి గలవారు మొరపెట్టుకొనగా ఒక సాగుమూలమును మరియొక చోట జూపకుండ తొలగింపవచ్చును. మార్చవచ్చును. లేదా నీటిపై నీటి తగ్గింపవచ్చును. ఇట్టిది జరుగకుండ తనక కట్టుదిట్ట ములులేవు. క్రొత్తవి కట్టుటకుగాని, మార్పుజేయుటకుగాని, ఉన్నవానిని మూసివేయుటకు గాని, ఇప్పుడున్న హక్కును పోషుండజేయు నుద్దేశ్యముతోనే లేక యిప్పుడున్న నీటిమూలము నభివృద్ధిజేయుటకో మాత్రము చేయవలయును. ఈక్లాజులో 'సాధ్యమైనచోట్ల' యను మాటలలో భేదముగాన్పించుచున్నది.

4. ఇరిగేషను ఆఫీసరుకు అవసరమని తోచిన నీటి కాలవను నిర్మించుటకు చర్యజరపబడునని 30 వ క్లాజునందు చెల్లబడినది. ఏకో వెనుకపోతున్న గాని ప్రజలకు దురుకు బుట్టినందుగాన ఆ ఆఫీసరు నీటికాలవను నిర్మింప తిరస్కరించినపుడు దానిపై అప్పీలుజేసికొనుట కేర్పాటుచేయవలెను.

5. నీటి సెక్యు అధ్యాయములో — 45 వ క్లాజు-యేవో ఒకటి రెండు వరదలకు నీరుపయోగించుకొన్నపుడే నీటి సెక్యు విధించునట్లు నిబంధన జేయవలెను. ఎన్నిపంటలు వేసినను సంవత్సరమునకు భూమిపన్నుతోగూడ తక్కి మాగాజీపన్నుకు 1 1/2 సాయలుకన్న యెక్కువవేయకుండ సబ్ క్లాజు (జి) లో నిబంధన జేయవలెను.

6. దత్తవందలములంటి కరువునపు ప్రదేశములలో రక్షణముగ నుండుటకై నీటిపైకై యేర్పాటుజేయునట్లు నొక నిబంధనజేయుట సంపూర్ణముగ ఇరిగేషను శాసనమందుండటం వాంఛనీయమైయున్నది. ఈవిధి ప్రభుత్వముమీదగలదు. బిల్లులో నిలిపి అధ్యాయమును జూడ ప్రజారక్షణమునకై నీటికాల్యల నేర్పాటుజేయుట ప్రభుత్వవిధిలో జేరవలెను తలంచుటలేదని భయముగలుగుట కవకాశముండును.

55 వ క్లాజులో కలెక్టరు అనుటకుబదులు 'గవర్న మెంటు' అనుపద మెటు పూరింపబడెనో తెలియలేదు. ఈయేర్పాటులన రైతులకు యేమియు లాభములేకపోవును.

7. 9 వ అధ్యాయములో పనివాతలను పనిజేయించుటను గూర్చిన నిబంధనలను తీసివేయుట మంచిపనియని నాకు తృప్తి కలుగలేదు.

8. కుడిమరమ్మతులో రక్తస్పీకంపను కొద్దిగ పెరిగిన దానిని మాత్రము దీసివేయుట కేర్పాటు జేయవలెనుగాని పెద్ద పెద్దగ పెరిగిన వానిని గాదని 10వ అధ్యాయములో జేర్చవలెను.

9. బోర్డుస్టాండింగు ఆర్డరు 7,8,10,85, ఇరిగేషనుకును, చెరువులు త్రవ్వించుట మరమ్మతులకును సంబంధించినవి యా బిల్లులో జేర్చినయెడల నుపయోగముగ నుండును.

* * *

సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు

యాహ్యూ ఆలీగారు

1. 'రెగ్యులేషను' అనుపదము 6,7,8 క్లాజులలో ప్రయోగింపబడినది. ఆపదమున కర్తవ్యమో నిర్వచించుట అవసరము. 6 వ క్లాజులో రెగ్యులేషను అనుపదము నీటిని త్రవ్వించుచి పంచుటకు వర్తించును. 7, 8 క్లాజులలో నీటిని యెక్కువ ఉపయోగ కరముగ దుబారాగాకుండ నుపయోగించుటకును, అందరకును సమముగ పంచి పెట్టుటకును వర్తించును.

42 'కంట్రోలు' అనుపదము 4 వ క్లాజులోను (4) సబ్ క్లాజులోను 7, 8, 10, 14 క్లాజులో నుపయోగింపబడినది. కంట్రోలుకు సంబంధించిన వివిధకార్యములు III అధ్యాయము లో చెల్లబడినవి. రెగ్యులేషను పదముకన్న కంట్రోలు పదము విస్తారార్థముగల్గియున్నది. ఇందు నీటిని పంచుటలో నేర్పాటు, నీటివనరుల నిర్మాణము, అభివృద్ధి, మరమ్మతు, మార్పు, మూసివేయుట, ఇరిగేషను కాల్యను మార్పుట మున్నగున వన్నియు జేరినవి. ఇప్పుడున్న శాసనము ప్రకారము ప్రభుత్వము వారికి పర్మిటెంట్లు, ఈనాం నెటిల్మెంటులవలన ప్రత్యేక పూర్వముగల భూస్వాముల ఇరిగేషను కాల్యలపై కొద్దిమాత్రము అధికారము గలదు. నర్ శంకరనాయుడు గారిట్లు విధించిరి: — "ప్రభుత్వమువారు రయిత్వారీ గ్రామములలో నెలకొని హాని గలుగకుండ నీటిని పంచుటకు యేర్పాటు చేయువాక్కు గల్గి యున్నారని నమ్మెదము. కాని జమీందారీ గ్రామములలో మాత్రము వారికట్టి హక్కులేదు."

సర్ సుబ్రహ్మణ్యం అయ్యరుగారిట్లుజెప్పిరి. "పర్మి టెంట్లు నెటిల్మెంటు క్రింద నీటిపై మొత్తము విషయములో నేగాక నీటిమూలముల విషయమున గూడ హక్కుగల్గియున్న జమీందారీవిషయములో వారి అధికారము లేనిదే యెట్టిమార్పు గాని సవరణగాని జేయవలెదు. కారణము ప్రభుత్వమువారే జమీందారులకు యంతకప్పును గట్టవలెనని నిర్ణయము జేసి యిచ్చివేసిరి. రయిత్వారీ భూముల విషయమున మాత్రము ప్రభుత్వమువారు తమ యిష్టమువచ్చినట్లు నీటిపై మూలముల విషయమున మార్పులను జేయవచ్చును."

ఈకంట్రోలు యెట్టిదండనలయనో 7, 8 క్లాజులలో బాగుగ చెల్లబడినది. భూస్వాములకు జెందిన జలాశయములపై ప్రకృతిసిద్ధములుగాని, వేరుగ త్రవ్వకొనినవిగాని ప్రభుత్వము వారిధికారమును వహింప గోరునెడల వారు 8,9 క్లాజుల ప్రకారము అట్లే జేయవచ్చును. ఒకసారి అట్టి అధికారమును బడయునెడల తమనీటివనరుల విషయమున సెట్లు జేయువాక్కుతో అట్లే జేయవచ్చును: వారియిష్టమువచ్చిన కాల్యలను నిర్మింపవచ్చును. ఇరిగేషను కాల్యలను అభివృద్ధి చేయవచ్చును, మార్చవచ్చును, మూసివేయవచ్చును. కాని అందువలన భూస్వామి కేమైన నష్టముగల్గినయెడల కంట్రోలును నీయవలసియుండును. ఫిషర్సుకేసులో, ప్రకృతిసిద్ధములగు ప్రవాహములపై ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిమతమునకై అధికారము వహింపవచ్చును. కాని అందువలన యితరత్రా అనీటి నుపయోగించుకొనువారికి నీరు తగ్గి నష్టముగలుగకుండ మాత్రము జూడవలయునని విధింపబడినది. ఫిషర్సుకేసునందు చెల్లబడిన విధులతో యాబిల్లు నిబంధనలను జాగ్రత్తగా పాల్పించుచి యెడల యిప్పుడు ప్రభుత్వమువారికి యెక్కువ అధికారము లీయ కలపెట్టినట్లు తెలియును. భూస్వాములకు ప్రత్యేకముగల హక్కులతోగూడ ప్రభుత్వమువారు శోక్యము గలుగజేసికొనవచ్చును. ఈ అధికారము ఒక్క ప్రకృతిసిద్ధముగ ప్రవహించు జలాశయములపట్లనే గాదు. పొరకుండెడియు ప్రకృతిసిద్ధముగ జలాశయములకును, వేరు యేర్పాటుజేసికొని పాగుజేసికొను వానికీగూడ వర్తింతును. ఇప్పుడున్న ప్రకారము శాసనమును జూడ అ'కంట్రోలు' అనుపదమును 4వ క్లాజు (4) (ఎ)లో దెల్పినట్లు నిర్వచించుట అన్యాయముగ నుండును.

8. భూస్వాములకు జెందిన నీటివనరులపై, ప్రకృతి సిద్ధములుగాని, కట్టించినవిగాని, అధికారమును గల్గియుండుట ప్రజాభిమతమునకని స్పష్టముగ చెల్లబడుటచేత బిల్లులో పభూయిష్టమని చెప్పవలయును. ఈనీటివనరులకై జమీందారీ రైతులును ప్రభుత్వభూములరైతులును మామంకే మువని పోటీబడిన దృష్టాంతములుగలవు. ఆరటిబాగీరారు ఒక కాలవనుండి తన ఎట్టేటులోనే ఒక క్రొత్తకాలవను గట్టుటవలన క్రిందివైపున్న గ్రామములలోని ప్రభుత్వ భూములరైతులకు నష్టము గలిగినట్లు చెల్లబడినది. విశాఖపట్నం జిల్లాలో బాబ్బిలి ఎట్టేటురైతులు నాగవల్లి నది తగ్గియున్నపుడు కట్టుటచేసి నీటిని ఎట్టేటుకాలవలకు త్రవ్వకొనుటవలన క్రిందివైపున్న ప్రభుత్వ గ్రామములలోని భూములకు నష్టముగల్గుచుండెను. సెల్లూరుజిల్లాలో ఆ గ్రామం చెరువు నిండి పొర్లినవీడులనిండు ప్రభుత్వము చెరువు గలదట. అగ్రహారంవారులు తమచెరువును బాగుజేసికొని నీరు పొర్లి ప్రభుత్వపు చెరువులోనికి పోకుండజేయ ప్రయత్నించి విజయనగరం ఎట్టేటులోగూడ ఆలోచన జే ఒక అనకట్టగ క్రొత్తకాలవ త్రవ్వ ప్రభుత్వభూములలోనికి పోవు నీ త్రవ్వ ప్రయత్నము జేయబడినది. దృష్టాంతములెన్నెగలవు. పై చెప్పినవానిని జూడజమీంద

దారి రైతులకును ప్రభుత్వ గ్రామములలోని రైతులకును స్వల్ప భూములను గూర్చిన తగాదాలను నిర్మూలించును. ఇటువంటి కేసులన్నిటిలోను జమీందారీ రైతులు తమకున్న హక్కులను మించి పోయిరాయను విషయమును తగిన సివిల్ కోర్టు నిర్ణయించవలసి యుండును. ప్రభుత్వమువారికైనను ఆ గ్రామములెట్లువచ్చెను? చాలవరకు కేసులు చుట్టించి పోయినపుడు జమీందారీ గ్రామములను పోలీసులతోనిరి. కాబట్టి జమీందారీ హక్కును అమలుపరుచు కొనుక్కొని ఆస్థానమున వచ్చినందువలన ప్రభుత్వస్థితి జమీందారు దానికన్న యేమాత్రమును యెక్కువలోనిది గాదు. ప్రభుత్వమువారికి విషయములలో భూస్వామిగనుండి యాచటము ప్రకారము అధికారములను చలాయించుచు జోక్యము కలుగజేసికొనుట ఆశించుచుదిగాదు. పైదెల్పిన తగాదాలను పరిష్కరించుటకు వారట్టి జలాశయములపై అధికారము వహింపరాదు. నీటిని పంపించుటకు జమీందారును తనహక్కు నీటిపైగలదని స్థాపించుటకు సివిల్ కోర్టుకు బోవునట్లు జేయరాదు. కావున తగినపని ప్రభుత్వమువారుగూడ సాధారణపు భూస్వామివలెనే సివిల్ కోర్టులో తమకుగల అధికారమును స్థాపించుకొనవలయును. ఇవన్నియును సివిల్ హక్కులయగును. జమీందారు నీటిను పంపించు కొనుటలో తనకు గల హక్కులను దాటెనని నిర్ణయించుకొనెను. ఈ కేసులలోని నిబంధనల ప్రకారము ప్రభుత్వమువారి అధికారమును చలాయించెదనియు, ఇప్పుడున్న కానములను వలె జమీందారీరైతుల లాభములు రక్షించుటలేదనియు, యిప్పుడున్న యిరిగేవనకాల్యాల నభివృద్ధి జేయుటలో గాని ప్రాజెక్టు నేర్పాటు జేయుటలో గాని జమీందారీరైతుల లాభములను బోగొట్టవచ్చుననియు భయముగలుగుట స్వాభావికము. కావున ప్రభుత్వమువారు యాచటము ప్రకారము తమకు సంక్రమించిన హక్కులను ప్రజాభిముఖముగా వినియోగించెదరుగాని ప్రభుత్వ గ్రామముల అధికారమును జూపుటకు గాదని స్పష్టముగా చెప్పవలయును. ఏదైన ప్రాజెక్టుగాని ఇరిగేవనకాల్య యభివృద్ధిగాని తలపెట్టినపుడు, అందువలన ఎట్టి ట్టులో సాగుగాగల ప్రదేశములకుగూడ గ్రాసనము ప్రకారము గాగ్రంట్లీ గావలయును.

4. గవర్నరుగారు యాసారీ కానననభి ప్రారంభింపవలయును జరుపుచు నిట్లు జెప్పిరి. "సాధ్యమైనంతవరకు ప్రత్యేక హక్కులను పునరుద్ధరించు వానిని రక్షించుచున్నంతవరకు నేనా ప్రభుత్వము పనిజేయుచుండును... ప్రభుత్వముయొక్క యుద్దేశ్యము ప్రైవేటు హక్కులనుగా జేయుటగాదని కానననభి గుర్తించునని నమ్ముచున్నాను..."

ఇట్లు ప్రత్యేక హక్కులను గౌరవించు హామీ యిట్లు నిబంధనలలో యెంతవరకు సత్యముగా గాన్పించునో పరిశీలించుటవలసియు. ఎట్టి సరిహద్దులలోనున్న మైనరు ఈనామల విషయములలోను నదుల నీటి సుపయోగించుకొను హక్కుల విషయములలోను, బాపతు మాగాని విషయములలోను గల ప్రత్యేక హక్కులను చాలవరకు అనవసరముగా జోక్యము కలుగజేసికొనబడినవి.

(5) నెటిర్లెంటుకు పూర్వమున్న మైనరు ఈనామల ఎట్టి సరిహద్దులలో నున్నవానిని ఇరిగేవనపనులకు ఎట్టి ట్టులో భాగముగా జూడవలయును. ఈనామల చుట్టించు క్వీట్ రెంటు లేక కట్టుబడి పర్సనెంటు నెటిర్లెంటువచ్చు జమీందారీలో జేర్చబడినది. ఈమైనరు యానామల అవియున్న గ్రామభాగముగను. నీటి సుపయోగించుకొను హక్కు జమీందారీ గ్రామములలోని జామీనుభూముల కన్నులులేయుండును. ఈ ఈనామలను ఎట్టి నిర్వచనములో జేర్చునను యెడల 7, 8 క్లాజుల ప్రకారము ప్రకటన జేసి వానిపై నీటిని పంపించుటకును, నీటిమూలము జమీందారీదే ప్రభుత్వమువారిదిగానున్న యెడల ఆట్టి యానామల మాగాణి భూమికి రిజర్వేషన్ గా నిర్ణయించుకొని యెక్కువనీటి తీరువ గట్టనకర్తరేదు. ఆట్టి వారికి నీటిని పంపించుటకు జమీందారుకు కానముబట్టి యెట్టి హక్కును లేదు. ఆయెక్కువయున్న ప్రదేశమునకు నీటిని పంపించుటకు ఈనామల హక్కును సంపాదించియుండవచ్చును. ఇది భూస్వామికి 7, 8 క్లాజుల ప్రకారము నోటీసు బంపుటకు ముందే జరుగవచ్చును. అట్టి హక్కును ముందు పొందవచ్చు యెడల జమీందారు నీటినిచ్చుటలేదని తిరస్కరించుటకు హక్కు గలదని అంగీకరింపవచ్చును. కాని యిట్లు నిబంధనల ప్రకారము ఆ భూములపై సాగునున్న నీటిమూలమునుగూడ ప్రకటించునెడల ఈనామల హక్కు భూస్వామి కన్న యెట్టి హక్కులున్నను రిజర్వేషన్ మాగాణి యానామల లెక్కన సాగుజేసినదానికి నీటి తీరువ నీయవలసియుండును. అట్టి భూముల కంత

నీయవలెనను విషయము 19 వ క్లాజు (5) సబ్ క్లాజు ప్రకారము ప్రభుత్వము లెక్కలలో మాగాణి క్రింద రిజర్వేషన్ వాని నిబట్టి యె నిర్ణయించబడును. 45 వ క్లాజు (2) సబ్ క్లాజు యొక్క నీటి తీరువను కేయకుండ నిశ్చయించుకొనిగూర్చి చెప్పుచున్నది. దీనినిబట్టిచూడ రిజర్వేషన్ మాగాణి భూమి మాత్రము నిశ్చయించబడవలసి తెలియును. కావున ఎట్టి ట్టులోనుండి, ప్రభుత్వమునకు జేర్చబడిన సాగుమూలములను సాగును 8, 9 క్లాజు ప్రకారము ప్రకటన జేయుటకు ముందు సాగును పెద్ద ప్రదేశము నెటిర్లెంటుకు పూర్వమున్న మైనరు యానామల గూడ నీటి తీరువను జెల్లింపకుండ నిశ్చయించవలెను. సర్వే కే. శ్రీనివాసయ్యంగారు ప్రజేతలెట్టి ట్టులో ఒక సాగుమూలము క్రిందనున్న మాములు పల్లములయొక్క అట్టికాలక్రింద సాగును పెద్ద ప్రదేశముగా భావించవలెను. ఈనిబంధన నెటిర్లెంటుకు పూర్వము యానామలకు వర్తింతును. కావున ప్రకటనమునాటికి సాగు జేయుచున్న ప్రదేశములకును నీటి తీరువ లేకుండవలయునని ఆయన కోరిక యైయుండును.

6. నదుల హక్కులు - 19 వ క్లాజు నదుల హక్కులను గుర్తించుటలేదు - నదుల ఒడ్డుననుండు భూములయజమానుల హక్కులు న్యాయస్థానములందు దృఢము చేయబడినది. ఇండియను ఈజ్ మెంటు ఆక్టు సెక్షన్ 7 లో నదుల ఒడ్డుననుండు భూముల భూమందుల అట్టి భూములకు నదులలోని నీరును క్రిందపైపు న్ను భూముల కెట్టి నష్టము గలుగకుండ నుపయోగించుకొనవచ్చుననిగలదు. ఇట్టి హక్కు యిది వరకు ను పయోగించ బడెనా లేదా యని ఆలోచించకుండనే యానామల చలాయించవచ్చును. అయితే యానామలను గావించిన పిదపగాని 8 వ క్లాజు ప్రకారము ప్రకటనము జేసినపిదపగాని యా నదుల ఒడ్డుననుండు భూముల భూమందుల ఆనీటిని యాతం గట్టువచ్చునాయనియే విచారించవలయును.

19 వ క్లాజు నిబంధనల ప్రకారముగూడ ఆనదియొడ్డున నుండు భూముల భూమందు యిక్కుమందట్టి హక్కును చలాయించరాదని తెలియుచున్నది. 19 వ క్లాజు వివరణమునందు అట్లు పయోగించుకొను నీటిని భూమికి పైగా నొక కాలవకుండ దీక్షింపవలెనని గలదు. ఈనీటిపై ప్రభుత్వమువారి జేయవలెను. నీటిని తీసికొనుట యనగా ఆవ్యక్తి తనకు హక్కుగలదని ఉపయోగించుకొనుటయగును. నీటిని పైకితోడి కాలవకుండ పంపించుచు గూడ నిందువచ్చును. ఏమైనను తీసికొనిపోయిన లేక తీసికొనిన అనిరెండు నుంచిన అనుమానము తీరును. పైకి నీరుతోడిగాని ఉపయోగించుకొనవచ్చు గాని తోడుకొనుండ నీరు తీసికొనరాదని జెప్పవలెను. ప్రభుత్వమువారి అధికారము వహించుటవలన హక్కుల నిచ్చుటగానేరదు. లేదా యితరుల ఆస్తి హక్కులను కాశేయుటగానేరదు. ఇంతేగాక యితరుల స్వతస్సిద్ధముగ నున్న హక్కులను చలాయించుకొనడ నాటకంబెట్టాలరు. నదుల ఒడ్డుననున్న భూములలో ఆ నీటి క్రిందనుంచి మంచి పంటలు పండింపబడునని అనుభవమువలన చెల్లినదే. ఇప్పుడు జమీందారీ రైతు అట్టి హక్కును చలాయించుకొనడ నెట్టి ఆటంకమును లేదు. అట్లు పయోగించుకొనునెడల యెట్టి పన్ను నీయనకర్తరేదు. కాని యానామలను గావించిన పిదప ఆనది నీటిని యే విధముగా గాని ఉపయోగించుకొనకుండ ఆటంకము గలుగవచ్చును. ఈకానము జేయుటకు ముందుగాని, 8 వ క్లాజు ప్రకారము ప్రకటనము జేయుటకు ముందుగాని వినియోగించునెడల అది నీరును. ఏమైన లాభకరముగా నుండు హక్కులు తొలగించునెడల కంపెన్సేషన్ నీయబడును. ఈకంపెన్సేషన్ విషయమై 62 వ క్లాజులో విశదముగా చెప్పలేదు. ఈవిషయమున నీటిని సర్వే కే. శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లుతో బోల్చిన పాడుగనున్నదని చెప్పవలెను. ఆయన బిల్లును ప్రజేతలెట్టు కంపెన్సేషన్ మార్గమునుండి నదుల హక్కు నిచ్చుచున్నట్లును, నీటిని యిచ్చుచున్నట్లును తిప్పకుండ ఆటంక పెట్టుటకు హక్కు లేదనియు ఆయన చెప్పెను. ఆయన బిల్లులో 55 వ క్లాజు (2) సబ్ క్లాజు యిట్లు జెప్పుచున్నది.

"ఈభూమియున్న ఎట్టి ఆ ఇరిగేవన మూలమునకు దగ్గరలో ప్రక్కలో ఆనామలయొక్క గాని తప్ప, ఇరిగేవన మూలము స్వభావసిద్ధముగా ప్రహింపవలసిన ప్రవాహములైన యెడల అట్టి హక్కు చెల్లనేరదు."

7. బాపతు పల్లము - 19 వ క్లాజు (6) వ సబ్ క్లాజు నందు ఎట్టి భూమికిని అట్లు కాని దానికిని చాల భేదమును దీయుచున్నది. ప్రభుత్వపు జిరాయిత్ భూమిగాని మైనరు ఈనామలగాని ఎట్టి ట్టులో నున్నను ప్రభుత్వ గ్రామములలో నున్నను 20 యెండ్లు కాలక్రింద సాగునయెడల నీటి హక్కు

బడును. కాని జమీందారీ రైతు భూమి పట్లకు లెక్కలలో మెరక క్రింద నుండి 20 యెండ్లు సాగునను నీటి హక్కుగారు. నెల్లెక్క మిట్టి నివేదికములో 2151 పార్సెలాలు జరిగినయెడల అట్టి భేదము జేయనట్లుగా నిర్ణయించుకొని అట్లు గాదు. 19 వ క్లాజును జాగ్రత్తగ పరిశీలించినయెడల అట్టి భేదము గాన్పించును. అట్టి భేదముల మేమియో గానరాదు. గోదావరి కృష్ణా డెల్టా క్రింద జమీందారీ భూములు పట్లకు అక్కంటులలో మెరక క్రింద నున్నవి డెల్టా వచ్చినప్పటినుండియు నీటి సాగునున్నవి. నీటి హక్కు చాల విలువైనది. అట్టిది వారికియుంటులేదు. కంపెన్సేషన్ నీయకుండ మామూలుగవచ్చుచున్న నీటిని తీసివేయవచ్చును. మైనరు ఈనామల యజమాని 20 పంటములకు పై ప్రభుత్వము నీటి సుపయోగించినయెడల పట్లకు లెక్కలలో మెరక కేయబడిన దానికి నీటి హక్కు గల్గును. రెంటికినిగూడ నీటి తీరువ యిచ్చేనే నీరు పయోగించబడును. దేవున యిచ్చే వచ్చు హక్కు యేమియు లేదు. ఎన్నియోనంటులు సాగుజేసియుండ ఈనామల రైతును జమీందారీ రైతునను నీటి నీయకుండ జేయరాదని చెప్పువచ్చును.

8. క్లాజు 8 ప్రకారము ప్రభుత్వము వారు నది యంతటిమీదగాని కొంత మీదగాని అధికారము గల్గియుండవచ్చును. ఇతర రాష్ట్రములలోని ఇరిగేవన కానములు నదులలో కొంత భాగములపై మాత్ర మధికారమున్నవి. నది యంతటిపై అధికార మువరసరైనపుడు కేసులు వచ్చునని చెప్పవలెను.

9. దాముకట్టుటకు గాని మరియొక్క ఇరిగేవన కాల్య దీయుటకు గాని కలెక్టరు అధికారము నీయకున్నయెడల భూమి భూమందు యేమిచేయవలెనో 8 వ క్లాజులో నేమియు జెప్పలేదు. ఉత్తరువును తిరస్కరించుట యుక్తముగానవును భూమి భూమందు తనహక్కును స్థాపించుకొనుటకై సివిల్ కోర్టుకు బోవునట్లు విలుజేయవలయును.

10. 18 వ క్లాజు ప్రకారము ఎట్టి నిచ్చినపుడే ఫలూని కాలవగూడ యాయజేసిన భూమి భూమందే జేయవలెను. ఎట్టి ట్టునిచ్చుటయందు వేలవ కొప్పు కొనుట జేరదని ప్రభుత్వము పైజేయవలెనది. ఎట్టి సాగుదలకు గావలసిన కాలవలనుగూడ ఎట్టి ట్టుతో బాటు యిచ్చెదరని సాధారణముగా ననుకొందురు. తికాడలన్నియు ప్రభుత్వమువారివద్ద నుండునుగాన ఎట్టి ట్టుతో బాటు కాలవలు గూడ యాయజేసిన రుజువు జేయు భారము ప్రభుత్వమునకే వదిలివేయవలెను. ఎట్టి ట్టుతో బాటు భూస్వామికి సాగువనతులు బోలేదని వారే రుజువు జేయవలెను. ఇట్టి సాధారణ సిద్ధాంతము రుజువు జేయుట వారి బిధియైయున్నది. ఈరుజువు జేయు భారమును సర్వే శ్రీనివాసయ్యంగారి బిల్లు అసలే తీసివేసెను. ఈ హక్కు నిచ్చినను యాయకున్నను ప్రకటనకు ముందు వినియోగించునెడల పూర్తిగ నీయవచ్చును. అన్ని విషయము లందును నీటి మొత్తమును బట్టియుండును. అదికాల్యలు పట్టుదాని ననుసరించియుండును. మొమరాండములో ఆయన యాక్లాజులను ప్రాప్తి టరకే యెక్కువలాభముని దెల్పెను.

"(1) అంత మొత్తమును నిజముగా నుపయోగించుకొన్నను లేకున్నను ఉపయోగించుకొను మొత్తమునకంతకును (ప్రాప్తి) టరకు హక్కుండునని గుర్తించబడినది.

(2) వారంతకొద్దికాల ముపయోగించినను నీటి హక్కు నిచ్చుచున్నది. వారు న్యాయ ప్రకార ముపయోగించుచున్న నీటి సుపయోగించుటకు వారి కెట్టి ఆటంకము నుండదు. (సర్వేషన్)

నోటీసు

బందరు రాబర్టుసన్ పేటలో "ది కృష్ణా మోటారు ట్రాన్స్ పోర్టింగు" కంపెనీ తాలూకు బందరు నుంచి బెజవాడ రోడ్డు మీద నడుపుటకు లైసెన్సులుగల ఒక ఫోర్డ్ బస్సు కారున్నా. రెండు ఫోర్డ్ బస్సులు కారులున్నా వాటికి సంబంధించిన యావత్తు పనిముట్లతో నున్నా ఆదైవలముతో కట్టబడిన జింకు రేకుల పెద్దలోహో యానెల 28 ఆదివారం పగలు 11 గం. ల గాయితో పల్లికు వేలము వేయబడును. పాటవరతులు పాటకాలముండే తెలియపర్చబడును. కావలసిన వివరములను బందరులో మా ఆఫీసుందు తెలిసికొనవచ్చును.

బందరు, } వల్లూరు వెంకటప్పారావు,
22-9-1924. } మేనేజరు.

మహాత్ముని మహోపవాసది

నేడు తొమ్మిదవ దినము

నాయకుల సభ నేడే ప్రారంభమగును

మహాత్ముని బసమరియొక బంగళాకు మార్చబడెను

చాలమంది నాయకులు వచ్చిరి. మహాత్ముడు చాలసేపు కూర్చుండజాలడు. పరుండియుండియే బిసెంటుగారితో మాటలాడెను. శాంతివికాసములు పెచ్చినవి. రాత్రి బాగుగనిద్రపట్టెను. దేశమందంతటను ప్రార్థనసభలు జరిగెను.

మహాత్ముని స్థితి

25 వ తేదీ

దేశమునం దన్ని భాగములనుండియు తంతి వార్త లధికముగా మహాత్మునకు వచ్చుచున్నవి. ఉపవాసదీక్షను మానవలెనని అందఱును కోరు చున్నారు. 25 వ తేదీ ఉదయమున డాక్టరు బిసెంటుగారు మహాత్ముని బసకు వచ్చిచూచిరి. మహాత్ముడు పరుండియుండిగనే అచట కూర్చుండి 10 నిమిషములు ఆమె మాటలాడెను. ఆయనకంటె స్వరము చాల మందగించినది. లేచి కూర్చుండుటకుగూడ ఆయనకు ఓపిక లేకుండెను. నిన్నటినుండి సాయంకాలము బండిలో పికారుగూడ నిలిచిపోయినది. డాక్టరులు కూడదనిరి. అందువలన సాయంకాలము మహాత్ముని పైడాబా (మిడ్లె)మీద కూర్చుండబెట్టు చున్నారు. డాక్టరుల ప్రకటనము

“నిన్న రాత్రి మహాత్మునికి బాగుగా నిద్ర పట్టెను. పగలుగూడ కొంతసేపు నిద్రపోయెను. రక్త వటిమ (ప్రవర్ణ)యును నాడియును యథాప్రకార ముగానే యున్నవి” అని నిన్న 25 వ తేదీ సాయం కాలమున డాక్టరులు అన్నాడి, అబ్దులు రహిమాను గార్లు ప్రకటించిరి.

నాయకుల సభ

నేడు (26 వ తేదీ) ప్రారంభమగును

నేడు మధ్యాహ్నము కి గంటలకు నాయకుల సభ ప్రారంభమగును. 2 గంటలకే ప్రారంభమగు నని యిదివరకు ప్రకటించిరి. కాని యిప్పుడు కి గంటలకు మార్చిరి.

ఇష్టాగోష్ఠిసభ

ఢిల్లీకి వచ్చిన నాయకులయిష్టాగోష్ఠిసభ 24 వ తేదీని 25 వ తేదీ మధ్యాహ్నముగూడ జరిగెను. వారు కొన్ని విశాలసిద్ధాంతములను నిర్ణయించి రని తెలిసినది. రెండురకముల తీర్మానములను సిద్ధపరుచుటకు వీ రొక ఉపసంఘమును ఏర్పరుప దలచిరి. మతధర్మములనుగూర్చి ఒకరకముతీర్మానములును సమష్టినిగూర్చి యింకొక రకముతీర్మానములును సిద్ధపరుపబడును. మౌల్వీలు, సన్యాసులు, పండితులు మున్నగువారే చాలమంది ఆతీర్మానములకు ఉపపాదకులుగను అనువాదకులుగ నుందురు. ఈరీతిగా ఛార్జనస్టనియూలనమునకు మతగురువులసంఘ మెత్తు రుపబడును. 26 వ తేదీ ఉదయమునగూడ యిష్టాగోష్ఠిసభ జరుగును. అప్పుడు మరొకొన్ని విషయములు చర్చింపబడును. డాక్టరు బిసెంటుగారును సరళాదేవి చౌదరాణిగారును వేర్వేరుగా నైకమత్యమును గూర్చి కొన్ని సూచనలను వ్రాసి తెచ్చిరని తెలిసినది

గాని వానిని వెల్లడిచేయలేదు. బిసెంటుగారి సూచనలు ముక్తసరుగా నున్నవాయు అవియే చర్చ కాధారము కాగలవనియు వింటిమి. రెండుమతముల అతివాదులును (మౌల్వీలు-సన్యాసులు) వానినిబట్టి చర్చ నలిపెదరు. అధ్యక్షనిర్ణయ మింకను జరుగలేదుగాని హాకీం అబ్దులుఖాను, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూగార్లలో మొకరెన్నుకొనబడవచ్చును. మోతీలాలుగారికి ఆంగ్ల భాషయు ఉరుదుభాషయుగూడ వచ్చును. ఆ రెండుభాషలలోనే ఉపన్యాసములన్నియును జరుగునుగాన పండిత మోతీలాలుగారే అధ్యక్షులుగా ఎన్నుకొనబడవచ్చును. 24 వ తేదీని ఇష్టాగోష్ఠిసభ డాక్టరు అన్నారీగారి గృహమున జరిగినది. ఆసభకు శ్రీమతి సరోజినీ, పండిత జవహర లాలు, మాలానా మహమ్మదాలీ, కాజల్లీ, బాబూ రాజేంద్రప్రసాదు గార్లు మున్నగునాయకులందఱును వచ్చిరి. “నిర్ధారణగా రాజీ కుదురువరకును సభను నిలుపగూడదు. ఒక ఉపసంఘము నేర్పరచి, వెడలి పోవుట అవివేకము” అని మాలానా అబ్దులు కలాం అజదు, డాక్టరు కిచ్చు, పండిత జవహరలాలుగార్లును మరి పెక్కుమందియును గూడ తెలిపిరి.

కార్యదర్శి ప్రకటన

సభకువచ్చువారు భోజనములకును బసలకును స్వయముగానే ఏర్పాటు చేసికొనవలెను. ఆంగ్లేయ పద్ధతిని భోజనము కోరువారికి రోజుకు బసకు భోజనమునకును చెరి 12 రూపాయలును, దేశీయపద్ధతిని శాకాహారమును కోరువారికి బసకు భోజనమునకును రోజుకు చెరి 2 రూపాయలును, మాంసాహారమును కోరువారికి 2½ రూపాయలును వ్యయమగును. ధర్మశాలలలో అద్దె లేకుండ బసలు ఏర్పాటుచేయబడును. అచట నంటచేసికొనుటకును లేక సరసమైనధరకు భోజనమును తెప్పించుకొనుటకునుగూడ ఏర్పాటుచేయబడును. కాంగ్రెసు వలంటీరులు రైలుస్టేషను వద్దనుండి సభకొరకు వచ్చువారికి కావలసిన సహాయము చేసెదరు. రైల్వేస్టేషనువద్ద నున్న దేశీయఫలాహార గృహమువద్ద సన్యాససంఘసభ్యులుగూడ కొందరుందురు.

ఈసభలకు ప్రేక్షకులను రాసీయరు గాన ఆహ్వానముల వందుకొని వచ్చువారు తమపేరులను ఢిల్లీ కూచాచలందులో నందు కార్యదర్శికి తెలియజేయ ప్రార్థింతులు.

25 వ తేదీనుండి టిక్కెట్లు యియ్యబడును. అనాడు కూచాచలందులో నున్న కార్యాలయము వద్దను 26 వ తేదీని పగలు 10 గంటలు మొదలు

మధ్యాహ్నము 1 గంటవరకును సంగమేనాటక శాలవద్దను టిక్కెట్లు దొరకును” అని సభాదర్శి ప్రకటించెను.

భారత హిందూమహాసభ

భారత హిందూమహాసభ కార్యసంఘ సమావేశముగూడ 28 వ తేదీని ఢిల్లీలో జరుగును.

25 వ తేదీ తంశివార్త

“నిన్న (21) రాత్రి బాపూ (మహాత్ముడు) బాగుగా నిద్రించెను. బలహీనతవలన నీరస మధికమగుచున్నమాట నిజమే గాని చిత్తశాంతియును వికాసమును సంపూర్ణముగా నున్నవి. 25 వ తేదీని గూడ కొన్ని ముఖ్యలేఖలను బాపూ స్వయముగాచదివెను. ఒకముఖ్యమైన లేఖనుగూడ వ్రాసెను. చెప్పి వ్రాయించుటకంటె స్వయముగా వ్రాయుటయే సుఖపుగా నున్నదని బాపూ తెలిపెను. 24 వ తేదీని కూర్చుండి 100 X జముల నూలు వడికెను. కాని నేడు (25) కూర్చుండి వడుకగలదని తోచెను. బాలీసు కావలెనని యిది వరకే అడిగెను. రాజగోపాలాచారి వల్ల భాయి పట్టులుగార్లు 25 వ తేదీని బాపూను చూచి మాట్లాడిరి. “బాగుగాభోజనముచేసినవానివలెనే బాపూ మందహాసముచేయుచు వచ్చినలేఖలనుగూర్చి మాటలాడెను” అని రాజగోపాలాచారిగారు తెలుపగోరిరి” అని ఢిల్లీనుండి ఆహమదాబాదు నవజీవను పత్రికకు 25 వ తేదీరాత్రి తంశివార్తవచ్చెను.

25 వ తేదీ రాత్రి చాలమంది వచ్చిరి

కాల్కానుండియు కలకత్తానుండియు రైలుబండ్లు అర్ధరాత్రికి ఢిల్లీ చేరును. నిన్న రాత్రి రెండరైలుబండ్లలోను చాలమంది నాయకులు వచ్చిరి.

మెట్రాపోలిటను, ఆర్డరు మూరు(స్టేట్సుమను పత్రిక సంపాదకుడు), దేశబంధుదాసు, దాసు సతీమణి, పండిత మనసమోహన మాలవ్యా, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, లాలాలజపతిరాయి, లాలా హంసరాజుగార్లును భారతశాసనసంఘ (అసెంబ్లీ) సభ్యులు కొందఱునువచ్చిరి. వారిలో కొందఱు మైదాను హోటెలులో బసచేసిరి.

మహాత్ముని బస మార్పులు

ఢిల్లీదర్వాజావద్ద నున్న మాలానా మహమ్మదాలీగారి గృహముననుండి గాల్పులింకులవద్ద నున్న మాలానాగారి బంగళాకు నేడు (26 వ తేదీ) ఉదయమున డాక్టరుల ఆజ్ఞానుసారము మహాత్ముని మార్చిరి. మాలానా మోతాలీగారు మహాత్ముని చెంత నున్నారు. ఇప్పుడు దినదినమును మహాత్ముని నీరస మధికమగుచు డుటచే గతవారమునంకు వలె నికమీదట హెచ్చుమందితో మాటలాడజాల రని తెలుపబడెను. (అ. ప్రె)

ఇతర సభలు

నటరాజునుగారు

నాయకులసభ ముగియువరకును మహాత్ముడు ఉపవాస దీక్షను వదలవగును. సమయమును చక్కగా కనిపెట్టి పడునెరిగి పైరుపెట్టుటలో మహాత్ముని కెవ్వరును సాటికాజాలరు. సభ కొన్ని పక్షముల ప్రతినిధులును వచ్చుచున్నారు. ఆంగ్లేయులకును భారతీయులకును సఖ్యము కుదురువరకును హిందువులకు మహమ్మదీయులకును వివాద లంతరింపవు అని కీ|| కల్లెగ చంద్రావర్మగారు తెలుపుచుండెదవారు ఇప్పుడు మహాత్ముని తన వ్యాసమున దేశీయలను ప్రార్థించుచు ఆంగ్లేయులను గూడ చేర్చెను. మెట్రాపోలిటను రైలు రివరెండు వెళ్ళుకలు గా రీసభకు వచ్చుమందులలో చాల విశేషమున్నది ఇట్టిసభ

యిదివరకన్నాను జరుగలేదనియే చెప్పవచ్చును. మహాత్ముని తపమప్రదే ఫలింపినదని చెప్పటకు ప్రజలలోను వాయవ్యలోను కలిగిన సంఘటనలు ప్రబలివచ్చినవి. సభాపర్యవసాన మేమై నను సభలు జరుపుటలనే మతసామరస్య సమస్య కర్తవ్యధికమగు ప్రాముఖ్యము కలిగినది. అది సామాన్యరాజకీయసమస్య కాదని విదితమైనది. మహాత్ముడు ఉపవాసదీక్షను వదిలి సభకువచ్చి చర్చ లో పాల్గొనవలెను. ఆను తీర్మానమును సభవారు మొట్టమొదట నామోదించి పునీయున్నది. ప్రధానవాయకుడు 15 దినముల పైండి శుక్లపవాసము లొనరించుచుండి తక్కినవారుభోజనము చేయవలెననిన నది వారికి చాలకష్టముగా నుండకపోదు. వారి విషయము నాలోచించియైన మహాత్ముడు సభముగియునంతవర కును ఉపవాసదీక్షను మానదగును. మహాత్ముడు సభకు రాగలిగి నచో సభవలన అద్భుతమగు లాభము కలుగుట కవకాశముండును. మహాత్ముడు రానిచో పలువురు పురుషోత్తమ ప్రాముఖ్యము సంభ వింపనను సంశయము కలుగుచున్నది. అని నటరాజుగారు సోమలు రిఫార్మరు పత్రికకు వ్రాసిరి.

బొంబాయి వర్తక సంఘమువారి తంతివార్త

దేశమున మతసామరస్యమును కలిగింపగల వారిలో మీరే ప్రధానులు అట్టిమీరందలకే యిప్పుడు ప్రాణముల సర్పించుకున్నాడ సందేహము లేదు. కాని మీజీవితము దేశమున కిహుల్యముగా నున్నదిగాన మీరీదీక్షను వదిలవలెనని యీసంఘ మువారు కోరుచున్నారు. అని బొంబాయి వర్తక సంఘమువారు మహాత్మునకు తంతివార్త నంపిరి.

లక్నో - ఆలిఘరు

24 వ తేదీ లక్నోలోను ఆలిఘరులోను ప్రార్థన సభలు జరిగినవి. మామూలు తీర్మానము లామోదించబడెను.

బొంబాయిలో స్త్రీలసభ

25 వ తేదీ సాయంకాలము బొంబాయిలో స్త్రీలసభ జరిగినది. చాలమంది హిందూ మహిళలు పాల్గొని స్త్రీ లాసభకు వచ్చిరి. "జ్ఞానకొలది భారతీయుల మేలుకొరకుమీరి ఓర్వోప నానదీక్షను మానవలెనని యీసభవారు కోరుతున్నాడు." అని తీర్మానములుగూడ నామోదించబడెను. మతసమానమునుగూర్చిన తీర్మానములుగూడ నామోదించబడెను. ఆ తీర్మానములక్రింద 2000 వంది. స్త్రీలు సంతకములుచేసి మహాత్మునకు పంపిరి.

లాహోరులో సభ

24 వ తేదీరాత్రి లాహోరు కాంగ్రెసుసంఘమువారి ఏర్పాటుప్రకారము బహిరంగసభ జరిగినది. అన్ని మతములవారును వచ్చిరి. ప్రార్థనలు తీర్మానములు జరిగినవి. లాలా దునిచందుగా రధ్యక్షత వహించెను. డాక్టరు సత్యపాలుగారు ప్రధానతీర్మా నమును ఉపపాదించిరి. మరిచెక్కుమంది ఉపన్యసించిరి.

కొచ్చిలో వర్ధంతిసభ

25 వ తేదీని కొచ్చిలో బహిరంగసభ జరిగినది. మహా త్ముని వర్ధంతి స్మరణవిషయముగా నూలుసంఘము (స్పిన్నింగ్ క్లబ్బు) సేర్పరచిరి. కరూరు నీలంతనాబుద్రిగా రివిషయమున చాలకృషి సలిపిరి. "తీర్థరాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డువారి ఏర్పాటుప్రకారమే యీ సభకు మేర్పరచబడెను. ద్వారకదాసు. గోవిందకర్క, బహు లాయన, రామస్వామిఅయ్యరుగార్లు మున్నగువారు 20 మంది నూలుసంఘమున చేరిరి. ప్రతిసభ్యుడును ప్రతిదినమును అరగం బునేమై నూలు ఇడుకవలెను. నెలకొకసారి 3000 గజముల నూలు భారతఖద్దరుసంఘమునకు పంపవలెను. సంఘమున సభ్యు లుగా చేరనివారికిగూడ నేతనేర్పదరుగాని వారు నెలకొకసారి తప్పకుండ ప్రతిరోజునను అరగంబునెపు నూలుఇడుకును నేర్పుకొనుటకు పూచేపడవలెను. ఉదయము 5 గంటలుమొదలు రాత్రి 10 గంటలవరకును సంఘమందిరమును తెరచియుండు దును. నేర్పునా లొకరచట ఎల్లప్పుడు నుండును. ఎన్నిమలం లోగూడ నిట్టిసంఘము సేర్పరచెదరు.

కల్లికోటలోసభ

25 వ తేదీ సాయంకాలము కల్లికోట పురమందిరమున నాగి అనుగ్నాగారి అధ్యక్షతక్రింద బహిరంగసభ జరిగెను. ప్రార్థనలు తీర్మానములు జరిగినవి.

బొంబాయి పార్శ్వమతగురువులతంతివార్త

మీరు దీక్షోపవాసదీక్షను మానవలసి వచ్చినందులకు మే చాల చింతించుచున్నాము. ఇందువలన అమూల్యమగు ప్రాణమునకు తొందర కలుగు నే తా యని భ్రమించుచున్నాము. మతసామరస్యమును కలిగించు విషయమున పార్శ్వమతమువారు సర్వసభ్యుల మీకు తోడ్పడెదరు. మీఉప

వాసమహిమ సద్యఃఫలప్రదమగును గాక అని కోరెదము" అని బొంబాయిలో పార్శ్వ ప్రధాన మతగురువు లిద్దరును మరిచెక్కుమంది పార్శ్వముఖులును మహాత్మునకు తంతివార్త నంపిరి.

డిల్లీసభ

డిల్లీలో అన్ని మతములవారును 22 వ తేదీని సమావేశమై ప్రార్థనలు తీర్మానములు చేసిరి. (ఆం. ప్రె)

దండకము

(కుందేరు వెంకటేశ్వరరావుగారు)

క్రీగాంధీదేవా! దయాసత్యశాచిధర్మానువర్తీ! మహాధామరత్న! సదాచారవర్త! సదానీతికావీ! పరంధా మయా! మనోబుద్ధితాధికారి! దయాసత్యశాచిబంబు లస్సిడి, ధర్మబంబు బాటించగా లేక, మానావమానంబులకే ద్రోసి వ్రేలబంబులంజెంద, దేశంబునం దేశమయియున్న భ్రాతృ త్వముంటి యల్లోలకల్లోలమై, రక్తపాతంబుల గన్నట్లు దేశం బులం జీప్సి, దేశాలయంబులు నిర్విఘ్నమైయుండి బ్రహ్మాది తేజోవిభూతాదులకే బోలు తేజఃప్రభాయుక్తమయి, శాంతి సౌభాగ్యశీలంబులంజెంది, దర్శనప్రదేశంబునందుండి మానవ్రత స్థాపనాచార్యసింహాసాసీనులైయున్న, నా దాశిలావిగ్రహం బుల్ మరేమాటయూలేక, శాంతంబునుంపిడకేయుండ; హిం దూమహిమ సంతంబు లేకంబుగా లేక, దుర్మారచింతా సముద్రాంతరంగుల్ మరిం గాక పోరాడి చేపింపగా నంత దేశంబునం దైకమత్యంబు శూన్యంబుగా నాయె! ధీమంత సామంతభూమంతు లంతం స్వరాజ్యాధికారంబు దూరంబుగా జేసి, పాకంబులకేరంగ ధీర్వ్రమే లేక, నవోన్మత్యకల్పాదులంజెంచి భీతస్కులైయుండ, భూమాత, ధాతీజనంబాది సంతాపముం జూచి చింతాసముద్రంబునకే ముద్ది, కన్నీరునున్న గుండగాన్ పా ప్రవ్వయి న్నిచ్చి, "హాపుత్ర! రావా! నమః గావలెవా!" యటంబుకే మరింబు దీరించి పిడంగ నేహ్మదం దీ మహా భూతసంకల్పవిజ్ఞాన తేజోవిహీనుల్, నవిత్తంబు లయి యుం దురంధుల్ మదికే యెంచి "త్యాగ్రహంజే" సుధాపూర మార్గంబుగానెంచి, మానవ్రతస్థాపనాచారికై, నీవు! భోజ్యం బుయుక్తంబు గాదింక నాకందు, నూడేవి నేనాడు దుఃఖంబు మాన్పించి సంతోషవార్ధిం మునుంగం దక్షతే! నానాడు యేనాకు భోజ్యమయి క్తంబునన్ గాటంబున మదికే యెంచి, యాహోమునీపిడి, దేశంబునం దింక రక్తంబుతీడింప నీవున్ గృహింపంగ నేలా! బ్రిటిష్ రాజ్యతంత్రజ్ఞ ప్రాముఖ్య కాలంబు నుంజెల్లగానింక హింసాదిమాన్యంబులే పట్టుకొమ్మల్ గదాయం చు బోధించి, భూమండలంబందు నాశ్చర్యముం గల్గ దీక్షన్ వహింపంగ నేలా! సదాశాంతమార్గాధికారి! మహాదీక్షవిజ్ఞాన విద్యాధికారి! మహాదేశదాస్యంబునుండియంగా నింకధర్మా త్యులయి త్యాగమార్గంబులన్ నాయకుల్ బోధనల్ నేయంగా బూని కోడె! నీవింక చింతన్ యె డన్ బా పి ధీక్షతీయుత్తంబువైయుండి సంతోషవార్ధిం మునుంగందాన్ భూమిదాస్యంబుల ద్రోయంగ బూనందాన్ గాన, జీవీయ పుత్రాదులైయున్న నీమిత్రముల్ బల్లు, యశుల్లలకే విందు దెండంబునం దింక నానందమకే జెంది, భూనందమల్ గొల్ప దీక్షకే విస్తించి దేశంబును నీవు రక్షింపు మోడే! యో! యార్ద్రతేజవలీ! దీనబంధు! మహాత్మా! నను నే నను నే నను నే నను.

పంజాబుగవర్నరుగారి సామ్రాసంధర్శనము ఎప్పుడునందర్శించునది తెలియదు.

సిల్లా, నెప్టెంబరు 21:—లాహోరు ప్రవేశించుటకు బూర్వము సర్ మాల్ కాము హేలీగారు సామ్రాసంధర్శనం చెదరని ప్రకటింప బడినవార్త ప్రస్తుతములోనిదికాదు. గవ ర్నరుగారెప్పుడు సామ్రాసంధర్శనం చేయవలయు తెలియదు. ఆం. ప్రె

మండుకు నూనె

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి సెజా 0-11-0 ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, బెల్, గోమడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెల్లె లుకలకు హానిగలుగక కక్కులకే జెరుంగలదు అమ్మరాంజనం డిపో, మదరాసు- బొంబాయి

దక్షిణ హైద్రాబాదు

(స్వకీయనిలేఖరి)

బొంబాయిలోని ఆదిహిందువులు

దక్షిణ హైద్రాబాదులో నివసించు ఆదిహిందులు కొర దరు నుమారు ఇరువది సంవత్సరములకు పూర్వము బొంబాయికి వెళ్లి అచ్చట స్థినివాస మేర్పరచుకొని, ఉద్యోగము, వర్తక వ్యాపారము, పత్రికలు, కూలి మున్నగువృత్తులవలన జీవించు చున్నారు. వీరు అల్పసంఖ్యాకలగుటచేతను, సంఘము లేని కారణమునను చాలకష్టముల పాలగుచున్నారు. గతసంవత్సరము న క్షేత్రేష్టి బిరుదాంకితులగు భాగ్యరెడ్డి వత్సగారు రెండునెలల వరకు బొంబాయిలోనుండి స్వానుభవమువలన నీవిషయమును గ్రహించి అచ్చటి ఆదిహిందులలో వికమత్యమును గలిగించుట కు ప్రయత్నించిరి. అది హిందూసాంఘిక నేవామితిని స్థాపిం చు నుదేశ్యమును కొందరు పెద్దమనుష్యులకు జెలిపి. వా రిందు కీయకొనినను నశ్యుడి కార్మగూఢమును చాల్చుటకు భార్య మే స్త్రీ భాగ్యరెడ్డిగారు శరీరాస్వస్థతలై తిగివచ్చియుండిరి. ఇ ప్పడు బొంబాయిలోనుండుట సంభవించినందున వారియనకాళ మును వృథాబోసింక ఈనెల ౬-౧౩ వ తేదీలందు సాంక్షిధి యిని మోరాబాయి భవనమునందలి భజనమండపములో రెండు ఆహిందూభుజ జరిపిరి. సభాధ్యక్షత భాగ్యరెడ్డి వర్మగారే వహించిరి. హైద్రాబాదు హిందూమహాసభవారి తీర్మానముల ననుసరించి అందరు నడుచుకొనెదమని ఏకగ్రీవముగ అచ్చటి ఆది హింువు లంగీకరించి ఉపకాఖయొకటి సాపించిరి.

ఈవిగవ వ్రాయబడినవారు సంఘాధికారులగు ఎన్ను కొ బడిరి:—(౧) బండి రామయ్యగారు (మహాజన). (౨) మ లేశంగారు (కులనాయకుడు) (౩) సాగరి లింగమయ్యగారు (మహావాది) ఆలోచనసభ్యులు:—(౪) తొందరు రాజయ్య గారు (గి) చింతమల్ల లింగమయ్యగారు (౬) పెరుమాళ్లు ఆళ య్యగారు (౭) క డా రాజయ్య గారు (౮) మంఠూరి కాటయ్య గారు.

స్వ సంఘాభివృద్ధికై భాగ్యరెడ్డిగారు బొంబాయిలో నాటినబీజము సుకమాభివృద్ధిగాంచి అచ్చటి ఆదిహిందువుల య భుదయమునకు తోడ్పడు గ క!

జీవరత్నాజ్ఞానప్రచారకమండలి

బొంబాయికి ప్రచారమునకై వెళ్లిన నీరుండలివారికి ఇది వర కచ్చటి గానశీలుగనల్ల ౧౬ వేల రూపాయల విరాళములు పురుషించడిగినవి లేలి నాని న్నది. మనుష్యజాతివలన నోరుతె నెవకుపులు పొందుచున్న ఘోరదుఃఖములకు వివిధరూపమున ప్రసిద్ధించి జాతిపుట్టునట్లు చేయటలో వీరు చేయుచున్నకృషి అద్భుతమైనది. దీనివలన వీరికర్మములు ఫలవంతము లగునట్లు తోడ్పడుగాక!

వస్త్రోత్సవరీతు

హైద్రాబాదు ఆంధ్రజనసంఘము వారు మహాగ్నకమి నాడు ఇచ్చటి ఆంధ్రవిద్యార్థులందు వస్త్రోత్సవము ప్రోత్సహిం చుటకై వరీతుజరుపుటకు నత్తయించినారు. గతసంవత్సర మిట్టి వరీతు జరిగియుండెను. అప్పుడు నిజాంరాష్ట్రాధ్యక్షులనీతి అను విషయమును గురించి విద్యార్థులు ఉద్యోగించిరి. క త్యాగరైనవారి కి బహుమానము లొసంగడినవి. ఈసంవత్సరము "నిజాంరా ష్రాధ్యక్షుల యభివృద్ధిచార్తములు" అనువిషయ మేర్పరచబడిన ది. నాకుగు బహుమానములు ౧౨, ౧౨, ౧౨, ౧౨, నూపాయల లభియ్యబడెనవి. రావుబహద్దరు వేంకటంగారెడ్డిగారు, కృష్ణ స్వామి ముదిరాజుగారు ద్రవ్యహామయనచ్చి బహుమానము లిచ్చుటకు సంఘమువారికి తోడ్పడిట్లు తెలియచున్నది.

వ్యాయామవరీతు

దశరానాడు జరుపుటకు ఆంధ్రజన సంఘమువారు నిశ్చ యించినారు. మూడు బహుమానములు గలవు.

సంతకార్థము

డిబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 దజా 1 కి 1-4-0 సంతకార్థముతో పండ్లతోముటువలన చిగుళ్లు గట్టిపడును. చిగుళ్లునుండి రక్తము కారకుండును నోటదుగ్గంధములేక యగు నును. పండ్లముత్యములవలె తెల్లగా నుండును. అమ్మరాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

సాంకేతిక వార్తలు

సీమటపా:—సీమటపాగొనినవచ్చు ప్రత్యేకరైలుబండి బొంబాయిలో నేడుదండుము 11½ గం|| బయలుదేరినది. జనరలు పోస్టాఫీసువద్ద రేపు సాయంకాలము (శనివారము) 4 గం|| సీమటపా బట్టాడాతుగును. తపాలపెట్టెలు గలవారికి అర్ధగంటముందుగా బట్టాడా చేయబడును.

రాకపోకలు:—స్వరాజ్యపత్రికా సంపాదకు లగు టి. ప్రకాశంగారు ఉదకమండలమునుండి నేడు మదరాసునకు వచ్చిరి. సివిల్ కోర్టు ఆఫ్ సవరణలనుగూర్చి సెలెక్టు కమిటీవారు చేయు సభకు నేటి ఉదయం, ఏ. యన్. కృష్ణారావు రావు బహుమారు నరసింహరాజు, యతిరాజులునాయుడు, సాల్వానా, యాహ్మదీగార్లు (కాసనసభ్యులు) మదరాసుకు వచ్చిరి.

దెబ్బలాట కేసు:—బక్లింగ్ హాంమిల్టన్ నేతపని వాడుగానున్న మునిస్వామి అనునతడు నేతపనినేర్చు ఆర్. పుడ్ అనునతనిపై తీసిన కర్రతో కొట్టెను. ఇదికేసుచేయబడెను. ఎగ్జూరు పోలీసు కోర్టులో విచారణజరుగుచున్నది ఇద్దరు సాక్షులు విచారింపబడిరి. వారు ముద్దాయి కొట్టినమాట నిజమేనని చెప్పిరి. కేసువాయిదావేయబడెను.

సుబహణ్య శివగారి కేసు

క్రాసుపరీక్ష

సుబహ్యశివగారిపై తిరువళ్ళీడ్డి బీచిలో రాజద్రోహపు ఉపన్యాసము లాసంగెనను నేరముక్రింద తేబడిన కేసువిచారణ మరల నేడు ఎగ్జూరుపోలీసుకోర్టులో జరిగెను.

సంక్షిప్త తేఖడును శ్రీనివాసయ్యంగారు సబుఇన్ స్పెక్టరుని ముద్దాయిత్వపువకీలు ఎన్. సత్యమూర్తిగారు క్రాసు పరీక్ష చేసిరి. ఆయన సభకువచ్చినవారి సంఖ్యను దాదాపుగా అంచనావేసి జెప్పిననియు, వచ్చినవారిలో స్త్రీలు పురుషులు యువకులు వృద్ధులుగలరని నుడివెను. స్త్రీలు తక్కువమందే వచ్చిరిగాని సరిగా సంఖ్య దెలుపజాలనని ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగా చెలిపెను. ఇంకను ప్రశ్నింపగా తాను వెల్లూరులో పోలీసుప్రెయిసింగు పాఠశాలయందు తమిళ సంక్షిప్తతేఖడును నేర్చుకొంటిననియు, 14, 16 సంక్షిప్త నూత్రములను తాను స్వయముగా యేర్పరుచుకొన్నవాటినీ ఉపన్యాసములు వ్రాసి కొనుటలో నుపయోగించితిననియు, అవి యితరులకు చెలియజాలవనియు నుడివెను. తరువాత వకీలు గారు కొన్ని వాక్యములను పలికి అతనిచే వ్రాయించి కోర్టువారికి జూపెను.

తమిళ తర్జుమాదారు డగు సి. ఎన్. కరవని ముదల్యారు గారు తరువాత పరీక్షింపబడిరి. ఉపన్యాసభాగములందలి కొన్ని వాక్యములకు సరియగుభాషాంతరీకరణము దెలుపమని గోరగా ఆయన చెలిపెను. విచారణ జరుగుచున్నది.

రైలుప్రమాదము

బండ్లు తలక్రిందగుట

ఒకడు చనిపోయెను, 20 మందికి గాయములు దగిలెను

రంగూను, నెవ్రెంబరు 24:—28 వ తేదీని హెంబా డా బిల్లాలో 166/9 మైలువద్ద 20 వ నెంబరు వాలుబండికి ప్రమాదమువాటిల్లెను. మూడవతరగతిబండ్లు తొమ్మిది, ఒక మొదటి తరగతి, రెండవతరగతిబండి నాలుగువల వాగులు బ్రేకు బండి తలక్రిందులై ఒకమనిషి చనిపోయెను, ఇద్దరు గట్టిగాను 18 మందికి స్వల్పముగాను గాయములు తగిలెను. బర్మా రైలు ఏజెంటు క్లాసుకాటుగారికి ప్రమాదమునకు తమవిచారమును చెబ్బులు దినివారియెడల సానుభూతియు చెలియజేయుచు గవర్నరుగారు తలనింపిరి.

డాక్టరు అనిబిసెంటు గారు

ఢిల్లీసభ జరిగినమిట్టల బిసెంటుగారు అలహాబాదు వెళ్ళి సరే తేజనపాదరు స్వప్రగారితో మాటలాడెదరు. అ.ప్రె.

ఢిల్లీ మహమ్మదీయుల సభ

హెడాజా అమీరు, మక్కా షేరీపుల యుద్ధము

24 వ తేదీ రాత్రి ఢిల్లీనగరమున జమ్మా మసీదులో మాలానా, ముఫ్తీకిపాయత్తుల్లా (జమయతు-ఉలేమా సంఘాధ్యక్షుడు) గారి అధ్యక్షత క్రింద మహమ్మదీయుల బహిరంగసభ జరిగినది. “ఇప్పుడు మక్కా షేరీపును హెడాజా అమీరును జరుగుచున్న పోరాటమున భారతదేశపు మహమ్మదీయులకు షేరీపుపట్ల సానుభూతి ఎంతమాత్రమును కలుగదు. అమీరునే నలు దౌర్జన్య మొనరించెనని షేరీపు కల్పించినకథలు నమ్మదగినవికావు. అల్లా కటాక్షమున హెడాజాలో పాపాత్ముల ప్రాబల్యము కలుగకుండును గాక. మతాంతరుల అక్రమ దౌర్జన్యము ప్రజాపీడి మున్నగు బాధలులేకుండునుగాక! ఈపోరాటమెట్లు పరిణమించినను మతాంతరులేంతమాత్రమును కల్పించుకొనగూడదు. నానాదేశసంఘమువారు సైన్యమున పంపి తోడ్పడవలెనని ఆమతాంతరసంఘమును షేరీపు కోరుటచాల నీచము.

“మహమ్మదీయులందరును సోదరులుగాన కాంతముగా మెలగుడు” అనుదైవవాక్యమును విశ్వమహమ్మదీయులు స్మరింపదగును. ఈపోరాటమును అడ్డగించుటకు స్వతంత్ర మహమ్మదీయ రాజ్యముల వారందరూమ రాయబాదులను పంపప్రార్థితులు. భారతమహమ్మదీయ ప్రతినిధులకు పానుపోర్టులను బడయటకు భారతఖిలాఫతు సంఘమువారు గట్టిప్రయత్నముచేసి వెంటనే ప్రతినిధులను వెడాజా, నజాదు, ఏమెను అనుసలములకు పంపవలెను” అనుతీర్మానము లాసభలో నామోదించబడెను. మాలీస్ ఉన్-నాల్లా (అమృతపరు) మాలీస్ జమాయద్దీను (ఢిల్లీ) మాలానా అహమదు సయ్యుద్దాద్ కుచల్లా గార్లుపన్యసించిరి. అస్పృశ్యత వలన మహమ్మదీయుల గౌరవమును చివరభాగమున మాలానా మహమ్మదీగారు రధ్యక్షతవహించిరి. అప్పుడు ప్రార్థనలు జరిగెను. అబ్దుల్లా అజదుగారికి ఆకస్మికముగా జబ్బుచేసినందున ఆయన మాటలాడలేదు. ఖిలాఫతు సంఘమునందు విశ్వాసము కలదను తీర్మాన మామోదించబడెను. (అ.ప్రె.)

ఐ. సి. యన్. పరీక్ష

పండిత రత్నకుమార నెహ్రుగారు ప్రథములుగాను తీర్పులెరి.

అలహాబాదు, నెవ్రెంబరు 24:—ఇంగ్లాండులోని ఇండియను సివిలసర్వీసుపోలీస్ పరీక్షలలో పండిత మోహన లాల్ నెహ్రూగారి పుత్రుడు పండిత రత్నకుమార నెహ్రూగారు ప్రథములుగా ను తీర్పులెరి. (అ.ప్రె.)

స్త్రీసనాతన ధర్మమండలి, (గుంటూరు)

ఓందొమ్మిదవ వార్షికోత్సవఆహ్వానము

రక్తాక్షి సం|| ఆశ్వయుజ బ 2 సోమవారం (29.10.24) న మండలి భవనమున జరుపబడును.

కార్యక్రమము

20-10-24 సోమవారం ఉదయం గ 7½ కు దేశమాత తో శ్రీకృష్ణపతము నూరేగింపు. గం 8½ కు స్వస్థినాచకముల తో పూజాదికములు, ప్రార్థన, మంగళములతో ముగింపు. మధ్యాహ్నము (1) అధ్యక్షురాలి నెన్నుకొనుట (2) ప్రారంభోపన్యాసములు (3) కార్యదర్శిని రిపోర్టు (4) వివిధోపన్యాసములు (5) సంగీతము (6) భజన (7) పిల్లలు శ్లోకములు చదువుట (8) మంగళ తాంబూలములతో ముగింపు.

21-10-24 మంగళవారం ఉదయము గం 7½ కు (1) పూజా స్వరాజ్యలక్ష్మీవ్రతం (2) భజన దేశీయగీతములతో (3) మంగళములతో ముగింపు.

మధ్యాహ్నము గం 1 కు (1) సనాతనధర్మములు పురాణహాసమున చెప్పబడును. (2) భగవద్గీత ఉపన్యాసము (3) వీణ, ఫిడెల్, హార్మోనియములతో సంగీతము (4) గంధపువ్వు తాంబూల మంగళములతో ముగింపు.

స్వరాజ్య లక్ష్మీవ్రతదినమున వ్రతకానుకలు శ్రీమహాత్మ గాంధీగారి పాదపూజానిధి కర్పింపబడును.

ఏకా వెంకటరత్నమ్మ.

అధ్యక్షురాలు,

ఇప్పగుంట వెంకమాంబ,

కార్యదర్శి.

వాతావరణస్థితి

1924 సం|| నెవ్రెంబరునెల 26-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో అత్యధిక ఉష్ణము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప ఉష్ణము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	గత 24 గంటలలో సగటు వర్షము
గోపాలపురం	86.0	75.5	1.10	22.75	44.96
విశాఖపట్టణము	81.2	75.8	3.09	21.67	37.09
కాకినాడ	80.0	75.1	2.26	27.99	39.09
మచిలీపట్టణము	82.3	75.1	1.11	26.17	41.59
కర్నూలు	26.01
బళ్లారి	81.3	71.1	2.21	14.73	20.51
కడప	79.5	72.7	4.58	16.96	31.23
నెల్లూరు	85.2	74.5	0.67	15.39	37.98
మద్రాసు	86.2	75.6	1.17	21.32	50.74
కడపూరు	88.9	77.2	...	12.19	52.94
నేలమ	85.9	78.1	...	15.70	39.30
కోయంబట్లూరు	81.1	71.0	0.09	23.49	22.29
తిరుమనాపల్లి	91.3	75.0	0.31	10.31	38.13
నాగపట్టణము	86.5	76.2	...	7.92	54.98
మధుర	88.2	74.4	...	16.07	33.58
పాంబన్	88.8	78.9	...	2.45	37.00
తిరునల్వేలి	4.95	28.34
తిరువేండ్రము	81.2	75.3	0.29	64.98	64.51
కొచ్చిన్	79.1	73.6	1.11	129.71	114.51
కాలికట్టు	82.2	74.7	1.36	136.10	117.16
మంగళూరు	81.4	74.6	0.80	128.80	125.68
తెంగుళూరు	74.1	66.1	0.23	20.63	35.37
మెర్కార	72.1	62.6	1.16	140.70	125.46
కొడైకనాల్	61.4	53.3	0.01	38.73	62.13

విశాఖపట్టణమునందు 3.08" కాకినాడలో 2.26" మచిలీపట్టణంలో 1.11" గోపాలపురంలో 1.10" వర్షముపడినది. గోపాలపురమునందు పగటివేడిమియితరచోట్ల రాత్రివేడిమియు సుమారు 30 కుత్తువగానున్నది. ఇతరచోట్ల పగటివేడిమి 11.0 తక్కువగానున్నది. కడపలో 4.58" బళ్లారిలో 2.21" వర్షముపడినది. పగటివేడిమి రెండుచోట్లనుచాలతక్కువగానున్నది. నెల్లూరులో 0.67" మదరాసులో 1.17" వర్షము పడినది. మదరాసులో పగటివేడిమి 6.0 తక్కువగానున్నది. వర్షము చాలవరకు తగ్గిపోవచ్చును.

వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు, సి. ఆర్. సామూరు.

గుంటూరు (ఒకవిలేఖరి)

నెవ్రెంబరు 25:—గుంటూరు స్త్రీసనాతన ధర్మమండలి వారియక్క యజమాన్యముక్రింద, మండలి భవనమున 24.9-24 బుధవారం మధ్యాహ్నం మూడు గంటలకు స్త్రీల సభ జరిగినది. శ్రీగంధినుహాత్మున వర్ధంత్యుత్సవమున జనుప్రదముగ జరిపిరి. కారదానికేతనమందు విద్య సభ్యునిమి బాలికలు దాదాపు మందమంది స్త్రీలును సమావేశమై మహాత్మునియోగ్యముకొరకును వారియద్యమని జయము నకును భగవద్గౌరవము నలు సల్పిరి. శ్రీమతి ఊన్నవ లక్ష్మీబామయ్యగారు మహాత్ముని నిరళస్వవ్రతమును గూర్చి ప్రసంగించిరి. సభికురాలి డైలరు శుద్ధస్వదేశీవస్త్రములను ధరించి, జాతీయపతాకములను చేబూని వాద్యములతోను జాతీయగీతములతోడను మహాత్ముని పటము నూరేగించి యత్యుత్సాహముతో కార్యక్రమమును నిర్వహించిరి.

లాహోరు గవర్నరు

లాహోరు, నెవ్రెంబరు 25:—బహిరంగముగా లాహోరులో ప్రవేశించుటకు పూర్వము గవర్నరు సామూరు హాషియారుల పూరులకు వెళ్లినని తెలియుచున్నది. అక్టోబరు 23 తేదీన గవర్నరు హాషియారులపూరులో హర్షను మిమోరియలును బహిరంగమునర్పెను. (అ.ప్రె.)

కొయ్యగుట్టముపై స్వారిజేయుట

(లీకమీషను రిపోర్టునుగూర్చి సామాజ్యశాసనసభలో ముచ్చటించుచు పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు సంస్కరణముల నిట్లు వర్ణించిరి:—“సంస్కరణములు వట్టి కొయ్యగుట్టమని తేలినవి. ఉక్కుచట్టముపై నివి యమర్చబడినవి. (నవ్వు)”)

వైకంఠత్యాగహము

జార్జిజోసెఫు, మాధవనుగార్ల ప్రకటనము

“వైకంఠత్యాగహమునుగూర్చి మహాత్మునివద్దకువెళ్లి ఆ యన ఆ దేశమును గొనిరావలెనని మమ్ములను యిచటికి (ఫిలీపిన్) పంపిరిగాని అందులకు చాల అభ్యంతరములు కలిగెను. అందు మహాత్ముని ఉపవాసదీక్షయొక్క ముఖ్యకారణము. దేశీయులందరివలెనే మేమును యీ విషయమున సంతాపమును జెందితిమి గాన ప్రస్తుతము వైకంఠవిషయములనుగూర్చి మహాత్మునికి విన్న వించి వార్తలను హెచ్చించుట పాడిగాదనియే నిశ్చయించితిమి. కాని 18 వ తేదీన మహాత్ముని దర్శనమునకు వెళ్లగా ఆయనయే వైకంఠమళ్ళను తలపెట్టెను. మేము చెప్పినచాని నంతను శాంతముగా విన్నెను. ప్రస్తుత పరిణామమునకు సంలేపమును తెలిపెను.

“ఈ సత్యాగ్రహమును మహాత్ముడు మనఃపూర్వకముగా నామోదించినదను సంశయము చాలమంది నొకను బాధించుచున్నదిగాన మీ రా విషయమును స్పష్టపరచవలెను” అని మాధవనుగారు విన్నవించెను. “అట్టి సంశయము కొందరికి కలిగినందులకు చాల చింతింపవలెను. నా చెంతనున్నవారిలో నొకరిని వైకంఠ పంపవలెనని నేనే తలచుచుండగా మాధవ నాయకు సంబుద్ధిగార్లువచ్చుచే నేకవ్యక్తిని పంపనక్కరలేక పోయినది. నేను దక్షిణా దిశవచ్చినపుడు వైకంఠగూడనుచున్నచో నిశ్చయించుకొంటిని. మీలో నొకరు సిగ్గుకు వెళ్లి పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారికి యీ లేఖనిచ్చి వారు తిరువాన్కూరుకువచ్చి ఉద్యోగలతో మాటలాడునట్లుకోరవలెను” అని మహాత్ముడునుడిచెను. మాధవనుగారికి జబ్బుచేసినందున జూలై 19 వ తేదీన సిగ్గుకు వెళ్లిరి. 21 వ తేదీన పండిత మాలవ్యాగారిలో మాట్లాడిరి. వెంటనే వైకంఠ రావలెననియే మాలవ్యాగారు తలచిరి. కాని మహాత్ముని ఉపవాసములననుసరించి మహాత్ముడియ సమస్యలనను చంటునే రా మీ లేకపోయినది. నవంబరు 10 వ తేదీకి పండిత మాలవ్యాగారు వైకంఠలోనుండురు. పిమ్మట త్రివేండ్రము వెళ్లెరు” అని జార్జిజోసెఫు, మాధవనుగార్లు ఫిలీపిన్లకు ప్రకటించిరి. (ఆం.ప్రె.)

నం|| రా|| రాజకీయ సభ

ఈ సభ గోరకుపూరులో బాబూ పురుషోత్తమదాసు టాండనుగారి అధ్యక్షతక్రింద జరుగును. (ఆం.ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువాన్కూరువారిసే దివానులుగా నియమింపవలెను

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 28:—నేడు శాసనసభలో సాధారణ పరిపాలనావిషయముల చర్చయే జరిగెను. ఒక్కముఖ్యాంశ మేమన తిరువాన్కూరువారిసే దివానులుగా నియమింపమని అడిగిరి. ఆ యధికారము రాజాగారిదనియు నిజముగ ఆవిషయము శాసనసభలో చర్చింపకుండదనియు అధ్యక్షుడు చెప్పెను. ఈడిమాండు శాంక్షనచేయబడిన తరువాత సభవారు ఘోషారమునకు లేచిరి.

మధ్యాహ్నమున, దర్బారువైద్యుడు దివాన్ జహూర్ సిటారు లక్ష్మణన్ గారు సెలవుపుచ్చుకొన్నందున వారిస్థానమున నియమింపబడిన శ్రీ వైద్యకాల డాక్టరు మిసెసులుఖోను గారు సభలో వచ్చిమాట్లాడిరి. ఆమె ప్రమాణమును తీసికొని నవ్వుడు అందరకు ఉత్సాహమును గనపరచిరి.

తరువాత డిమాండు న్యాయపరిపాలనక్రింద చేయబడెను. అనధికారసభ్యులు కడిచినవారి శాసనసభవారి తీర్మానమునకు భిన్నముగ సివిల్ కోర్టుపై గైదును ప్రచురింపవలెనని ప్రోకోర్టువారు చేసిన తీర్మానమును ఖండించిరి. ప్రోకోర్టువారి కారకు చేయబడిన డిమాండులో రు 100 తగ్గింపవలెనను డిమాండు ఓటుకు పెట్టుబడి అంగీకరింపబడెను. (ఆం.ప్రె.)

సెప్టెంబరు 24:—నేడు ప్రశ్నోత్తరములై పిమ్మట నేటి యుయమునగూడ న్యాయపరిపాలనా తీర్మానమునుగురించిన చర్చయే జరిగెను. వర్గభేదములు లేకుండ విద్యార్థుల కందరికిని వసతి గృహములను తెరువవలెనను విషయము గట్టిగా నొక్కిచెప్పబడెను.

పోలీసుశాఖ

తరువాత డిమాండు పోలీసుశాఖను గురించి. చాలమంది పోలీసు అసిస్టెంటు నూపర్నెంటును తీసివేయవలెనని డిమాండు చేసిరి. అనధికారులు యీమామూర్తిజాలలో పొందినముఖ్య జయమిదియే.

సత్యాగ్రహులందఱు పోలీసువారు గనపరచిన వైఖరిని గూర్చి తీవ్రమయిన ఖండనలు గావింపబడెను. కాని ఫలాని పముమున ఫలానిపని చేసిరిని చెప్పిననే తప్ప యీ మాటలు విశ్వసించదగినవి కావని లామెంబరు చెప్పెను.

చివరవిషయము విద్యావిషయక్రొంట్లు. అడియంకును చర్చింపబడుచున్నది. సభకు 5 గంటలకు లేచెను. (ఆం.ప్రె.)

సర్ ఆర్థు ఆండర్సనుగారు మృతులగుట

మదరాసు దక్షిణ మహారాష్ట్ర యిరువదారి

చెన్నై, సెప్టెంబరు 24:—28 తేదీన సర్ ఆర్థు ఆండర్సను గారు మృతులైరిని మదరాసుఅందు సదరన్ మహారాట్రాల్ లెవేయేజంటుకు నేడు హోముబోర్డునుండి తంతి వచ్చెను. ఎం.అండు ఎస్. ఎం. రైల్వేలోను తరువాత రైల్వేబోర్డుకు ధ్యక్షుడుగాను, పనిచేసినకాలములో సర్ ఆర్థు ఆండర్సను గారు తమయొక్క దయాస్వభావముచేతను, ఆకర్షణీయంబగు గుణములచేతను, పలువురకు స్నేహపాత్రుడయ్యెను. వీరునుపలాపురు రైల్వేయొద్దోగులును వీరిమరణవార్తను విని దుఃఖింపు గులయిరి.

ప్రధానకార్యాలయములను, యం. అండు. యస్. యం రైల్వేజిల్లాకార్యాలయమును సెప్టెంబరు 27 తేదీ కని వారమువాడు సర్ ఆర్థు ఆండర్సనుగారి గౌరవార్థము మూయబడును. (ఆం.ప్రె.)

కర్నలు నాక్కుగారికి వీడుకొలుపు

సికింద్రాబాదు సెప్టెం: 26:—నేడుదయమున కర్నలు నాక్కు వి. యం. యస్. గారును వారిభార్యయు మెయిలు బండిలో వెల్లింగుటన్ కు పోవుచుండ వారిని సాగనంపుటకు వచ్చినప్రజలతో హైదరాబాదురయిల్వేజిల్లాఫారము నిండి యుండెను. కింగుడ్యర్డు హాస్పిటలును పాలించినంతకాలమును నాక్కుగారు తమ కార్యభారమును జయప్రభముగా నిర్వహించిరి. (ఆం.ప్రె.)

తిరువాన్కూరు శాసనసభ

తిరువనంతపురం, సెప్టెంబరు 25:—నేడు శాసనసభ సమావేశమైనప్పుడు సెలవులోనుండి వచ్చిన్కూటిలో ప్రవేశించిన పోలీసుకమిషనరు పిట్టగారు ప్రమాణమును దీసికొనిరి. దీని తరువాత ప్రశ్నోత్తరములు జరిగెను. పీటిలో చాల ఎరకు స్థానిక విషయము లే. ముఖ్యమైన డిమాండులలో నొకటి విద్యావిషయము. సెకండ్ రీస్కూలు యిన సైక్లరు చేయుచున్న పని అసంతృప్తికరముగా నున్నదనియు ఎడ్యుకేషనల్ సర్వీసులో బ్రాహ్మణులు లింతయే క్లుప్తగానుండుట అపాయకరమనియు నొక్కిచెప్పబడెను. ఏ వోకొన్ని తీర్మానము లంగీకరింపబడెనుగాని తక్కినవన్నియు తీసివేయబడెను.

తరువాత వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు, వైద్యమువీటిక్రిందనున్న డిమాండులు తీసికొనబడెను. క్రొత్తగా నియమింపబడినలేడీదర్బారువైద్యురాలు మిసెసు లూఖోను వైద్యవిషయములక్రింద డిమాండును ఉపపాదించెను. అప్పుడు అనధికార పక్షమువారు, ఒకప్రధానశాఖకు అధిపతిగా నొక భారతీయ శ్రీని నియమించినందునకును అట్టిశ్రీని శాసనసభలో స్థానము నొసంగినందుకును ఆమెను ప్రభుత్వమువారిని అభినందించిరి. భారతదేశశ్రీని నీవిధముగా గౌరవించుట హిందూదేశమున నిదివర కెచ్చుట జరిగియుండలేదు.

అశ్రీనిసభ్యురాలు తన్నావిధముగా గౌరవించినందులకు సభ్యులకు విందనములర్పించి ప్రజలకును ప్రభుత్వమువారికిని గూడ పరిపూర్ణసంతృప్తి కలుగునట్లుగా తనవిధులను నెరవేర్చుటకు ప్రయత్నింతునని చెప్పెను.

సభవారు సాయంకాలము 5.15 నిమిషములకు లేచినప్పుడు యీ విషయమై చర్చయింకను పూర్తికాలేదు. ఆం.ప్రె.

కోయంబత్తూరు మ్యూనిసిపలు వ్యవహారములు

కోయంబత్తూరు, సెప్టెంబరు 25:—18, 7 19 వార్డులకు యిద్దరు మ్యూనిసిపలు కాన్సిలర్లను ఎన్నుకొనకుండ ప్రధానజిల్లామనసబు, మ్యూనిసిపలు డ్రైన్సుపై చేసిన తాత్కాలిక యింజక్షనుకు భిన్నముగ జిల్లాజడ్జి ఆర్. ఎ. జంకిన్నుగారు 18 వార్డు భీమయ్యచెట్టి తరపున బాబ్బురు గోలపాస్వాల్లె చెప్పిన వాదములను వినెను. రెండవపక్షమునూడ విని సాయంకాలములోగా పిటిషను పరిష్కారముచేయవలెనని జిల్లాజడ్జి మనసబుకు యుత్తరవుచేసెను. 7, 19 వార్డులకు ప్రతినిధిగా నున్న నంజప్పచెట్టిగారి తరపుననూడ యీవిషయనే చెప్పబడెను. జిల్లాజడ్జి యీవిషయమునగూడ అటునంటియు తరపునే చేసెను. (ఆం.ప్రె.)

ఆంధ్రపత్రిక

1924 సం॥ సెప్టెంబరు నెల 26 వ తేది

శుక్రవారము

నేటి దిలిసమావేశము

రాష్ట్రమహాత్ముడు ఉపవాసవ్రతము నారంభించి, నేటికి తొమ్మిదవరోజు. భారతవర్షముందంతటను శోకము క్రమ్ముకొనియున్నది. నిరశనవ్రతమునా, మహాత్ముడు ఘోరితప మాచరించుచున్నాడు. ప్రకృతినయితము దుఃఖమును భరింపజాలక గాబాలు, రెడుదినములనుండియు సంతరివృష్టిని గురిపించుచున్నది. మాజహాను పురములో హిందువులు మహమ్మదీయు లింకను పోరాడుచు, వివాద తీవ్రతను పెంపొందించుచున్నారు. ఇట్టి సీతీలో, నాయకసమావేశము డిల్లీలో నేడు గూడుచున్నది. దేశచారిత్రమునం దిది యత్యంత సందగ్ధనము. భారతీయులు స్వరాజ్యము గొరుచున్నారా, లేక అంతఃకలహములందు ఆసక్తి జూపుచున్నారా? హిందూ దేశమునకు స్వరాజ్యము గావలయునా, లేక హిందూరాజ్యముగాని మహమ్మదీయ రాజ్యముగాని గావలయునా? స్వఃరిపాలనము ననుభవించెడి దేశములలో అంతఃకలహము లుదయించునెడల, మెల్లగిసద్దుకిండురు. అంతఃకలహములున్నను స్వరాజ్యము కొనసాగవచ్చునని తలంపవచ్చును. కాని, స్వరాజ్యము లేక యవసరమును, పాలకులు సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికి ప్రబలవిముఖులై యుండ, ప్రజలు తమలో తాము పోరాడుచుండిన స్వాతంత్ర్యోద్యమము బలపడునా? నాయకులు గమనింపవలసిన ముఖ్యవిషయ మిదియే.

స్వాతంత్ర్య మనుభవించెడి దేశములలో కలహములు లేవా యని సిద్ధాంతవాదు లడుగుచుండురు. హిందూదేశ మింకను పరాధినిస్థితియందున్నదని గ్రహించవలెను. ఏకాశయబద్ధులై కృషి నలువలసిన బాధ్యత ప్రజలపై గలదని భావింపవలెను. స్వరాజ్యసంపాదనకొంకు భిన్నమార్గముల నవలంబించిన నవలంబింతురుగాక. తక్షణ గమ్యస్థానము స్వరాజ్యమని అన్నిపక్షములవారును అన్ని సంఘములవారును అంగీకరించెడి విషయమే గద. హిందూమహమ్మదీయ మతకలహములు ఆదర్శమునే భగ్నపరుచుచున్నవిగావా? ఇందు కేపక్షము వారయినను సమ్మతించురా? మహాత్మున కీవిషయమున ఎంతబాధ్యతగలదో, డాక్టరు పరాంజుపై గారికిని అంతటిబాధ్యత గలదు. ప్రతి భారతీయుడును యీవిషయమై తనశక్తిని ధారబోయవలసిన యావశ్యకత గలదు. ఎవ్వరి స్వలాభమును వారు ముఖ్యమని పాటించిపోరాడక, దేశక్షేమమే ప్రధానమని ఎంచి పాటుబడవలయును. నాయకులట్టివిశాల భావమునుజూపినగాని, నాయకసమావేశము ఫలప్రదముగానేరదు. మాజహానుపురము మున్నగుప్రదేశములలో జనించిన సందర్భములలో, హిందువులును మహమ్మదీయులునుగూడ తీరనిదుఃఖ మనుభవించు

చున్నారు. ఉభయలమధ్యను, అధికారవర్గ ప్రతినిధులు నిలిచి శాంతిని స్థాపించుచున్నారు.

అధికారవర్గ స్థానమున స్వఃరిపాలనమును ప్రవేశపెట్టవలయునని ఒకవంక యాశించుచు, వేరొకవంక అధికారులనే అంతఃకలహములను మాన్పుడని ప్రార్థించుటచే స్వఃరిపాలనము గగనకుసుమమగుచున్నది. అధికారవర్గమునకు మరింత బలము గలుగుచున్నది. విదేశీయులవారు ప్రజలు స్వఃరిపాలనమున కనర్హులని చాటుట కవశ్యము గలుగుచున్నది. సివిలునర్వసు సభ్యులు శాశ్వతముగ నిలిచియుండవలెనను ప్రతిపాదనకు బలము గలుగుచున్నది. అవిషయవర్గములు అవిద్యకు ఫలితములు. ప్రజలు అజ్ఞానముమూలమున నేపోరాడుకొనుచున్నారు. మహమ్మదీయులు తప్పొనర్చినను హిందువులు తప్పొనర్చినను భారతభూమికంతకును అవమానమే. అందుచే ఉభయసంఘములలో వ్యాపించిన అజ్ఞానమును బాపి కలహకారణములను తొలగింపవలసిన బాధ్యత నాయకులపై నిలిచియున్నది. ఆ బాధ్యతనుగ్రహించి నాయకు లికమీద ప్రవర్తింపవలయును. ప్రజాసామాన్యము దూరమాలోచించిక తాత్కాలికావేశములకు లోనగుచుండురు. కాని విచక్షణజ్ఞానముగల నాయకులు పక్షపాతబుద్ధిని వహించి యీపక్షమువారినిగాని ఆపక్షమువారినిగాని అభిమానించుటవలన కలహ ప్రవర్ధనమున కనుకూల పరిస్థితు లేర్పడుచున్నవి. తప్పొనర్చిన వారెవ్వరయినను సరియే వారిని నిరసించుటయే నాయకుల ధర్మము.

ఏసంఘమునకు జెందినను, దుండగిండ్లగుచో జాత్యభిమానము వహింపక వారిచర్యలను నిరసించుచో, దుండగములు ప్రబలజాలవు. గాంధీమహాత్ముడు పలుమారు సూచించినటుల, హిందువులును మహమ్మదీయులును ఒండురులపై నురుకుటకై తాలింఖానులను ఏర్పరచిన లాభముండదు. ఉభయ సంఘములలో అల్లరు లొనర్చేడివారిని నిరోధించుటకు వలయు సన్నాహముల నేర్పఱుపవచ్చును. హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమునకు భంగము కలిగించెడి ఏర్పాటులకువేసికొని నాయకులు సానుభూతి జూపక, కలహకారణములను తొలగించుటకు సర్వశక్తిని ధారబోసెదమని నేడు ప్రతినబట్టుచో, అనుకూలఫలితము గలుగును. మతావేశముచే ప్రజలలో గలిగెడి పోరాటము లటుండ, నాయకుల మధ్యగల మనస్పర్థలు వీనికి మరింత ప్రోద్బలము గలుగజేయుచున్నవి. ఉద్యోగములు, కారవస్థానములు మున్నగువానికొరకు నాయకులు తగవులాడుటచే, అయ్యవి క్రిందివరకు వ్యాపించుచు, ద్వేషదావాగ్నిని ప్రజ్వలించజేయుచున్నవి. అన్ని పక్షములవారును అన్నిమతములవారును, ద్వేషాగ్నిని చల్లార్చుటకు చేతుల గలుపవలయును. సోదరప్రేమను మాటలలోగాక క్రియలలో జూపవలయును. త్యాగమువలనగాని యిట్టిప్రేమ బలపడదు. మాకుండేటికి మూడేకాళ్లని పట్టుబట్టునంతవరకు, ప్రస్తుతదుస్థితి దొలగిపోవదు.

నిష్కల్మషచిత్తు డగు గాంధీమహాత్మునిహృదయమునం దావంతయు ద్వేషము లేకుండుటచే, హిందూ మహమ్మదీయకలహము లతనియందు తీవ్రమగు నావేదనను గలుగజేయుచున్నవి. ఆ యావేదనయొక్కలోతు ఎంతగలదో, మహాత్మునికి

దప్ప తదితరులకు గోచరింపజాలదు. అయ్యది ఏకవింశత్యుపవాసవ్రతము గమాత్రము వైకి పరిణమించినది. కాని దానినిజ స్వభావమును, ఉపవాసదీక్ష పూర్తిగ వ్యక్తపరచుట లేదు. నేటి సమావేశమునందు పాల్గొనెడి నాయకులను మహాత్ముని పరితాపములో నిసుమంత యయినను నానహించునెడల, కలహకారణము లంతరింపక మానవు. అట్టిఫలితము చేకూరినగాని, వేరొకకార్యమును తలపెట్టమని వారు ప్రతిజ్ఞకొనుచో, మహాత్ముని ఆత్మార్పణము విఫలము గానేరదు. అధికారవర్గము హిందూమహమ్మదీయ కలహములను పెంపుజేయుచున్నారనియు, శాంతిరక్షణ బాధ్యత వాటిపై ననే కలదనియు, ప్రజ లీవిషయమై ఖేదము నొందనక్కరలే దనియు, జెప్పెడివారు గలరు. అధికారవర్గఃరిపాలనలో దేశము సంతృప్తి జెందునెడల యిట్టి యూహలతో సరిబెట్టుకొనవచ్చును. అధికారవర్గమును నిందించుటతో తృప్తి జెందవచ్చును. కాని దేశము స్వఃరిపాలనము గొరుచున్నది. అట్టి తరి, ప్రతిఘటన లేర్పరచెడి ప్రతిబంధ కములను దాటుట, దేశమున కత్యవసరము.

ఇతరు లెన్నియట్టుల గలుగజేసినను వానిని జయించుటయందే స్వరాజ్యార్హతగలదు. పరుల ఎత్తులకులొంగి వారు నడిపించిన త్రోవనే నడుచుచో ప్రజలు స్వరాజ్యమును పొందజాలరు. స్వరాజ్య సాధనిర్మాణమునకు బూనువారందరును అనన్య దృష్టితో నిక్కార్మమునకు గడంగవలయునుగాని, ఒకరితోనొకరు కలహించుటతో కాలము గడుపుచో పునాదుల నను బూర్తిగా నేరవు. ఇట్టి ముఖ్యవిషయమునువదలి నాయకులక్కరలేని విషయములకై తగవులాడు చుండుటచే ప్రస్తుత దురవస్థ జనించినది. నాయకసమావేశము వారీ సంగతిని గ్రహించి ముందు తమలో తమకు గల కలహములను అంతరింపజేసికొని పిమ్మట ప్రజాప్రబోధమునకుబూనుట సహజము. లేనియెడల నాయకుల ఆదేశములకు విలువయండదు. మహాత్ముడు సూచించినటుల, భగవంతుడయినను వీరికి లోడ్వడదు. మహాత్మునిపై సకలజాతులకును గల గౌరవాభిమానముల వలన నేడందరును దుఃఖార్తులై యున్నారనుమాట నిజమే. కాని ఆవిషయమును మనస్సునందు బెట్టుకొనిగాని, తన నెటుల నయినను సంతోషపెట్టుటకుగాని నాయకులు తాత్కాలికపు ఏర్పాటులను గావించి ఎవరిత్రోవన వారు లేచిబోయిన, మహాత్ముని హృదయము తృప్తిజెందనేరదు.

నాయకసమావేశమునకు మహాత్ముడు హాజరగుటలేదు. తన ఉపవాసవిషయమును మనస్సునందుంచుకొనవలదని, మహాత్ముడు నాయకులను గొరుచున్నాడు. మహాత్ము డితరుల నెవరినయినను సాధించుటకుగాని, భయపెట్టుటకుగాని, లొంగజేయుటకుగాని, ఉపవాసదీక్ష నారంభించియుండలేదు. మహాత్ముని పరితాపము దుస్సహమగుటచే, మన శ్వాంతి గుదురుటకు ముఖ్యసాధనమగు ఉపవాసదీక్ష నత డవలంబించెను. అతని కందువలన మన శ్వాంతి గుదిరెను. మహాత్ముని కిదియొక సాధన. భగవానుని సమీపించుటకు, మహాత్మునికి వేరొక మార్గము గనుపింపలేదు. ఉపవాసదీక్షనుండి నాయకులు తమ మనములను మరల్చజాలక, అతుకుల

చంద్రుని జీవితాన్ని అభివృద్ధి చేయడం కోసం, ఆంధ్ర ప్రదేశ్ మును మానివేచి, తన ప్రతిభను ముగిసినప్పటికీ విషయములను సాకల్యముగా చర్చించవచ్చునని, మహాత్ముడు విన్నవించుచున్నాడు. తన కొరకు హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని తమతమ మతవిశ్వాసములను కోల్పోవగూడదని, మహాత్ముడు వారించుచున్నాడు. కాని, ఎవరి సమ్మతములను వారు ఒరిపిడి చేయవలయును. మతమున కవి ఏరు ధములా, అనుకూలములా యని, చక్కగ పరిశీలించ వలయును.

మహాత్ముడు యెదుట నొక సంగతిని చాటున నిం తొక సంగతిని జెప్పెడివారు గలరు. ఆ హిం సా ధర్మమునందు విశ్వాసమును బహిరంగముగా గను పరచి చాటున దౌర్జన్యము నామోదించుట గాని, హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళన మవసరమని వైకి వాదించుచు లోలోన హిందువులును మహమ్మదీయులును తలపడవలయునని కోరుటగాని, వనికిరాదని మహాత్ముడు విన్నవించు చున్నాడు. దౌర్జన్యరహిత మార్గమునందుగాని హిం దూ మహమ్మదీయ సమ్మేళనమునందుగాని సమ్మతము లేనిచో ఆ సంగతిని ప్రపంచమునకు స్పష్టముగా తెలుప వలయును. అంతయగాని సమ్మతము లేని తీర్మానముల గావించి ప్రయోజనముండదు. అట్టితరీ, మహాత్ముడు దేశస్థితి యెద్దియో గ్రహించగలడు. రెండు సంవత్సర ములక్రిందట ప్రబలిత గాఢ సంయోగ మేమయ్యె నో హిందువులును మహమ్మదీయులును మనీషులో కలిసి ప్రారంభించినాటి పరిస్థితి లెట్లు విచ్ఛిన్నము లయ్యెనో ముందే విజయవలయునో కనుగొనుట కత నికివీలుగలుగును. అసహాయోద్యమారంభమునందే, దౌర్జన్య మార్గమును దేశ మామోదించుచో తాను హిమాలయ ప్రాంతములకు వెడలెదననియు తనకు దేశవ్యవహారములకు స్థానముండదనియు మహాత్ముడు తెలిపియుండెను. నేడు భౌతిక శరీరమును బాసి చనుటకు సయితము అతడు సంసిద్ధుడగు చున్నాడు.

చారిత్రా, బాంబాయి, మద్రాసు, మున్నగు ప్రదేశములలో జరిగిన అల్లరుల కన్నిటికిని తానే బాధ్యతవహించెదనని న్యాయాధిపతి యెదుట చెలిపి తనపై గరిష్ఠ శిక్షను విధింపుమని మహాత్ముడు వెనుక గోరియుండెను. మహాత్ముడు సమయమున చెలిపిన వాక్యములు ప్రపంచము నంతను స్తంభభూతము గావించెను. ఏనాడును యిట్టివాక్యము లుచ్చరింపబడ లేదు. నేడు మరల, మహాత్మునినుండి అట్టివాక్యములే వెలువడుచున్నవి. ఉత్తరహిందూస్థానమునందుగలు గుచున్న అల్లరుల కన్నిటికిని, మహాత్ముడే బాధ్యత వహించుచున్నాడు. తాను ఎరుగక చేసిన తప్పిదము లను మన్నింపుమని భగవానుని వేడుచున్నాడు. తన హక్కు లెవ్వయో తెలియక గాఢ నిద్రయందు బడి యున్న హిందూ దేశమును మేల్కొల్పి ప్రజాశక్తిని విజృంభింపజేసిన మహానీయుడు, నేడది తప్ప మార్గ మున బడుచున్నపుడు, పరితపించుట వింత యా? నిదురించుటకన్నను చలనము మేలయినను, భారతవర్షము తన నిజధర్మమును నిర్వహించి తాను తరించి ప్రపంచమును తరింపజేయవలయును. గాంధీ మహాత్ముడు దేశమును నడుపుచున్నపుడే యిట్టిభలి తము గలుగుట సుసాధ్యము. ఈ యవకాశమును

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

గాంధీ మహాత్ముని వుజాని ధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

<p>చందాలు</p> <p>49142-10-5</p>	<p>ఇదివరకు</p> <p>ఇదివరకు</p>
<p>ఇదివరకు</p> <p>49142-10-5</p>	
<p>ఇదివరకు</p> <p>49142-10-5</p>	

దేశము బోగొట్టుకొనిన, ఇంతత్వరలో వేరొక యవ కాశము తలపించుట దుర్లభము.

డిల్లీలో నేడు హిందువులు, మహమ్మదీయులు, పార్సీలు, క్రైస్తవులు మున్నగు వివిధ మత ప్రతినిధులు గూడుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు గూడ యీ సమావేశమునందు పాల్గొను చున్నారు. ఇట్టిదృశ్య మద్భుతము. ఒకత్రుటికాల ములో భారతీయుల హృదయము లేకములయినవి. కానినయవదలి, మార్దవ మేర్పడుచున్నది. ద్వేషము తొలగి, ప్రేమకు స్థానమిచ్చుచున్నది. మహాత్ముని ఉపవాసము వృధగాలేదు. భూమ్యా కాశములను కంపింపజేసెను. నేడు గలిగిన హృద యానుకంపము, శాశ్వతఫలము సెనగవలయును. జలియోవాలాబాగులో హిందువులును మహమ్మ దీయులును సిక్కులును గలిసి తమరక్తమును భార బోసిరి. జలియో వాలాబాగులో నెలకొల్పబడిన జ్ఞాపకచిహ్నమునకు భారతీయు లన్నిమూలలనుండి యుధనముబంపి, త్యాగధర్మమును బ్రస్తుతించిరి. జాత్యైక్యమును నెలకొల్పిరి. ఇంతత్వరలో భార తీయు లీచిహ్నమును మరచిపోయిరా? మతముల కెల్ల మూలాధారమగు ధర్మమును మరచి, బాహ్య చిహ్నములకొరకు పోరాడుట కారంభించిరా? దేశమాత కిది ఎంతద్రోహము! జలియో వాలా బాగు వీరుల నిది యవమానించుటగాదా? మానవ శ్రేష్ఠుడగు మహాత్ము నిది దూషించుటగాదా? కీడు మేలు కేదా రిజూపును. డిల్లీ సమా వేశము హిందూ మహమ్మదీయ సమ్మేళ నావశ్యకతను లెస్సగ్రహించి, సంఘర్షణాంకుర ములను తొలగించి, జాత్యైక్యమును సుప్రతిష్ఠితము గావించుచో, సత్వరస్వరాజ్యస్థాపనకు తోడ్పడిన దగును. తమవ్యవహారములను తాముపాష్కరించు కొనుటకు భారతీయు లిట్టి సమావేశము నిదివరకు సమకూర్చియుండలేదు. ఇందు ఇతరులనుగూర్చి నసంగతు లెవ్వియు విచారణకురావు. నాయకులిటుల గూడుట స్వరాజ్యముపట్లవాడికిగలగాఢాభిమానము నకు నిదర్శము.

దేశమున వ్యాపించిన శోక మోహములను తొలగించి జ్ఞానజ్యోతిని బ్రసాదింప జయుటకు నాయక సమావేశము తోడ్పడుగాక! మహాత్ముని పరితాపము సమయ గాక!

పండిత మదనమోహనమాలవ్యాగారు, అస్పృశ్యత మోహన మాల వ్యాగారు బూనుకొనునెడల

సత్వరవిజయము గలుగుననుటకు సందియములేదు. మాళవ్యాగారు సనాతనహిందూ ధర్మపరాయణులు. శాస్త్రవేత్తలు, లౌకికులు. ధర్మాత్ములు. దేశారాధ కులు. మాళవ్యాగారిపై హిందూసంఘమున కత్యంత విశ్వాసము గలదు. హిందూ సంఘభృదయ మునకై మాళవ్యాగారికన్న నెక్కుడుగా పాటు బడినవా రింకొకరు గనుపింపరు. మహాత్మునకు మాళవ్యాగారిపై భక్తి విశ్వాస ములు గలవు. హిందూ సమావేశమునందు అస్పృశ్యతానివారణ మవసర మని అంగీకరించు నటులజేసిన మహానీయుడు, మాళవ్యాగారు. ప్రసిద్ధి కెక్కిన పండితులు పలువురు అస్పృశ్యతకు శాస్త్ర ధారము లేదని యంగీకరించిరి. వైకంఠండు అస్పృ శ్యతా నివారణసమస్య తీవ్రముగనున్నది. సత్యా గ్రహము చాలకాలముక్రిందట ప్రారంభమయ్యెను. ఇట్టిసమస్యను పరిష్కరించి, తిరువాన్కూరు ప్రభు త్వమువారితో సంప్రతించుటకు, మాళవ్యాగా రత్వంత సమర్థు లనుట నిర్వివాదాంశము. మాళవ్యా గారిని వైకమునకు వెడలగోరుచు, మహాత్ముడు వర్త మాన మంపెను. అందుకు మాళవ్యాగారు సమ్మ తించిరిని చెలుపుట కెంతయు సంతసించెదము. ఏరు నవంబరు 10 వ తేదీకి వైకమునకు చేరెదరు. మాళవ్యాగారిసత్ప్రయత్నములవలన, వైకమునందే గాక, ఇతిరప్రదేశములందుగూడ, నిమ్నజాతు లను భవించెడి ఘోరదురవస్థ తొలగి, అస్పృశ్యత నివారణయగుగాక యని గోరెదము.

పాజహానుపూరు కొట్లాటలు

కమిషనరు ప్రకటనము

"24 వ తేదీ మధ్యాహ్నము కొట్లాటలు మరంత ఆధికమ య్యెను. పరిశీలించి సేనలు ఆంధ్రీకరించెను. సైనికులు సా యుధశక్తులతో పెద్దదళంతో కావలికాయుచున్నారు. 24 వ తేదీ రాత్రివరకు 5 గురుచనిపోయిరి. 98 మందికి గాయ ములుతగిలెను" అని 25 వ తేదీని రోహిల్కండు డివిజనుకమి షనరు తంతివార్తపంపెను.

25 వ తేదీ విషయములు

"25 వ తేదీ ఉదయమునగూడ కొద్దిగా చిల్లరపోట్లాట లు జరిగినవిగాని 24 వ తేదీరాత్రి పరిశీలించి సేనలువచ్చుట చే ప్రజలకు భయముకలిగినది. 25వ తేదీ మధ్యాహ్నము చౌకు లో దుకాణములను తరచిరి. 25 వ తేదీ కొట్లాటలలో ఒక హిందువు చనిపోయెనని తెలిసినది. పగరులులో నెమ్మదికలిగిన దిగాని చుట్టుపట్ల గ్రామములలో ఉద్రేకము ప్రబలినది. కొన్ని రోజులవరకును సేన లిటునుండవలసియుండును. మొత్తము ఆంధ్రులు చనిపోయిరి. 104 గురికి గాయములుతగిలెను" అని ఉద్యోగులు ప్రకటించిరి. (అ.ప్రె.)

ఇంపీరియల్ బ్యాంకు కేసు

(నిన్నటి తరువాత)

(1) అహమదుబాచా (2) మియాన్ జాన్ (3) రుక్మిణి (4) దాదాసాహెబు (5) అహమదుబాచా (6) కేవరి ముత్తు అనువారు ఆర్థిక సంస్థల బ్యాంకును వలించి ధన మపహరించుటకు మోసము, లెక్కలదిద్దులు, విశ్వాసద్రోహ మొనర్చుట అను నేరముల కొరవల్ల కుట్రపన్నిరను నేరా కోపగమనందు నిన్నటిదినిమున ప్రాజెక్టు నెవన్సునందు న్యాయమూర్తి బీసీగారియొద్ద ముద్దాయిలతరపు సంగ్రహవాదము ముగింపబడినది. ప్రాసిక్యూషన్ తరపున న్యాయశాఖకు గ్రాంటు కృష్ణస్వామి అయ్యంగార్లు హాజరై 1, 2 ముద్దాయిల తరపున కలకత్తానుండి ప్రత్యేకముగ రప్పించబడిన బారిష్టరు ఎ. ఎన్. చౌదరిగారు, 3, 4, 5, ముద్దాయిల తరపున బుర్రా సత్యనారాయణగారు, 6 వ ముద్దాయిలతరపున సి. న రసింహాచారిగారు హాజరై. ఎ. ఎన్. చౌదరిగారు 1-5 ముద్దాయిలతరపున వాదించిరి.

పిమ్మట చౌదరిగారు జ్యూరి నుద్దేశించి మరియు నిట్లు తెలిపిరి.

ప్రతిశుక్రవారమున అహమదుబాచా అన్ క్లియర్ల చెక్కులను తీసెననుటనిశ్చయముగాదు. దీనియొక్క కాలపరిమితి 52 వారములవర కుండెను. ఆ 52 వారములలోను 28 వారములలో అన్ క్లియర్ల చెక్కులు తీయబడలేదు. ఒక అకౌంటునుండి మరియు అకౌంటునకు అకౌంటు డెవెల్ చెక్కులు తీయబడినవి. అహమదు బాచాకు సంబంధించి సంతకము అతను ఒక్క అన్ క్లియర్ల చెక్కును తీసియుండలేదు. ఒకతూరి మాత్రము రుక్మిణి అకౌంటులో ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు తీసెను.

హెచ్. యస్. ఏ. ఆర్. (హాజీమలాంగ్ అబ్దుల్ రహీమాన్ కం పె సీ) కం పె సీ యండు అహమదుబాచా భాగస్వామిగాడు. కాని నాగరత్నంపిల్ల భాగముతీసి కొనినట్లు చేత్రాలుచేసియున్నాడు. కాని ప్రస్తుతము నష్టము గలిగినందుచేత తానొకంపెసీయందు భాగస్థుడు కానిని చెప్పుచున్నాడు! ఈ కంపెసీవారు అహమదు బాచా కంపెసీకి రు 2,00,000 లు అప్పుబడిరి. ఈరెండు కంపెసీలవారికిని వ్యాపారము జరుగుచుండెను. ఈవిషయము అహమదుబాచా పుస్తకములనుండి తెలియనగును. మరియు ననేక కంపెసీలు, మియాను జానుకంపెసీ, బురానదీని కంపెసీ, జోర్ అబ్దుల్ గఫూర్ మొదలగు కంపెసీలవారందరు అహమదుబాచాకు కొన్నిలక్షలవరకు అప్పుబడియుండిరి. ఆసమయమున వ్యాపారము విరివిగా జరుగుచు మంచిలాభము పుచ్చుచుండెను. పిదప 1920 సం॥ లో తిరిగి ధరలు ఘడిపోయినవి. తన బాకీదారులవద్దనుండి అహమదుబాచా బాకీలను పనులు జేసికొనడలచి వారినిడిగెను. వారివద్ద డబ్బులేనందున చెక్కులను పుచ్చుకొనెను. బాంకునందు అన్ క్లియర్ల చెక్కులపద్ధతి యుండినందున బాంకులో డబ్బుతీసికొని సరిపుచ్చుచుండెను. ఇది వ్యాపారముని దృష్టియందు క్రమముగా గప్పట్లకపోయినను ఇది కాస్త్రప్రకారము నేరముకాదు. అందమైన నేరముగలదా?

ఈ అన్ క్లియర్ల చెక్కులపద్ధతి 1918 నుండి బాంకులో ఆచారముగా జరుగుచు వచ్చినది. అహమదుబాచా అనే కష్టమయములందు బ్యాంకునకు సహాయపడెను. అతడు బ్యాంకులో విశ్వసనీయుడైన భాదాదారుడు. బాంకు అధికారులందరు అతనిని గొప్పస్థితి పరుడుగా చెరింగియుండిరి. వ్యాపారముపై అతని పెట్టుబడి 15 లక్షల రూప్యములనియు మొత్తము క్రెడిటు విధాన లక్షలకవరు రు 1, 10,000 అనియు ఎల్లరకు తెలియను. ప్రెకారణములను బట్టి బ్యాంకువారు డబ్బును అతని స్వంత క్రెడిటుమీద ముందుగా ఇచ్చుచు వచ్చియుందురు. అట్లు ముందుగా డబ్బు ఇవ్వబడుకాలములో హతాత్తుగా అకౌంటును ఒకేపరి ముగింపుజేయజాలకపోయిరి. కనుక ఈ అన్ క్లియర్ల చెక్కులను తీయుటయందు కాస్త్రీయనేరము ఏమాత్రమును లేదని చెప్పగలను. ఇట్లు అన్ క్లియర్ల చెక్కులపై డబ్బుతీసినవారు ఒక అహమదు బాచాగాదు. వందలకొలది వేలకొలది భాతాదారులు గలరు. దీనివలన బ్యాంకునకు వడ్డీరూపముగా లక్షరూప్యములు సమకూరియుండెను.

అహమదుబాచా సంబంధించి యున్నవరకు అతడు జనవరి నుండి జూనువరకు(52) వారములలోను 28 వారములవరకు ఈ అకౌంటు నుపయోగించలేదు. ఆఫీసర్ల చెక్కింగు దినమునకు బాలన్సును క్లియరుచేయున్న నెం 1 రు అకౌంటులో క్రెడిటును ఉంచగలందులకై నెం 2 రు అకౌంటు ఉపయోగించ

డుచుండెను. అది బిల్లుమానేజరుకు తెలియ కుండెనన్నటికిని జరిగియుండజాలదు. నెం 1 రు అకౌంటునుండి, నెం 2 రు అకౌంటునకు జేయబడిన మార్పులన్నియు బిల్లుమానేజరుకు నిష్పందేహముగా తెలియును. ఈపద్ధతి ననుసరించి భాతాదారులు ఆపద్ధతి ననుకూల పరుచుకొను చుండిరి. అంతమాత్రమున అందు నేరమేమియులేదు.

30.6.1922 లేదీ ఆర్థికసంవత్సరాంతపు అడిటు దివము. ఆదినమందు నెం 2 రు అకౌంటునుండి నెం 1 రు అకౌంటునకు రు 24,540 లు మార్పుగలదు. అది బిల్లుమానేజరుకు ప్రత్యక్షముగా తెలిసియున్నది. ఇట్లులే ఒక అకౌంటునుండి మరియు అకౌంటునకు అనుకూలముగ మార్పులజేయుటకు బాంకు ఎన్నియొవిధముల సహాయపడినది. ఇట్టిమార్పులు జూను 30వ లేదీ, జూలై 27; అక్టోబరు 30; నవంబరు 10; 1923 సం॥ ఫిబ్రవరి 28; ఏప్రిలు 20; మే 25; ప్రైలేటిలందును మరియు ఇతర దినములందును జరిగియున్నట్లు చౌదరిగారు అకౌంటులనుండి చూపించిరి.

ఆలేరు లందిన్నిటియందును నెం 2 రు అకౌంటునుండి నెం 1 రు అకౌంటునకు మార్పులు గలవు.

అహమదు బాచాపిల్ల బాంకువారిక తెలియును, గావున ఆతనికిట్టి వసతిని గలిగించిరి.

అంకెలు దిద్దుట

ఈకేసునం దెచ్చటను ఆప్రావరును అంకెలు దిద్దుటని నదిగా ఎవ్వరును సాక్ష్య మొసంగలేదు. సిరారబ్బరతో ఆతనికి సంబంధ మున్నట్లు సాక్ష్యములేదు. డిసెంబరు నందలి ఆడిటు సరియైనదని మీరు తలంచుచో ఆడిటర్లు మోసగింపబడ లేదని మీరు నిశ్చయించునెడల 28వ డిసెంబరు బాలన్సుషీటునం దెట్టి మార్పు జేయబడియుండలేదని నేను రుజువుపర్చినవాడనగుదును. అట్టిమార్పు అంతకు క్రోమే యుండినచో ఆడిటర్ల చే వెంటనే కనుగొనబడియుండెడిది. కాని ఈసందర్భ మందు ఒక్కవిషయమును మిస్సరగాకు దేవలసి యున్నది. ఈదిద్దుబాటులు సంబంధించినంతవరకు దీనికి కారకుడైన వానినిమీరుమనసునం దుంచుకొనవలయును. అతడు నూతనవిషయములను సృష్టించుటయందు మిక్కిలి ప్రవీణుడు. కానిఅతడే తానుప్రథమప్రయత్నమందు జయము గాంచలేదని చెప్పియున్నాడు. మొదటనాతడు ద్రావముచే నొకఅంకెను బోగొట్టడలచి దానిపై ద్రావకపుబొట్టు నొకదానిని వేసెను. వెంటనేఆచ్చుల తెల్లటిమచ్చ వలె గాన్పించెను. అందుచే మొత్తముఅంకె లన్నిటిని మార్చిన లసివచ్చెను. కాబట్టి మొదటినుండి దిద్దుబాటులు ప్రత్యక్షముగ తెలియుచునే యున్నవి. కన్నభిరా ననునాతడు తన సాక్ష్యమందు 12వ జూలైలోగనే ఈమార్పులు జరిగినవని చెప్పియుండెను. ఇది నిశ్చయముగనో ఆదినమునందే డాక్యుమెంటుల నన్నిటిని జాగ్రత్త పరిశీలించిన మెకాలేగారికి కనుకొనుటకు ఏలసాధ్యము గాదు! ఈమార్పులు జూడలేదని చెప్పట వారియొక్క ఉపేక్ష, అక్రమగలిగియుండిన కథనుబలపరచుటకునే యున్నది.

మరేకారు. జూలై 18వ లేదీనఅహమదుబాచానుకలిసి కొనియుండెను. ఆప్రావరు అంకెలు మార్పుటయందు అహమదుబాచాకుసంబంధముండినయెడల అహమదుబాచాను "నీవు ఇంతటిహాస గొండివని నే తలంచలేదు. ఇట్లు ఏలచేసెద" అని ఒక్కమాటనైనను అడిగియుండదా? రామచంద్రయ్య కూడ ముద్దాయియొక్క ప్రార్థనలనుచే అట్టిమార్పులు గావించి తనని ఎచ్చటనుచెప్పియుండలేదు. తానేఈదిద్దుబాటుల కన్నిటికి బాధ్యుడనని చెప్పెను. ఆప్రావరు సాక్ష్యమందు న్యాయమూర్తులు తన్ను ప్రశ్నింప "ప్రభూ! ఈదిద్దుట కన్నిటికిని నేనేమి సంజాయిషీ ఇవ్వజాలను" అని నుడివియున్నాడు. చేసినట్టివానికి అతనికి కష్టమగునో మనము వాని విషయమై చెప్పవలసిన చాలకష్టము. పోలీసువారి స్వాధీనమందుండ ఒక డాక్యుమెంటు మార్పు చేయబడినదని నేను చెప్పియుంటిని. అది నిశ్చయమే. తనభావిషయమునకు సంబంధించిన డాక్యుమెంటునందు మార్పుజేయుటకు ప్రయత్నించినట్లు స్పష్టముగా విశదమగుచున్నది. మొన్నటిదినము గ్రాంటుగారు వాదించుచు అయ్యరను నాయుడుగా పోలీసువారు మార్పులేదనియు, పోలీసువారే అట్టి మార్పుచేయుదురని విశ్వసించగదనియు, చెప్పియున్నారు. ఆవాదనయే నాపక్షపు ముద్దాయిల తరపున ఏల ఉపయోగపడదు? నాపక్షమువారిపై మోపబడిన ఎట్టి అనుమానమును తొలగ జేయుటకు నేనిచట సంసిద్ధుడనై యున్నాను.

లంచములు

ఈవిషయమై అహమదుబాచా వైద్యసహాయము చేసెననది యొకకారణము. దీనిని రామస్వామి ప్రవేశపెట్టెను.

అహమదుబాచా పెక్కుండు బీదజనులకు సంఘములకు విరివిగా ధన్యములు జేయుచుండెనని ఆతని అకౌంటుపుస్తకములవలన తెలియుచున్నది. బీదవారలకు ఉచితము గవైద్యసహాయము జేయుచుండెడివాడు. ఈవిషయము డాక్టరు పిళ్ళెగారి సాక్ష్యమందు చెప్పియున్నాడు. డాక్టరు పిళ్ళెగారు సవరిముత్తునకు వందోపని కారణముచే అహమదుబాచాను కుట్రయందు లాగననువా? చేసినసహాయము మెడపరిత్రాడువనది. చేతమునందెల్లదలను ప్రతిచోట బక్షిలు (లంచములు)తీయుట ఆచారముగ నున్నది. కేలుగలుపొందినవారు కోర్టునుండి వెడలనపుడు పల్లెముల చేరబట్టి వెంటడించువారుందురు.

[ఈసమయమున కోర్టువారు ఫలహాసములకై లేచిరి.]

అల్పాహారానంతరము

ప్రామిశరీనోటు

కోర్టువారు తిరిగి సమావేశమైన పిదప చౌదరిగా రిట్లు నుడిపిరి:—

ఫిబ్రవరి 22 వ లేదీని ప్రామిశరీనోటు ఒకటి గలదు. గ్రాంటుగారు ఆ ప్రామిశరీనోటుడబ్బు ఆప్రావరుమామగారిపేరట రు 4000 లకు ప్రామిశరీ నోటు వ్రాసి చెక్కు ను అహమదుబాచానుండి తీసివాడని వాదించియున్నారు. అది నిజముగాదు. చెక్కు తిరిగి ఇయ్యబడినది. ఆప్రావరును నేను క్రాసుచేయ గొన్ని భూములను గొనుటకుగాను తానాడబ్బును అప్పుగా తీసికొంటినని నుడివియున్నాడు. రెండవయంకమేమనిన ఫిబ్రవరి 22 లేదీనఇచ్చిన రు 4000 ల చెక్కుకు బదులు మార్చి 7వ లేదీన రు 3000 లకొకచెక్కున్నూ, రు 1000 లకు మరియొకటిన్నీ తీసియుండిరి. సాధారణముగా మొత్తమురెండుగా విభజించి ఆసమయమున కొంత డబ్బు స్పూరిజన్టీవన్ సమయమున మిగిలిన భాగమున్న ఇచ్చుట వాడుకగ నున్నది. ఇది నిజమని చెప్పనాధారములు చాల గలవు. గ్రాంటుగారు అహమదుబాచా బ్యాంకులో 1 1/2 లక్ష రూప్యములు ఓవరుడ్రాపు తీసియుండినట్టి సమయమున రు 4,000 లు అప్పుగ నిచ్చుటకు డబ్బుఎచ్చటనుండివచ్చునని వాదించినారా? రు 15 లక్షల వ్యాపారముగలిగి విదారలక్షలు డిస్కౌంటుటెల్లల లెక్కగలిగినవాడు రు 4,000 అప్పు నిచ్చుటకు అసమర్థుడని మీరు నమ్ముదురా?

17 6.1923 న, మరికొంత డబ్బును అప్పుగ యిచ్చియుండెను. నే నివిషయములను ఆప్రావరును క్రాసుచేయునపుడు డబ్బుచెల్లించిన సంగతిని మాటుపెట్ట జూచి తనని ఆతడు జెప్పుయల్పించెను. అందువలన ఈడబ్బును రామస్వామియను మరియొక రెడ్డుగు నుమాస్తాయెద్ద నుంచెను. రామస్వామి తనపేరు బహిరంగము జేయవలసెను. దీనియొక్క ఉద్దేశ మంతయు డబ్బు చెల్లించిన విషయము మరుగుపరచుటయే.

దీనినుండి తప్పించుకొనుమార్గము గానక 1922 సం॥లో ఒనానొకప్పుడు ప్రామిశరీనోటు తిరిగి ఆతని కొసంగబడినదనియు, పైటిటడిద్దుయొక్క కాగితములకట్ట బరువుగా నున్నందున అహమదుబాచాయెద్దనే విడచివెళ్లి తననియు కథ బన్నినాడు!

ఈసందర్భమున చౌదరిగారు పైటిటడిద్దు కాగితముల కట్టనున్న, ఆప్రావరు జేబునందువొరకన వాబ్బొలపు కాగితములనున్న రెంటిని జ్యూరీవారికి జూపెట్టి, "తన పతనీయ గ్రంథమును జేబునం దిడుడుకొనగలుగును గాని ఈవిన్న కాగితములకట్టను మోయలేడు!" అనిజెప్పిరి. అప్పుటికి ఇచ్చివేయబడినదని నమ్మదగును! ఇంకను అప్పుగలదనియే అపుత్రము వివరముగా తెలుపుచున్నది. గ్రాంటుగారు మామగారివద్దనుండి డాక్యుమెంటు తెచ్చి అల్లనిచే కోర్టునందు దాఖలుచేయుచున్నార. ఒడంబడిక మొదలగువాని విషయమందువ్రాతమాలకమైన సాక్ష్యమేచెల్లననివిడదగ్గుఅట్లు చెప్పుచున్నది.

జూను 17వ లేదీవరకు అది నిశ్చయమైనదిగానే ఎన్నబడి వెంటనే హతాత్తుగా అసత్య మెట్లయినది? న్యాయశాఖ గ్రాంటుగారు సందేహించిరన్న కారణముచేతనే ఆడాక్యుమెంటు నిజపరిశీతులను తెలియపరచుటలేదని మీరు తలంచవగదు.

ప్రామిశరీనోటు కత్తిరింపబడినది. అందు "రద్దుచేయబడినది" అని వ్రాసియున్నది. కావున చెల్లించియే యుండవలెను. మేము దీనిని కత్తిరించితిమని తలంపబడెను. ఇది కేవలము ప్రాసిక్యూషన్ వారి ప్రార్థనలనుచే చేయబడినది. పోలీసువారి ప్రాసిక్యూషన్ వారు. గవర్న మెంటు పేర గవర్న మెంటు ఉద్యోగులలో అనేకులు అక్రమములు చేయుదురు.

ఈ కత్తిరింపు ప్రాసిక్యూటన్ వారి వాదనను బలపరుచు నా లేక డిప్యూటీ వారి వాదనను బలపరుచునా? ముద్దాయిలు కత్తిరించుటవలన వారి కేసు లాభముండునో మీరు యోచించు కొనవలెను.

లంచపు చెక్కులు

లంచపు చెక్కుల విషయమై తనపేరు వెల్లడి చేయబడకుండుటకు అప్రూవరు వాంఛించి యుండెనని చెప్పెను. జేరు చెక్కులమీద "ఇంపీరియల్ బాంకులోని రామచంద్రయ్య" అని ప్రాసియూటరు, ఇంపీరియల్ బాంకులోని ఖాతాదారుల చెక్కులను ఇతర బాంకులలో నగదు చేయుటకు గాను ఇంపీరియల్ బాంకు జమానులను పంపుచుండెడివాడనని రామచంద్రయ్యకు ఒప్పుకొనుచున్నాడు. రామస్వామి ప్రత్యేక అన్యతవాది. ఈ డాక్యుమెంటులందు సంతకములు లేవు.

ఈ డాక్యుమెంటులలో ఒకటి రెట్రులనివేదిక. లోన్సు ఎజెన్సీకాఖతారీతి అది తయారు చేయబడినది. ఈ డాక్యుమెంటు విషయమై ఏ జెన్సీకాఖతారీతి గమనాలందరు 'తప్పక పెద్దమ్మనెత్తిన గూర్పున్నదో యనునట్లు' అన్న తప్పులసంఖ్యలనే వేసియుండిరి. దీనిపై మీరు ఆధారపడవలదు.

జూన్ 30 వ తేదీ ఆడిటుదినము. ఆ దినమునందు ఈ డాక్యుమెంటు ఆడిటరు నొద్దకు బోయిన లెడ్జరుగమనా దీనిని సగించుటకు ఏమియు అవకాశములేదు. దీనివిషయమై దిద్దుబాటులు పలచిదినమందు జరిగిన వని చెప్పుటకు సంతక మేమియు లేదు. మార్చుబడిన సంఖ్యలపై ఉద్యోగుల సంతకములు కనుపించుట ప్రభుత్వమున 27.8.23 నందు అనగా మోస్తరులు కనిపెట్టబడిన పిదప 1¹/₂ మాసమునకు.

మరియొక డాక్యుమెంటు పొల్లుగారు తాను దీనిని చూచి తిననియు సంతకము చేయలేదని చెప్పినారు. దీనియందలి మొదటిపేజులు రామచంద్రయ్యచే చేయబడలేదు. ఆపేజులు ప్రాసిన మనిషి కొరకు పిలిపింపబడలేదు. లోన్సు ఎజెన్సీకాఖతారీతి కనరు పుస్తకమున రు 32,000 ల పద్దనుగురించి ఏమియు గుర్తులేదు. కావున ఆతడా పద్దను లోన్సు ఎజెన్సీకాఖతారీతి తీసి కొననగాని లెడ్జరు నుండి తీసికొనెను. అదియే సాక్ష్యమున దున జెప్పబడినది. ఇట్టి సంతకము లేనట్టియు లేదీ లేనట్టియు కాగితములు మాపై కేసు రుజువుపరచుటకు లేబడినవి. మరియు ఇట్టి లేదీ సంతకములు లేని కాగితములు చెందుగలవు. ఆడిటు సరియైన దగునో ఈ డాక్యుమెంటు తప్పునను.

(1) ముద్దాయి యితరుల ఖాతాల నుపయోగించుకొనెనను ఆరోపణను గురించి చాదరిగా రిట్లునుడివిరి. ఏదోయొక కృత్రిమార్థేయముతో ముద్దాయి తనచెక్కులను రామస్వామి అయ్యంగారి ఖాతాలోనికి తన చెక్కులను జమ కట్టించి అయ్యంగారి మొత్తములను తిరిగి ద్రీసి కొనెననియు, తన ఖాతాలో పెద్దమొత్తములను దీసికొనుచుండినయెడల బ్యాంకుపైయధికారము కనుమానము గలుగునను నుద్దేశముతో నిట్లానర్పించియు నూచింపబడెను. ఈక్రింది విషయములను గమనించినయెడల ఆతడట్టి పద్ధతి నవలంబించుట కెట్టియనరము లేదని చెబయగలదు. ముద్దాయియొక్క ఓవరుద్రాప్తు ఆదినము 188 వేలండుగా బిల్లునూనేజరు 10 వేలకీతని చెక్కును చెల్లించెను. తరువాత 175 వేల ఓవరు ద్రాప్తుండగా ఈతనికి రు 8 వేల చెక్కు నొకదానినిచెల్లించిరి. అందుచే ఈ ఒక్కరోజునను అధికారుల మోసపుచ్చుట కొనరైనని తలంపవలెను. అతని కాదినమునగల ఓవరుద్రాప్తుగూడ చాలతక్కువ. 189 వేల మాత్రమే. తరువాత ఎం. కె. శ్రీనివాసనుగారి ఖాతానుపయోగించెననునది. కొర్టులో మీరాశ్రీనివాసనును జూచిరి. కాన ఆతనిస్వభావ మెట్టిదో మీకు తెలిసియుండును. అతడు చాల కుకాగ్రబుద్ధి. తన స్వలాభములేకుండ నేమియు జేయడు. ఆతడు అహమదు బాచాకొరకే తాను ఖాతా నేర్పరచి తనని నుడివెళు. ఒక ఖాతాలో పెద్ద పెద్ద అంకెలు ఉండుట ల న ప్రయోజన మేమి యోవర్తక పు సంబంధముగలవారి కందరికిని చెలియును. వానికొకవిధమున విలువగలదు. ఒకరోజున శ్రీనివాసను రు 15 వేలను జమకట్టి ఆదినముననే రు 15 వేలను తీసికొనెను. దీనియర్థమేమి? తన ఖాతా చాలపెద్ద మొత్తములు గలదనియు చాల వ్యాపారము జరుగుచున్నదియు గన్పించుచుండుటకై వేరుదేశ ముండజాలదు. ఈకార్యముకొరకుగాను శ్రీనివాసను అహమదుబాచానుండి చెక్కులద్వారా కొంతదనమును తన ఖాతాలోనికి మార్చుకొని తిరిగి ఇచ్చుచుండెడివాడు.

వర్తక లొకరికొకరు చిక్కునయమున సహాయము ర్చుకొనుట అక్కామిడేమను బిల్లుల నొసగుచుండురు. ఇదికాత్రియమైన పద్ధతియే. అక్కామిడేమను చెక్కులుగూడ నిదేవిధముగ నిచ్చుట నుపయోగింపబడెను. తాత్కాలికము ధన సహాయము నీవిధముగ నొసగబడెను. ఇది బజారు ఆచారము గావచ్చునుగాని, మోసముగాదు. పాశ్చాత్య ఆచారము గావచ్చునుగాని, సామాన్యముగా మద్రాసులో. వర్తకులలోగల ఆచారము. అంతియగాని దీనికి కృత్రిమార్థేయమును ఆరోపింపవలె లేదు.

అహమదుబాచాయొక్క ఖాతా కృత్రిమమైనదనియు, ఓవరుద్రాప్తులకొరకుగా నేర్పరుచుకొనెననియు నూచింపబడెను. ముద్దాయిగల పాల్లుఖాతాలను పరిశీలించినయెడల ఈనూచన యెట్టిఅసత్యమో చెలియగలదు. ముద్దాయి మంచి ఖాతాదారుడనియు అతనివలన బ్యాంకునకు మంచిలాభమే గలుగచుండెననియు చెలియగలదు. 1922 సంవత్సరమునందు, డిసెంబరు 16 20782 లు ను, రొక్క రూ ప మ న రు 451032 లు ను, ట్రాన్సుఫరులవలన రు 520282 లును మొత్తము 26¹/₂ లక్షలు రూప్యములను ముద్దాయి బ్యాంకువారికి చెల్లించెను. ఈ ఖాతావలన బ్యాంకువారికి ఒకవత్సరమున లక్షరూప్యములపట్టి వచ్చెను. అట్టి ఖాతాదారు మోసపుచ్చెనని ఇప్పుడారోపించుచున్నారు.

జూలై 12 తేదీన అహమదుబాచా బ్యాంకు కార్యదర్శి యగు మర్రేగారితో సంభాషించినపుడు అతడు పరుమనుగి మాటలాడగా, అహమదు బాచా తిరిగి సింహమువలె నెదిర్చి మాటలాడక, తలవంచుకొని వెళ్లిపోయెనట. అందుచే అతడు బ్యాంకును మోస మొనరైనని యెంచవలెనని ప్రాసిక్యూటరువారు గోరుచున్నారు. అదినమున అహమదు బాచాయొక్క స్థితి యెట్లుండెనో జూడుదు. తనతండ్రి స్థాపించి వచ్చుచెప్పి పోయిన 25 లక్షల వ్యాపారమంతయు కాగితపు ఇల్లువలె నొక్కదినమున గూలిపోయెను. అప్పలవారు వచ్చి బాధించుచుండిరి. తనకు రావలసిన బాకీలు వసూలుగాలేదు. ఆసమయమున, 7 లక్షలకు నెక్యూరిటీలను దీసికొనిన తరువాత, అహమదు బాచాయొక్క వ్యాపారమును నిలవజేయుటకుగాను రు 9 లక్షలను ఋణ మొనగెదనని మర్రేగారు జెప్పిరి. అట్టి స్థితియందున్నవాడు, ఎదురు తిరిగి ఎట్లు మాటలాడగలడు. అట్టి స్థితియందెవ్వరును గూడ ఎదురు తిరిగి మాటలాడుట మానవస్వభావవిరుద్ధము. జూలై 14 తేదీన, బ్యాంకువారు చెప్పిన ప్రకారమే అహమదు బాచా తన ఓవరుద్రాప్తుల నన్నిటికిని నెక్యూరిటీల నొసగెను. అతని గృహమును ఆస్తిని తల్లియొక్క ఆస్తిని సోదరియొక్క ఆస్తినిగూడ సర్వస్వమును బ్యాంకువారి కిచ్చివేసెను. ఈ ఆస్తి దస్తావేజులపైగల స్టాంపులను బట్టి జూచినయెడల 735 వేల రూప్యముల విలువజేయు ఆస్తిని బ్యాంకువారి కొప్పగించెను. సామాన్యముగా తక్కువ స్టాంపులను పత్రములపై నతికించుచుండురు. వీని నిజముగ కనిష్ఠముగ విలువ రు 9 లక్షలుండునని అంచనావేసితిని. ఇవిగాక ఇతనికి రావలసిన బాకీలు నిలవయున్న సరకులు చాల బట్టలపేళ్లు ఇవియున్నయింకా బ్యాంకువారికిచ్చి వేయబడినవి. తనబాకీసంతకు అంతకంటె నెక్కువ మొత్తముగి చెల్లించిన ఖాతాదారుని బ్యాంకువారు ఇప్పుడిట్లు ప్రాసిక్యూటరు జేయుచున్నారు. వాణిజ్యనీతి పునాదులతో గడచిపోవునని ప్రాసిక్యూటరువారు తెలిపిరి. గొప్పస్థితియందున్న ఒక ఖాతాదారుని ఆకస్మికముగ ఆతనిబాకీసంతకు చెల్లించవలెనని యడిగి అతనికి సహాయమున ర్చనమని చెప్పి ఆతనిపద్దతున్న సొమ్మును ఆస్తిని అంతయు దీసికొని దిగుబరునిజేసి తరువాత ప్రాసిక్యూటరుజేయు విషయము సామాన్యనీతికి సంబంధించిన విషయము. అట్టి సామాన్యనీతినే భంగపరచినపుడు వాణిజ్యనీతియని పాకుట పరిహాసాస్పదము.

మియానుజాను నెక్యూరిటీల నొసగెను. దాదాసాహెబు తనసాపునోగగా దానిని 20 వేలకు విక్రయించి ఋణముదీర్చబడెను. ఇంపీరియలు బ్యాంకు పాటాదార్ల సమావేశమునందు అధ్యక్షుడగు వుడ్డుగారు, ఈవిషయమునుగురించి నువ్వును, ఈవత్సరము కొంతనష్టము గలిగెననియు, కొంతమందిలో అవసరమైనదానికంటె నధికముగ నమ్మకముండుటచే అట్లు జరిగెననియు నుడివెను. అనగా దీని యర్థమేమి. ఈయదిన మొత్తము కంటె నెక్కువ ఓవరుద్రాప్తులనుగూడెనను యర్థములేవు వేరు యర్థమేమయిన గలదా? ఇందు మోస మొనర్చబడెనను నూచన ఎంతమాత్రముయిన గలదా?

ఈ ముద్దాయిలలో కొందరిని నామిత్రులు వేరుజేసి యుండ వలసినది. కానినామిత్రులు తలంపలేదు. మూడవముద్దాయియగు రుక్మదేవి, కొన్ని అక్కామిడేమను చెక్కుల నొసగుటయు ఒకటి చెందుసార్లు, లంచముని ఆరోపింపబడిన చెక్కును అప్రూవరుచేతి కొనగననియుదప్పు ఈతనిపై నెట్టియారోపణయులేదు. అహమ్మదు నాదారుఅను 4 వ ముద్దాయికిని ఈ కేసునకును ఎట్టిసంబంధమునులేదు. ప్రాసిక్యూటరువారు గూడ నీవిషయము నొప్పుకొనిరి. అప్రూవరుతో జరిగినవని చెప్పబడిన బీచి సమావేశములతోగాని చర్చలతోగాని అతని కెట్టి సంబంధమునులేదు. లంచమునగుట గాని, వీరితో కలసియుండుటగాని ఏమియులేదు. అప్రూవరుగూడ నీతనిపై నెట్టిదోషము నారోపించుటలేదు. అప్పటికిని అంగ్లమున నిచ్చుట నేమి జరుగుచున్నదో తెలియకుండ కొర్టులోనుండి తీవ్రముగ నీచిచారణ కష్టములన్నియు నందజేయబడెను. ఆతడు 1 ముద్దాయిచే నొసగబడిన 2 లంచపుచెక్కులను అప్రూవరుచేతి కొనగనట.

5 వ ముద్దాయి బ్యాంకులో ఖాతాదారుడుగాడు. అతడు మొట్టమొదట నొనర్చినకుట్రనేరము 1వ ముద్దాయిసోదరిని పెండ్లిజేసికొనుట, రెండవకుట్రనేరము, కిష్టములలో మాంబళములో 1 ముద్దాయికిని, అప్రూవరునకును జరిగిన సమావేశమునందు ఈ తడుగూడ 1 ముద్దాయితో నుండెను. అతడు ఒక లంచము చెక్కునుగూడ అప్రూవరుచేతి కిచ్చెనని గ్రాంటుగారు చెప్పుచున్నారు. ఈతడు మొట్టమొదట క్రిందికోర్టులో కేసుపెట్టబడినపుడు ముద్దాయిలలో జేర్చబడలేదు. కాని ప్రాసిక్యూటరువారి పట్టుదలవలన నీకోర్టులో నీతనినిగూడ ముద్దాయిగ జేర్చబడెను.

జూరీసభ్యులు చాలదయతో నేను జెప్పినవిషయములను వినినందులకు చాలకృతజ్ఞుడను. ఈ కేసు నందు మాకు చాల ప్రయాసగలిగినది. కాని ఇందలిన్యాయమును నిర్ణయించు బాధ్యత మీపై నిలచియున్నది. ఈకేసునందు ప్రాసిక్యూటరువారు ను, మేము ను గూడ కొన్ని కాగితముల బెట్టితిమి, మీ రాంగ్లము బాగుగాచెలిసినవారగుటచే వానియందలి విషయములను బాగుగ్రహించి న్యాయనిర్ణయ మొనర్చగలరు.

ప్రాసిక్యూటరువారు కొందరికేర్ల కాక్షేపణ చెలిపిరి మేము కొందరికేర్ల కాక్షేపణ చెలిపితిమి. మీరామాత్రమిరు పక్షములవారిచేతను నమ్ముబడి న్యాయనిర్ణయమును గావించుకొనుట ఏర్పరచుకొనిరి. ఈకేసు విచారణ సమయమున క్రేద్దను గన్నరచితిరి. నేను ముద్దాయిలపై అనవసరముగ సానుభూతిని గలిగింపజేయెను. ముద్దాయిలు 1, 2, ఆరోపణలలో సరి సమానస్థియందున్నారు. 3, 4, 5 ముద్దాయిల కీనేరారోపణలలో నెట్టి సంబంధమును లేదు. ముద్దాయిలు చాల గొప్పస్థితి యందుండి ఇప్పుడు అధిపాతాళమునకు పడిపోయిరి. వారు తిరిగి అట్టియున్నతస్థితికి వచ్చునాకేలేదు. కాని ఈకేసునందు నిర్దోషులుగా నిర్ణయింపబడి వదిలివేయబడినయెడల వారు తమ యొక్కయు భార్యపుత్రులయొక్కయు దినజీవితముకొరకు ఏస్వల్పమో సంపాదించుకొని పోషించుకొనవచ్చును. అది మీచే గావించబడు నిర్ణయముపై నాభారపడియుండును. తరువాత చాదరిగారు న్యాయమూర్తిగారికి కృతజ్ఞతాపదనముల నర్పించుటతో వాదనను ముగించెను.

నరసింహాచారిగారు

తరువాత నరసింహాచారిగారు 6 వ ముద్దాయియగు శేవరిముత్తు అను ఇంపీరియలు బ్యాంకులెడ్డరుకిపరు పక్షమున వాదించుచు, ముద్దాయిజేసినపక్షముల కాతనిపై నేరమారోపింపబడలేదనియు, ఆతను జేయనిపక్షముగా నాతడు ప్రాసిక్యూటరు జేయబడెననియు, అతనిపై (1) ఆరోపణ, మియానుజానును, తన ఖాతాను సరిజేసుకొనవలెనని చెప్పవలసినదిగా అప్రూవరునుగోరుట. ఇది న్యాయమగుననియేగాని అక్రమమేమియులేదు. ఒక ఖాతాదారు తన ఖాతాను సరిగా నుంచుకొనుటలేదనిజూచి, అతనిని ఖాతాను చక్కచెల్చవలెననిగోరుట, బ్యాంకుయెడల తనధర్మమును బాగుగనిర్వర్తించెనని మాత్రమే చెలియజేయుచున్నది. (2) వ ఆరోపణ, గల్తాను మొయిద్దీను, అహమదుబాచామాల ప్రసిద్ధిజెందిన వర్తకులనియు వారికిచ్చినసొమ్మునకు ఫరవాలేదనియు అప్రూవరునకు జెప్పట, ఇదియు అక్రమమైన కార్యముగాదు. మూడవది, అతనుకొన్ని ఓవరుద్రాప్తులు చెల్లించెనట. బ్యాంకులో 1918 సం నుండియు నిదియారము గనుండుటచే నాయాచారము ప్రకారమతడు చెల్లించెనేగాని అందు కుట్రగాని మోసముగాని ఏమాత్రమునులేదు. అల్లవది ఆతను కొన్ని అంకెలనుద్రావడముతో మార్పుటకు ప్రోత్సహించెను.

చెననియు, తాను చెందుకొనుచున్న మార్పుననియు అప్రూవరు గావించిన ఆరోపణ. ఈ కార్యమును అప్రూవర్ జేసి ముద్దాయిపై పెట్టుచుండెను. ఈ సందర్భమున ముద్దాయి అంకెలకును మార్పుబడిన అంకెలకును దత్తా రిటోగలభేదము నిదివరకే బహుశుభజేసితిని. తరువాత కేవలము తుక్కి, చెండు పర్యాయములయిన ముందుభర్తను ముద్దాయి చెల్లించెనట. ఈ విషయమున నామిత్రుడు చాడరిగాకే వివరించిరి. 1వ ముద్దాయి చాలనుంది బీదలకు ప్రతిదినమును వైద్య సహాయమొనర్చును. ఆనందర్థమున రీవ ముద్దాయియిన భర్తనుగూడఅందరు ఇతరుల భర్తలకువలెనే చెల్లించెను.

అంతట కోర్టువారీదినమునకు విచారణ ముగించిరి.

నేటివిచారణ

హోకోర్టు నెవమ్యువారీదినమున తిరిగి సమావేశమైనపుడు ఇంపీయలు బ్యాంకు కేసునందు న్యాయమూర్తి బీబీగారు, కేసు యొక్క వివరములను జూరీకి వివరించుచు నుపన్యసించిరి.

న్యాయమూర్తి ప్రధిమమున, చాలనీదీర్ఘముగ విచారణ ముగించుచున్నందుల కభినందించి 22 దినములనుండి అత్యంత శ్రద్ధతో, జాగ్రత్తగా ప్రతివిషయమును విచారించి పరిశ్రమను పుష్కలముననందుటకు, జూరీసభ్యులకు కృతజ్ఞతను తెలిపెను. ఈ కేసు చాలచిక్కులతో గూడుకొనినది. వినుటకు త్యాగకర మగునందు స్పష్టమగు గలదిగూడగాదు. అట్టి కేసునందంత కాలము కుదిరకు నతిజాగ్రత్తగా కేసుయొక్క వివరములను జూరీవారు పరీక్షించిరి.

ఈ కేసు, ప్రైవేటు ప్రాసీక్యూషన్, ప్రభుత్వప్రాసీక్యూషన్ ను విషయముకప్పుడు చాలచర్చింపబడెను. ఆసమయమున నాల్గై ప్రాయములను తెలిపియుంటిని. ప్రాసీక్యూషన్ ను నడపుటకు, ప్రైవేటున్యాయవాదులకు వప్పించినయెడల, వారు ముద్దాయిల శిక్షింపజేయుటయే యుద్దేశముతో నక్రమముగ ప్రయత్నింతురనియు, నిది ప్రైవేటుప్రాసీక్యూషన్ ననియు నూచినవలెను. కాని గ్రాంటుగా రీకేసునందు చాలన్యాయముగ ప్రవరించిరి. అందుచే నిప్పుడిది ఏప్రాసీక్యూషన్ నయినదియు చర్చించుట సవసరము.

జాగ్రత్తకారము కేసు చెండు విధులను నిర్వహింపవలెను. న్యాయశాస్త్రము విషయమై జూరీకి వివరించుట. తరువాత ప్రాసీక్యూషన్ వారియొక్కయు డిఫెన్సు వారియొక్కయు వాదనను నిస్పృహక భావముతో మీకు వివరించుట. తరువాత నీయా రోపణలను గురించిన నిర్ణయమును మీకు వదలి వేసెదను.

ఈ కేసును కోర్టులో నొసగబడిన సాక్ష్యమునుబట్టి మాత్రమే మీరు పరిష్కరింపవలెను గాని, వెలుపల వినిన విషయములబట్టి నిర్ణయింపరాదు. కోర్టులో నొసగబడిన సాక్ష్యము సంతకు గమనించి దానిని గురించి మీరే నిశ్చయించుకొనవలెను. నేను కేసు వివరముల గురించి నుడువునపుడు నాకుదొచినవిమర్శ నలతో చెప్పెదను. ఆవిమితిభిప్రాయమునకు ఆనుకూలుగనున్న అంగీకరింపవచ్చును. లేకున్నయెడల పూర్తిగా నిరాకరింపవలెను. కోర్టులో మీకు గావలసిన ప్రతిమూల సన్నియు మీ యందుబాటులో నుంచుటకు నానినిజిట్టి మీరు నిర్ణయించుకొనవలెను. మీరందరును ఏకగ్రీవముగ అభిప్రాయము నొసగుటకు ప్రయత్నింపవలెను. అట్లు ప్రయత్నించినను ఏకగ్రీవాభిప్రాయము గుడుచునప్పుడు కేయనది లేదు.

శాస్త్రీయవిషయములు

ఈ కేసునందు ముద్దాయిలపై వారోపింపబడిన నేరము క్రిమినలుకుట్ర. ఇర్బరుగారు, అంతకంటే నధికముగ గాని కలసి ఒకనేర మొనర్చుటకు ఒడంబడిక యొనర్చుకొనిన యెడల నది కుట్రయగును. కుట్ర యొక్క ఆదర్శములను నెరవేర్చినను, నెరవేర్చక పోయిననుగూడ నది నేరమే యగును. ఐ. పి. సి. 120 సెక్షన్ క్రింద శిక్షార్హమును. అందుచే ఈ కేసునందు సూచింపబడినవని చెబుపబడిన నేరము లొనర్చబడిన ఇచ్చియు ముద్దాయిలేర్పరుమకొనిన ఏర్పాటుప్రకారము జరిగెనని మీరు నమ్మకొనెడల కుట్రనేరమున్నదని యెంచ నగును. సామాన్యముగా కుట్రనేరములందు డైరెక్టుసాక్ష్యముండదు. పరిస్థితులస్పష్టత మునుబట్టియే నిర్ణయ మొనర్చవలెను. ముద్దాయిలు నేరమొనర్చిరిని ఋజువుజేయబడినయెడల ముద్దాయి లొనేరములనుజేయుట కేభించి యొనర్చిరాయను విషయమును జూరీ నిశ్చయింపవలెను. వారందరు ఒకయొడంబడిక ప్రకారము నిర్ణయించుకొనిన మీకు దొచినయెడల వారు నేరములనిండు గావించినను గా విపరీతపోయిననుగూడ నవసరము లేదు.

ప్రస్తుతము ముద్దాయిలు కుట్రయందొనర్చిన నేరము విశ్వాస ప్రోహము, మోసము, లెక్కల పుస్తకముల దిద్దుట యను నేరము లొనర్చిరిని ఆరోపింపబడిన.

శాస్త్రీయ విషయముల గురించియు, విశ్వాసప్రోహ మొనర్చుటను గురించియు చాడరిగారును గ్రాంటుగారును తెలిపిన వివరములను మీరు వినియుంటిరి. విశ్వాసప్రోహ మొనర్చు నను నేరమొకేసునందు గానింపలేదు. అందుచే దానిని ప్రస్తుత ఆరోపణలలో నొకదానిగా పరిగణించి మీరు నిశ్చయమొనర్చవలెను. చెండు ఆరోపణ మోసమొనర్చుట. ఈ నేరము 415 సెక్షన్ ప్రకారము శిక్షార్హము. ఖాతాలో నిలువలేనప్పుడు, లెడ్జరుకిపరు కృత్రిమార్జితముతో చెక్కుపై తనవాడి అక్షరములవాసి పాసింగు ఆఫీసరునకు పంపి, అతనివద్దనున్న ధనమును చెల్లింపజేయుటచే ఈ నేరమొనర్చిరిని ఆరోపింపబడి ను. ఈ నేరమునందు ఒక నివద్దనున్న ధనము ఉండవలెను. మరియొక ధానమును అపహరించుదేశముతో అసత్యములు తెలిపి కృత్రిమముగా ధనము నపహరించియుండవలెను. ముద్దాయిలు, అప్రూవరు ద్వారా ఆతని సంతకముతో కృత్రిమార్జితములతో మోసముగాను ప్రవేశపెట్టి పాసింగు ఆఫీసరు నుండి ధనములను దీసికొనిరినియు అందుచే మోసమునేర మొనర్చిరిని ఆరోపింపబడిన. మూడవ ఆరోపణయగు లెక్కలపుస్తకములలో దిద్దుబాటులొనర్చుట. సీలుకోడు 477 సెక్షన్ ప్రకారము శిక్షార్హము. ఈ నేరముయొక్క స్వభావ మేమనగా, నేరమొనర్చు చున్న యాతడు తనయజమానియొక్క పుస్తకము నందు, దురుద్దేశముతో డబ్బు మోసమొనర్చవలెనను నుద్దేశము తొడను, దిద్దుబాటు లొనరింపవలెను. ఈ కేసునందు అప్రూవరును రీవ ముద్దాయియును. వారంత నివేదికలందును, బేలెస్సు షీటులందును దిద్దిరనియు ప్రాసీక్యూషన్ వారొకరించుచున్నారు. ఈ నేరములనొనర్చి విశ్వాసప్రోహము నొనర్చి ముద్దాయిలు కుట్రపన్నిరిని ఆరోపణ.

ముద్దాయిల తరపువారును గ్రాంటుగారును గూడ ఒక విషయమునందు ఏకీభవించిరి. అప్రూవరుయొక్క సాక్ష్యమును, ఇతరులచే బలపరుపబడవలెనవరకు, మీరు నిరాకరింపవలెనని గోచరుచున్నాను. అతడు చాడరిగారు నిర్ణయించుట, అతడు అసత్యవాది, పొర్చరికోరు, ఆతనికి అంతరాత్మలేదు. నీతిలేదు. తనప్రాణమును రక్షించుకొనుటకుగా నితరులపై నెట్టి యారోపణలనైనను గావించును. గ్రాంటుగారును, చాడరిగారును గావించిన నిర్ణయ కారణాన్నిటికిని అర్హుడే. ఆతని వాక్యములపై మీరొక ధారాపడుట ప్రమాదకరము. అందుచే, ఇతర నిదర్శనములచే బలపరుపబడినదానిని మాత్రమే మీరు దీసికొనవలెనని కోరుచున్నాను.

తరువాత న్యాయమూర్తి కేసు యొక్క కథనంతను వివరించి, ప్రాసీక్యూషన్ వారు గావించిన ఆరోపణలనుగురించియు వానికెగల నిదర్శనముల గురించియు నుడువుచుండెను. న్యాయాధిపతి యుపన్యాస మింకను జరుగుచున్నది.

న్యాయమూర్తులు కేసును సంగ్రహముగా వివరించుచు నిట్లు నుడిచిరి.

అకౌంటులయందు మార్పులు చేయబడిన విషయము కేసునందు చాల ముఖ్యము. సెప్టెంబరునందు వారంతపు బేలెస్సు షీటునందు తప్పు సంఖ్యలు వేయబడినవి. ఆ సెలరి వ లేదిన రు 2,00,000 లు భేదము గన్నట్లునది. నవంబరు 3వ తేదీ 1వ ముద్దాయి అకౌంటులో డెబిటు రు 3,58,590 లు. వారంతపు బాలెన్సు షీటునందు రు 1,08,509 లు. విషయానుబాధ అకౌంటునందు రు 60,000 లు భేదముగలదు. దానిని మొత్తమందు మార్పుచేసి సరిజేసెను. మరియే మార్పులు లేవు.

అకౌంట్ రామన్న ఉత్తరము

ఈపుస్తకము నవంబరు 21వ తేదీన వచ్చినది. సాధారణముగా ఇట్టియొత్తరము లన్నియుబట్టి దాఖలుజేయవచ్చును. కాని ఈసందర్భమునందు మాత్రము ఈ ఉత్తరముపై తగిన విచారణ సలహక పోవుట బాంకుయొక్క ప్రస్తుతతే తెలియుచున్నది. దురదృష్టవశమున ఎట్టివిచారణ గావించబడియుండలేదు. అట్లు విచారణ జరిగియుండి అన్వేషణ చెక్కులపద్ధతి జరుగుచుండెనని తెలిసియుండినచో మనవెల్లరము 23 దినములనుండి ఇచ్చుట సమావేశము కావలసిన అవసరము లేకయే యుండును. అప్రూవరుకు జబ్బుచేసియుండియు ఆఫీసరు చెక్కింగుదినమున బ్యాంకునకు మోటారునందు నచ్చియుండెను. ఆదినుమున 1 నవంబరు అకౌంటులో డెబిటు 3,67,225 లు ఉండెను. ఆఫీసర్ల చెక్కింగుదినమునందు అదే సంఖ్య వారంతపు బాలెన్సు

రుచే నలయు మార్పుచేసినవిషయ దానిని ఎప్పటియట్లు మార్చి యుండెను. అప్రూవరు తానవాడుబాచా ఇంటికివెళ్లి ద్రావక పుబు డ్లను తీసికొని వచ్చి బాంకులో బాలెన్సు షీటునందు మార్పుజేసెను.

తెదవరి డిసెంబరు అర్ధసంవత్సర ఆడిటు జరుగుచుండు 1వ ముద్దాయి అకౌంటు డెబిటు రు 3,09,658 లు. ఆసంఖ్యయే వారంతపు బాలెన్సు షీటు నందును జూపబడినది. అది ఆడిటు కొరకు రు 1,09,658 మార్పుబడి ఆడిటు పూర్తియైన పిమ్మట 1 తిరిగి నూడుగా మార్పుబడినది. ఈ మార్పులు 1923 జనవరి నుండి జరిగినవని తెలియుచున్నది ఈ మార్పులు గావించిన లెడ్జరు గుమాస్తాలు గలరు. వద్దులను పాసింగు ఆఫీసరు సరిజూచినట్లు సాక్ష్యము గలదు. ప్రతిసెల అంకెలను లెడ్జరులనుండి తీసికొను లోన్సు ఏకైకీ కాఖయందలి గుమాస్తాలుగలరు. వారందరు ప్రతివారము, ప్రతి సెలయున్ను తప్పుసంఖ్యలనే తీసికొనుచుండిరి. ఒకతూరి, చెండు మారులు, మూడుమారులు తప్పుసంఖ్యలను పొరపాటున తీసికొనవచ్చునుగాని అసంఖ్యాకములైన ఇన్ని మారులుగూడ, తప్పుసంఖ్యల నేలతీసికొనవలెను? ఈ మార్పులు ఎప్పుడు చేయబడినవి? 1923 జూలై పిదప అనగా మోసము బయల్పడినపిమ్మటనే జేయబడిన వని చాడరిగారు చెప్పియున్నారు. ఈ మార్పులు పోలీసువారియొక్క గాని బ్యాంకు అధికారుల యొక్క గాని ప్రోద్బలముచే చేయింపబడినవను వాదము విశ్వసింపదగదు. నిరపరాధులగువారిమీద బాంకువారుగాని పోలీసు వారుగాని ఇట్టి నేరము గావించుటకు అవసరమేమియుండును అట్లు చేయుదురని మీరు తలంచెదరా? కొన్ని మార్పులు అప్రూవరు 6వ ముద్దాయియొక్క ప్రోద్బలమున చేసియుండెను. మరే గారు జూను 31 తేదీన మార్పులు గావించినని చెప్పియున్నారు. మెకాలేగారు కూడ అట్లే నుడిచియున్నారు. వారు బ్యాంకునందు గొప్ప అధికారముగలవారు. గౌరవనీయులను విషయ మీకును తెలియును. మరొక సత్యం మాడెదరని మీరు తలంచెదరా? మోసము కనుగొనినపుడు అంకెలయందు మార్పులున్నవని వారు జెప్పినప్పుడు మీరు వారిని విశ్వసించరా? ఈ తప్పుడుపద్ధతులు, దిద్దుబాటులు 1923 సం॥ జూలైలో పుగనే జరిగియున్నవని తెలయచో ఆమార్పు లెందువలన జేయబడినవను ప్రశ్నకు కమాధానము చెప్పవలసియుండును. లెడ్జరు గుమాస్తాలకు అన్వేషణ చెక్కులపై చెక్కులను ప్యాసు జేయు అధికారముగల ఈపద్ధతి ఉన్న సంగతి నిజమే యగుచో తప్పు పద్ధతుల వేయుట అర్థహీనము, అనవసరము నైయున్నది. చెక్కు రిఫర్లు పుస్తకమందు న్రాయక ఓవరు డ్రాఫ్టు నొసంగు పద్ధతి బాంకునందు అచారముగ నుండువచ్చును. కొందరు లెడ్జరు గుమాస్తాలు దీనిని అవలంబించుచు వచ్చిరి. మరెగారుగూడ దీనిని అంగీకరించిరి. బిల్లుమానేజరు ఈవిషయమై ఖచితముగ చెప్పియుండెను. అతడికేసునందు ముఖ్య సాక్షి. అట్లయ్యును ఇంకపక్షములవారును అతనిని నేను పిలిపించునరకు పిలిపింపకోలేదు. అతడిపద్ధతి బాంకులో నుండెననియు తాను తనవెనుకటి ఆఫీసరుయొక్క పద్ధతినే అవలంబించిననియు చెప్పియున్నారు. ఏ ఖాతాదారుడైనను ఏమి కవరు లేక రు 1, 20, 000 లు ఓవరు డ్రాఫ్టు తీయుటకు అవకాశము గలదా? ఒక్క లెడ్జరు గుమాస్తా కట్టి సంపూర్ణ అధికారముందా? మీలోపలువురు న్యాపారథులు, ఉండియుండును. కాన బాగుగ ఆలోచించవలయును. అట్టి అధికారము లెడ్జరుగుమాస్తా కిచ్చుపద్ధతి బాంకులోనున్నదని తెలుచును. అసామ్యురుబాచా బిల్లు మానేజరుయు నక్షణాత్తి చెక్కుల నేలపాసుచేయ వుసినదిగా కోరును?—

ఇట్టి తిరిగి కోర్టువారు ఫలహారములకై వేచిరి.

బొంబాయి ఫీల్డు ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు

యస్. యస్. రంగేష్ కారుగారు నియమింపబడిరి.

బొంబాయి, సెప్టెంబరు 22:— ఫ్రాంకు బీరగారు గౌరవవేతనముదీసి నుమన్నయన బొంబాయి హోకోర్టు న్యాయవాదిగారు, యస్. యస్. రంగేష్ కారుగారు బొంబాయి ఫీల్డు ప్రసిడెన్సీ మేజిస్ట్రేటు గా బొంబాయిలో రవమువారి నియమింపబడిరి. న్యాయవాదులలో నుండి ప్రాంతపుల నీయు ద్వీగమునకు బొంబాయిలో నియమముచేయబ యిదియే ప్రభుత్వము. (ఆ. ప్ర.)

రాజముండి

(స్వతీయవిలేఖరి)

కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి యువన్యాసము

జాతీయవాదుల సఖ్యత

మదరాసు కాననభాస్కర్లు లగు శ్రీయుత రామలింగారెడ్డిగారు 'జాతీయవాదులసఖ్యత' యను విషయమునుగూర్చి 19 వ తేదీ సాయంత్రము చింతామణిలో సుపన్యసింపిరి. బ్రహ్మశ్రీ న్యాపతి సుబ్బారావు పంతులుగారు సభ కధ్యక్షత వహించిరి.

రాజకీయ పక్షములు రెండువిధములు. ఇబ్బందులను పోగొట్టుకొనుటకు మూత్రమే యేర్పడు పక్షములు మొదటి విధములోనివి. స్వయంనిర్ణయ నూతనసారముగ ప్రజా హక్కులకు పోరాడు పక్షములు రెండవ విధములోనివి. భారత దేశమున కాంగ్రెసు, స్వరాజ్యపక్షము, స్వతంత్రపక్షము, జాతీయవాదుపక్షము, భిలాభతు, ముస్లిములీగు, బిసెంటుగారి హోంరూలు పక్షము మున్నగునవి ముఖ్యములగు రాజకీయ పక్షములు. గాంధీ బిసెంటుగార్లకు రాజీ రాయభారములు జరుగుచున్నవి. స్వరాజ్యవిధానము తయారుచేయవలెనని ఆసి బిసెంటుగారి నొనర్చిన సలహాతో నేటిభవిష్యత్తును కాని యది అనేక ప్రత్యేక సౌకర్యములకు తావుండవలసిన విధాన ముగానుండవలసియున్నందున కొన్ని చిక్కులుగలవు. కాంగ్రెసు మూల జమీన్దార్లవారులకును, స్వరాజ్యవాదులకును సఖ్యత కుదుర్చు విషయమే సేను మాట్లాడజాలను. కాని కాంగ్రెసు నుండి కొలది సంఘములకింద విడిపోయినవారితో రాజీ చేసి కొని వారిని తిరుగ కాంగ్రెసులో చేర్చుకొనుటనుగూర్చి కొంత చెప్పవలసియున్నది.

సక్రమాందోళనమును గూర్చి ప్రసంగించుచు హిందూ దేశ పరిస్థితులనుబట్టి యాపదమున కర్థములేదు. అధిక సంఖ్యా కుల ప్రాబల్యమువలన రాజ్యము చేయవలెనను మెక్లొనాల్డ గారి సిద్ధాంతము ఇంగ్లాడునుందు వర్తింపనేకాని యిండియా లో వర్తింపదు. మహాత్ముని కార్యక్రమము, ముఖ్యమైనను రాజకీయ కార్యక్రమముకాదు నిజమగు జాతీయవాద పక్ష మైన ప్రత్యక్ష కార్యనిర్వహణమున కనుగుణ రాజకీయకార్య క్రమముండవలెను. కాన కాననభాస్కరు చట్టభిలను, లోకలు బోర్డులను వ్యక్త పరచు కొనుట యవసరము. కాంగ్రెసు సభ్యత్వమునకు చందా నాలుగజాలకు బదులు నెల 1 కి 2 వేల గజములనూలును విడికి యియ్యవలెనని మహాత్ముడు నూచించియుండెను. ప్రతిసభ్యునికి బదులు ఆ సభ్యుడుకుంబ మునకు అట్టి చందా నేర్పరుచుట యుచితము. ఇత్యాది సంగ తులు రెడ్డిగారు కలవిచ్చిరి.

మదరాసు కాన్సిలు వ్యవహారములగుర్చి ముచ్చటించు చు సంయుక్త జాతీయవాదులకును, స్వరాజ్యవాదులకునుగల స ఖ్యతను ప్రకరింపిరి స్వరాజ్యవాదులును సంయుక్త జాతీయ వాదులును కలసి మంత్రులపక్షమువారిని ప్రతిఘటించుచుండు రనియు వేమవరపు రామదాసు పంతులుగారు పత్రికలలో సంయుక్త జాతీయవాదులగుర్చి వ్రాసినవ్రాత లసత్వములని యు చెప్పిరి. రెండుపక్షములు శ్రీమాన్ సత్వమునిగారు జోగింటుల యేకస్వరాజ్యపక్షమునకుంటే, రెండు పక్షములు గనేయుండి సమ్మేళనమై బ్యూరొక్రసీని ప్రతిఘటించుట ము చిదని చెప్పిరి. ఎన్నికలనిమిత్త మిట్టిప్రతి యవసరము. ఏల నన కొన్ని స్థలములలో స్వరాజ్యపక్షమువారికి చాల పలుకు బడియున్నను, కొన్ని స్థలములలోనుండకపోవచ్చును. అట్టి స్థల ములలో జాతీయవాదియొక్క కొనబడుటకెక్కుడు అవకాశము లుండునని రెడ్డిగారు చెప్పిరి. బెంగాలులో జాతీయవాదుల యొక్క అస్సంఖ్యలో స్వతంత్ర పక్షముతోను స్వరాజ్యవాదు లు సమాఖ్యమొనర్చుకొని గావించిన ప్రభుత్వ ప్రతిఘటనమును దహించి చెప్పిరి. స్వరాజ్యవాదుల మతము వీలగునప్పుడెల్ల ప్రతిఘటనము సంయుక్త జాతీయవాదుల మతము అవసరమ గుచో ప్రతిఘటనము. ఇదియే యురపురకునుగల భేదము.

సంయుక్త జాతీయవాదులును, స్వరాజ్యవాదులును క లసి మదరాసు కాన్సిలులో చేసిన ప్రతిఘటనము ఇతర రాష్ట్రములలో జరిగిన ప్రతిఘటనమున కెంత మాత్రము తీసిపో దు. తక్కువ అడంబరముతో మేముకూడ ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును చంపితిమని సేను చెప్పగలను. దంద్య ప్రభుత్వ వి ధానము బ్యూరొక్రసీ కంటే యుగము. మంత్రులు ఉన్నత స్థలములలో ఉత్తమగ్రహములు సెక్రెటరీ గుమాస్తాలకున్న స్వాతంత్ర్యమేవారికికూడ గలదు. ఇత్యాది విషయలు శ్రీ రెడ్డి గారుకలవిచ్చిరి.

అధ్యక్షులగు బ్రహ్మశ్రీ న్యాపతి సుబ్బారావు పంతు లు గారు కొంచెము కాలము ప్రసంగించిరి. సక్రమాందోళనమున పదమునకు చాల వికలాగ మున్నదనియు గొక్కొక్క చెప్పినటుల ప్రార్థనలు, పిటిషన్

నులుమొదలు, కాన్సోల్షన్సును, పన్నులనిరాకరణమువరకు సక్రమాందోళనయేనగుననియు స్వరాజ్యవాదులు కాననభాస్కర్ గారిను ప్రతిఘటనము సక్రమేయనియు నెలవిచ్చిరి. సభ్యత్వమునకు నూలునడుక లేనివారికి నెల 1 కి 2 క రూపాయ యొ యెంతో చందాపెట్టిన బాగుండునని నూచించిరి. వివిధ పక్షములకు సమ్మేళన మవసరమనికూడ నెలవిచ్చిరి.

అధ్యక్షులనకును, రెడ్డిగారికిని వందనములతో సభముగి సెను.

మున్సిసిపలు ధనాపహరణకేసు

రాజమహేంద్రవర మున్సిసిపాలిటీలో గుమాస్తాగా నుండి సొమ్మునపహరించెనను నేరమువయి వారజాసివెంకటా శ్రీరావునాయుడుగారిపై తేబడిన కేసు విచారణ జాయింట్లు మేజిస్ట్రేటు, బి. వి. శ్రీహరిరావు నాయుడుగారి కోర్టులో జరుగుచున్నది. పాలెపు సుబ్బారావు బి.వి. బి. యల్. గారు ముద్దాయిపక్షమున వకలగానుండి పనిచేయుచున్నారు. ప్రో సెక్యూషను సాక్ష్యములు, ముద్దాయిపక్షపు వకలవారిని క్రాసుపరీక్ష చేయుట పూర్తియయ్యెను. ప్రోసెక్యూషనుకథ యీ క్రిందివిధముగ నున్నది.

ముద్దాయి సెన్ పూలు మున్నగు పన్నులను వసూలుచేసి వాడుకొనుచున్నాడని చెప్పినవారే గాని కొక యాకారమున్న యు త్రరము వచ్చినది. చెయిర్ మనేగారు తక్షణమే కేసువిచా రింపవలెనని సెక్రెటరీగారి కుత్తరువుచేసిరి. సెక్రెటరీగారు ము ద్దాయియొద్ద సెన్ పూలుకు సంబంధించిన బిల్లుపు ప్రకములున్న దనియు, వాటినుడుగగా యివ్వలేదనియు నివేదించిరి. ఈ విషయము కాన్సిలువారి యెదుటపెట్టగా వారివిషయమై విచా రణ సల్పుట కొక యుపసంఘము నేర్పరచిరి. ఆయుపసంఘ సభ్యులలో నొకరియెదుట ముద్దాయి బిల్లు బుక్కులను పెట్టగా ముత్తమమీద సెన్ పూలును సంబంధించిన రు 1750 లు ఆప హరించినట్లు లేవనడి. ఉపసంఘ నివేదికను కాన్సిలువారు చచ్చించి, సొమ్ము భర్తీచేసినందున సస్పెండుచేయబడి యున్న ముద్దాయికితిరిగి యుద్వోగము నివ్వవలెనని తీర్మానించిరి. చెయిర్ మనే గారి తీర్మానమున కాశ్రీ యనుని ప్రోసెక్యూషన్ బిల్లుకు ఉపాధ్యక్షుడు చె చెచ్చెక్క గారు లేని సమయమున ముద్దాయికి తిరిగి యుద్వో గమునిచ్చిరి. చెయిర్ మనేగారు ఆయాధ్యక్షులవద్దనుంచి ముద్దాయిని డిస్మిసు చేసి ప్రాసిక్యూషను కుత్తరువిచ్చిరి. ఈవిషయ ములను చెచ్చెక్ సెక్రెటరీగారు కోర్టులో చెప్పిరి. ముగ్గుగు ప్యాసిక్యూషను సాక్షులు తమయొద్దనుండి సెన్ పూలు పన్ను లు తీసికొని ముద్దాయి రక్షింప నిచ్చినని చెప్పిరి.

వేరొక వాయిదాలో ముద్దాయిపక్షపువకలు పాలెపు సుబ్బారావు గారు ముగ్గుగు ప్రాసిక్యూషను సాక్షులను క్రాసు పరీక్ష చేసిరి. పరీక్షలో ఈక్రింది విషయములను ఆసాక్షులు చెప్పిరి.

“మున్సిసిపలు చెయిర్ మన్ యొక్కగాని సెక్రెటరీయొ క్కు గాని ఉత్తరువు లేక యే ముద్దాయి పన్నున వసూలు చేసెను. వారిద్దరు తప్పయిక ఏమున్సిసిపలు కాన్సిలురుగాని ఉద్వోగిగాని పన్నులవసూలు చేయుమని యుత్తరువు చేయరాదు. ముద్దాయి మున్సిసిపాలిటీ లో గుమాస్తామాత్రమే పన్నుల వసూలు చేయుచిరి అతని కప్ప గించలేదు. చెయిర్ మన్ చెసుచెయిర్ మను ముద్దాయిని నమ్మి రి. ఆతనిపై వారెప్పడును కేసుపెట్టుట కిష్టపడలేదనియు, ము ద్దాయిని మన్నించి తిరిగి యుద్వోగము నివ్వవలెనని కాన్సిలు వారు చేసిన తీర్మానమును చెయిర్ మన్ గారు ప్రోసెక్యూటరు ఆకాశ్రీయము.”

క్రాసుపరీక్ష అయినతోడనే ముద్దాయి పక్షపు వక లు, పన్నును వసూలుజేయుమని ఉత్తరువు లేవనయు పన్నులు వసూలుచేయుట ఉద్వోగిగిత్తా జరుగలేదనియు, 409 బి. సి. సి. క్లెక్కును క్రింద కేసీలేదనియు, ధనాపహరణము జేసెనని యజువు చేయుట కాధారమే లేవనియు, చెయిర్ మన్ గారు ప్రాసిక్యూషను ఉత్తరువుచేయుటఆకాశ్రీయమునియుచెప్పిరి. ప్రాసిక్యూషనువారు ముద్దాయిపక్షపువకలు చెప్పినవాగ మునకు సమాధాన మొసంగుటకు వాయిదా కోరగా వాయిదా జేయబడెను.

గౌతమి గ్రంథాలయము

ప్రోసెక్యూషన్ మరీయొక రిక్విజిషను

గౌతమిగ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు ప్రో సెక్యూషన్ రిక్విజిషనులరెంటి నిధివరలో పంపిరి. అది ఆంధ్ర పత్రికాపాఠశాల కెరుకయే. అట్లే ప్రోసెక్యూషన్ మరీయొక రిక్విజిషనును పంపుచున్నాను. ఈరిక్విజిషనును 27 గురుసభ్యులు పెట్టిరి.గరిమెళ్ల వారిభవనము క్రిందగ్రంథాలయముఉన్నచో టనేఅనగాఇదివరలో 15 సం||లునుండియుఉన్న కాకివారిమేడ లోనే ఉంచవలెనని యిరిక్విజిషనుయొక్క సారాంశము. ఈ రిక్విజిషనును 1928 సం|| డిసెంబరు 5వ తేదీని పంపిరి. అప్పటి కింకను గ్రంథాలయము గరిమెళ్ల వారిభవనమునకుమార్చబడలేదు. 8.10.28 తేదీని నక్కలంక వారిస్థలము నమ్మి చేయవలయుననియు

గరిమెళ్ల వారి భవనమునకు సాధ్యమైనంతవరలో గ్రంథాలయ మును కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు మార్చవలెననియు సాధారణ సంఘసభవారు తీర్మానించిరి. కాని అప్పుడు గ్రంథాలయము నింకాకొంతకాలము ఉన్నచోటనేయూంచి సీరపరుపబడిన గరి మెళ్ల వారిభవనము నద్దెక్కివలెననుచునూచరాసేలేదు. ఈక్రి త్త నూచన 8.10.28 తేదీ సాధారణసంఘసభలో చర్చింపబడియు న్నచో జరిగియుండెడివో తెలియదు. కాన యీసాతనవిషయ మును సాధారణ సంఘసభ్యులయొడుటపెట్టి గ్రంథాలయము ఉన్నచోటనే యుంచుచో నెక్కుడుమంది కుపయోగపడవని యు, గరిమెళ్ల వారి భవనమును వసూలకొనవక్కరలేకుండ దాని నద్దెక్కివలెననియు, సాధారణసంఘసభ్యులకు నచ్చజెప్పి వారి చే నట్లు తీర్మానింపజేయుటయే రిక్విజిషను పెట్టినసభ్యుల యు దేశముగ గన్పట్టుచున్నది. 10 గురు సభ్యులు రిక్విజిషను పెట్టి నప్పుడు సాధారణసంఘసభ జరిపితిరవలెను. 27 గురు రిక్విజిష ను పెట్టియున్న సాధారణసంఘసభ్యులవారు సాధారణసంఘ సభను జరుప నిరాకరించి సభను వీలుమటుకు తగినకారణములు లేవని నూచించిరి. కాని పైనిచెప్పినట్లు సభ ను జరుపుటకు నూతనావసరము స్పష్టముగా జూప బడెను. గ్రంథాలయము పుట్టినది మొదలు నియమితసంఖ్యకుల గుసభ్యులు రిక్విజిషను పెట్టినప్పుడు సాధారణసంఘసభను జరు ప మని యేకాకార్యనిర్వాహకవర్గమువారును నిరాకరింపలేదు. 8.10.28 తేదీని జరిగిన సభకూడ నియమితసంఖ్య గల సభ్యుల రిక్విజిషనుమీదనే జరిగినది. కాని ప్రస్తుత కార్యనిర్వాహక వర్గమువారు 3 రిక్విజిషనులు వచ్చినను సాధారణసంఘసభ జరు పనిరాకరించిరి. రిక్విజిషను పెట్టినసభ్యులు సాధారణసంఘ సమావేశమును జరుపుటకు చూపిన కారణములతో కార్యనిర్వా హకవర్గమువారికి నిమిత్తము లేదు. కారణకారణములను అనస రానవసరములను నిర్ణయించు బాధ్యత సాధారణసంఘమువారిదే కాని కార్యనిర్వాహకవర్గ మువారిది కాదు.

రిక్విజిషను ఈక్రిందివిధముగ నున్నది:—

గౌతమి గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగారికి,

ఆయా, రాజమహేంద్రవరం. ఈక్రింద సంతకము చేసిన మేము, యీక్రింది తీర్మాన ముల నాలోచించుటకు గాను వెంటనే సాధారణసంఘ సమా వేశము జరుపవలెనని మిమ్ములను కోరుచున్నాము.

(1) 8.10.28 తేదీని గ్రంథాలయమును గరిమెళ్ల వారి భవనమునకు మార్చవలెనని చేసిన తీర్మానమును రద్దుపరచవలెనని తీర్మానించుచున్నాము. గ్రంథాలయ ప్రస్తుతభవనము పట్టణమునకు మధ్యానున్నదిగాన సభ్యులలో సత్పథక సంఖ్యాకుల యందుబాటులో నున్నది. అందుచే గ్రంథాలయ క్షేమము ననుసరించి యాభవనములోనే గ్రంథాలయము నుంచవలెను.

(2) గరిమెళ్ల వారి భవనమును కార్యనిర్వాహకవర్గము వారిచే నియమింపబడినకాలమునకు అడ్డకు, అడ్డకివ్వవలెనని తీర్మానించుచున్నాము.

(3) మొదటితీర్మానమునుపోషుపల్లె సీరపరచి మొంబర్ల వో ట్లనుచేటుపద్ధతిగారికాదుచేయవలెనని తీర్మానించుచున్నాము. ఇట్లు

F.12.28

అంగర రామకృష్ణరావు,

యన్. వి. చలపతిరావు,

జె. శేషగిరిరావు

యమ్. శ్రీరాములు

భావరాజు కృష్ణారావు

కరా సోమేశ్వరరావు

మున్నగువారు మొత్తము 27 గురు సభ్యులు.

ఈరిక్విజిషనును కార్యదర్శి మేనేజింగు కమిటీవారి యెదుట 8.12.28 తేదీని పెట్టగా వారిక్రింది తీర్మానమును గావించిరి.

“8.12.28 తేదీని ష|| రా|| శ్రీ భావరాజు కృష్ణరావు గారు మున్నగువారు పంపిన మహాజరు చదువబడెను. ఈఉత్త రములో సాధారణసంఘసభను తిరిగి పిలుచుటకు తగిన కారణ ములందు లేనందున దానిని రికార్డు చేయబడెను.”

ఈతీర్మానమును ఒకరుతప్ప మిగిలినసభ్యు లానూడించిరి. తగిన కారణములు లేవని కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు రిక్వి జిషనును ప్రోసెక్యూటరు కడువిచిత్రముగ నున్నది. సాధారణ సంఘసభ్యులు గ్రంథాలయ క్షేమముకోరకు కొన్నియేర్పాట్లు చేయవలెను కొన్నచో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారి యనుమతి లేక చేయజాల కుండుటయే గాన నియమితసంఖ్యగల సభ్యులు రిక్విజిషను పెట్టినను సాధారణ సంఘసమావేశమును సైతము జరు పునవలసివీటిలోనికి వచ్చిరి. తమంతటతాము సభజరుపదలమ కొన్నచో సభ్యులపట్టికొరకు వారు కార్యదర్శియొద్ద కే పోవల యును. కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు రిక్విజిషనును ప్రోసెక్యూ యుండ, కార్యదర్శిగారు సభ్యుల పక్షిని యివ్వనని నిరాకరిం చిన పక్షమున సాధారణసంఘసభ్యులు తమ హక్కులువదలుకొని పోవలసినదేమో తెలియదు.

భారతజాతీయ మహాసభ

ఆహ్వాన సంఘము

బెల్గాం (కర్ణాటకము)

జరుగబోవు 29 జాతీయ మహాసభాహ్వాన సంఘమునం దీక్రిందిఅధికారులు నియమింపబడిరి:-

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు:- గంగాధరరావు దేశపాండ్యగారు సాధారణకార్యదర్శులు.

ఎం. ఆర్. కంభాలిగారు

బి. బి. పొట్టిదాక్ గారు

ఎస్. ఎల్. సోమన్ గారు

కోశాధికారులు

ఎల్. వి. దేశపాండ్యగారు

నాగేశరావు పారికాయగారు

ఇదివరలో జరిపినట్లే కాంగ్రెసులో పాటు భారత, వ స్తుకావ్రదర్శనము జరుప నెంచి ఆహ్వానసంఘమువారు రంధులకై ప్రత్యేకసంఘమునొకదాని నేర్పరచి పోన్. ఎన్. కాజులగి గారిని కార్యదర్శిగా నియమించిరి.

అధిక సంఖ్యాకు లగు రాష్ట్రసంఘములు మహాత్ముని కాంగ్రెసున కధ్యక్షునిగ నెన్నుకొనుటచే ఆహ్వానసంఘమువారు గూడ మహాత్ముని ఆధ్యక్షతను ఏకగ్రీవముగా నామోదించిరి.

దేశమునందైక మత్యమానశ్యకమని యందరును దృఢాభి ప్రాయులై యుండుటచే రాష్ట్రసంఘములు సాధ్యమైనంతవర కు అన్ని రాజకీయపక్షములయొక్కయు, అన్ని మతములయొ క్కయు ప్రతినిధులను ఉచితకీటిని పంపునటుల కోరబడు మన్ననని తీర్మానింపబడినది:-

కాలానిర్యాణము నీటిసప్తెయి మొదలగువాటికి నియ మింపబడిన ప్రత్యేక సంఘములు వాటిపనిని ప్రారంభించినవి.

స్వదేశీవస్తు ప్రదర్శనము

స్వదేశీవస్తుప్రదర్శన మిక్రిందివిధముగా నుండును:-

1. నిదర్శకశాఖ
2. ప్రదర్శకశాఖ
3. విక్రయశాఖ
4. పోటీ శాఖ.

నిదర్శక శాఖ

1. ఇందు ముడిపై తినుండి వున్ననుండి గుడ్డలు తయారుచేయుట
2. రంగులు తయారుచేయుట ఇందులకై వివిధరాష్ట్రములు వివిధమాదిరిలను 5 అక్టోబరులోగా తెలుపవచ్చును. మనుష్యులను జతలుగాపంపదలమ రాష్ట్రములు యాక్రిందిసంగతుల తెలుపవలెను.

1. ఈ జతలు వెంటగొనివచ్చు సామగ్రిలు.
2. జతగా చేరి వచ్చువారిసంఖ్య.
3. యాప్రదర్శనమునొకపక్షమావరకు సాగించుటకు కావలసిన ప్రత్తి, నూలు, వీటి సుమారుఖరీదు.
4. జతలకు ప్రమాణపుట్రులు.
5. ఈజతల పనికెంతవరకు కావలసినది.
6. నిదర్శకముగామాపు గుడ్డయొక్కమాదిరి.

ప్రదర్శనశాఖ

1. చరిత్రోపదేశి చేయబడి, రంగువేయబడినగుడ్డ లుండవచ్చును.
2. భారతవస్తువులు, కళలు, ప్రదర్శింపవచ్చును. (ఇందు వట్టిపనులు, కొయ్యపనులు, దంతిపువనులు మొదలైనవి యుండవచ్చును.)
3. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ప్రాత్ర (కొత్త సామగ్రి లుండవచ్చును. (ఇందు నెల కీవాళసముగు సామగ్రిలు మరల పంపబడవు.)
4. ఆయుర్వేదమున కవసరమగు వేళ్లు, చెట్లు, లోహములు మొదలగునవి యుండవచ్చును.

ఈప్రవాటి ననుసరించి ప్రదర్శనమునకు పంపదలచిన వార 20 నవంబరులోగా యాక్రింది విషయములను తెలుపవలెను.

1. తయారుచేసినవాని పేరు.
2. ఏతేదిన తయారు చేసినది.
3. ప్రదర్శనమున కంపబడినది ఆముఖుటకు పీలున్నది లేనిది.
4. పంపినవారి సంపూర్ణచిహ్నము.
5. సంవత్సరమున కెంత తయారుచేయునది.
6. ఖరీదు.

పనివాండ్రకు స్వస్థి కెట్లు మెడల్పు యివ్వబడును. కాని ఆవస్తువుల కాంగ్రెసుప్రదర్శనసంఘాధికారమునం దుండును. ఈతయారుచేసిన వస్తువులందు చెడు ఏదైన ఉన్నచో పనివాని యొక్క స్వస్థి కెట్లు మెడల్పు తిరిగి తీసికొనబడి అతడు కాంగ్రెసుప్రదర్శనములం దిక ముందు పొట్లొనుట కనకాశములేకుండ చేయబడును.

విక్రయశాఖ

కుద్దస్వదేశీవస్తువులకే అమ్మకమునకు కొట్టిబడును గుడ్డకాక మిగతా యితర భారతవస్తువిక్రయమునకు తా వొ సంగబడును.

తమకు కావలసిన వస్తువుల మెంతో తెల్పుచు అద్దె పిగలిగిన చో తగిన అమ్మకపుకొట్టు కట్టబడును. అమ్మకమునకు వచ్చు వస్తువు లెట్టివో తెల్పవలెను. అది కుద్దమైన ఖద్దరై నట్లు రాష్ట్ర ఖాదీకార్యదర్శి ఫర్మై చేయవలయును.

నూలువడుకుట పోటీ

రాష్ట్రసంఘములు స్వస్థి కై చేసినవారు పోటీ గా నూలు వడుకుటకు రావచ్చును. నూలు పొడుగుగాను. స మ ము గాను గట్టిగానున్న చో పోటీయందు తారతమ్యము నిర్ణయింపబడును. పోటీకివచ్చువారు వారి రాతమును తమకు నచ్చిన దానిని వారే తెచ్చుకొన వలయును. వారిగు భత్యఖర్చులు వారే భరింపవలెను. బహుమతి పొందినవారికి రై లుఖర్చులీటకు ను. 24 డిసెంబరునుండి 1 వారము పోటీలు జరుగును. పోటీకి వచ్చువారి పేర్లు విలాసములు రాష్ట్రసంఘములు 15 అక్టోబరు లోగా తెలియజేయ (ప్రాధింపబడు మన్నవి. ఈతాటి ఖు దాటిన తర్వాత పోటీదారులను చేర్చుకొనుట ప్రదర్శనసంఘమువారి యిష్టమునై నున్నది.

ఈవిషయములను జాగ్రత్తగా రాష్ట్రములు స్వీయభాషలలో ప్రకటించి జనులకు విధితము చేయును గాక యని తెల్లం కాంగ్రెసు ఆహ్వానసంఘమువారు ప్రకటించిరి.

వారణాసి హిందూవిశ్వవిద్యాలయము

2క విద్యార్థి రు 5250 లకు దావాచేయుట

వారణాసి, సెప్టెంబరు 25:- 5250 రూపాయలు న వృత్తమైన నియ్యవలయునాయు లేక యమ్. యల్. బి. పరీక్షలో నుత్తీర్ణుడైనట్లు ప్రకటనైనను జేయ వల యు న ని యు హిందూ విశ్వవిద్యాలయవిద్యార్థి, రాను ఉగ్రసింగ, రిశ్వని ద్యాలయమై వారణాసి పబ్లికేటెక్స్కోల్లో దావాచేసి ను. 1923 సం॥ నవంబరు నెలలో లాతరగతిలో విద్యార్థిగా వాచివేశించెను. X తా చివరిపరీక్షకు అవసరమైన ఉపన్యాసములకు హాజరై 1924 సం॥ జూలై 1 మొదలు 7 న తేదీవరకును జరుగు పరీక్షకువల్ల మూడుపంతు మార్కులను సంపాదించెను. విశ్వవిద్యాలయ ప్రకటనలో ఉత్తీర్ణులైన విద్యార్థులను మూడు తరగతులుగా భాగింపబడుదురని గలదు. కనుకవాడితన్న అట్లు చేయలేదని వాదనచేయుచున్నాడు. లాపరీక్షల కీనియమును చెల్లదనియు మొదటి తరగతియు రెండవ తరగతియు మార్కులు వచ్చినయెడల యల్. యల్. బి.పరీక్షలో ఉత్తీర్ణుడై విద్యాభ్యుదయించుచుండు రనియు ప్రతివాదియైన విద్యాలయము వారిం చెనున్నది. మొదటిపరీక్ష నన్ను ను జరిగిన తరువాత అక్టోబరు 15 తేదీకి కేసు నాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాదిని ప్రా తములమైన స్టేటుమెంటు దాఖలు చేయవలయునని కోర్టువారు తీర్పు యిచ్చిరి. (ఆ. ప్రె.)

కూనూరుసండు ప్లేగు

కూనూరు, సెప్టెంబరు 25:- లాల్ ఆనుపత్రి తనిఖీస మయమందు జిల్లా మెడికలు కానిటరీఉద్యోగి కర్నలు స్రాజి గారితోను, సివిలు సర్జను మేజరు పేటన్ గారితోను, మునిసి పలు చైరుమేను మేజరుహామిత్ బేగ్ గారితోను నిన్న రిలాప్సింగు జర్నలము నలుకుటకు అవలంబించు మార్చముల విషయమై సర్జను జనరలు టి. హెన్, సైమన్సుగారు సంప్రతించిరి. రిలా ప్సింగు జ్యుగకోగుల దుస్తులను రోగముంటుకొనకుండ జేయు టకు అరిసించిని మేజరు పేటన్ గారి కోరికప్రకారము బంప బడెను. రిలాప్సింగు జ్యురముకుదుర్చుటకు బావారి ఎన్టీలు నుండి వచ్చి లాల్ ఆనుపత్రిలో నున్న అర్దురు కూలీలకు ప్లేగు వచ్చు నూచనలు కన్పించుటచే వారని శిఖరములలో వేరుగనుం చుబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

కాకినాడ

శ్రీ కాకినాడ విద్యార్థిని సమాజము తరఫున జరుపబ డుచున్న మహిళాజాతీయవిద్యాలయమునందు 24 తేదీని బాలి కలచేత ప్రార్థనలున్న గాంధీగీతమును పాడినపిదప బాలిక లకు పండ్లువగయిరాలు పంచివెట్టబడినది. పిదప బాలికలకు గాంధీ గారి జీవితములోని భాగములు పుజవాసప్రథమును గురిం చియుచువులముగ చెప్పబడినది.

బాలాంశ్రపు శేషమ్మ.

ఆంగ్లో-టర్కి-మ తగవు

మోసలు ఆధిక్యము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

సెప్టెంబరు 25:- మెసపెటోమియాలో మోసలు అధి కారమును గూర్చి ఇంగ్లీషువారికిని టర్కి-వారికిని గల తగవు విషమస్థితికి వచ్చినది. తురుష్కనేనలు ఆక్రమించుకొనకుండ అడ్డుపెట్టు తగిన యేర్పాటులు జేయవలసినదని ఇరాకునగర దున్ను బ్రిటీషు అధికారు లాజ్ఞాపింపబడిరి. ఇదివరకు టర్కి-మ తగవులకు పక్షమువారు ఇరాకుపై రెండుసార్లు తాడినెవ లుటచే యిప్పుడు జాగ్రత్త కలిగియున్నారు. లానేను సంది సంశకము చేయు న పు డు ఆ ప్ప టి య భా స్థి తి నే టర్కి-వారు నిర్లక్ష్యముగా జూచిరని డెలఫుటకు సాక్ష్యము గలదని పారమరు ప్రభువుగారు జాతికముతినభలో డెలివెరి. పాదబ్రిగారు సరిహద్దులగూర్చి బ్రిటిషువారి యభిప్రాయము తప్పని నాదించిరి. మోసలు ఆధిక్యమునుగూర్చి బ్రిటీషువారి కను మాలముగా నిశ్చయించుటదేనని భావించుచుండిరనియు అందు లకు టర్కి-వా రాంగీకరింపక తగవు చేయుచుండి రనియు డెలివెను.

చైనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

కెకింగు సెప్టెం. 24:- డబిము(తిగారు) చైనా విదేశ కార్యాలయమువారిలోను ఛాన్సేలుగారిలోను ఆంగీకరించి నట్లు మెహరాండును ప్రకటించబడెను. అందు దేశీయ తి గ వు ల లో పాల్గొన నిష్ఠి ము లేదని ప్రకటింప బడెను. నగరములలోను, గ్రామములపైన విమానములవైనుండి బాంబులు విసరుచర్య నిరసించబడెను. విదేశీయుల ఆస్తియు జీవితములు నాశన మొనర్పబడినచో అధికారులు బాధ్యులుగా నుండవలెనని ప్రకటించబడెను.

నేపాల్ వరడులు

19 గురు మరణించిరి

లితునిగ్రాడు, సెప్టెంబరు 26:- నేపాల్లో వరడులవలన 19 గురు మరణించిరి. 1824 సం॥ తరువాత యెన్నడు వరదలిం తి యెక్కువగా రాలేదు. అనేకమంది ఆస్తులకు ప్రబలవృష్టు కలిగెను.

సామ్రాజ్య మతనభ

పార్టీ, జయిను, సూఫీమతములు

ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త

లండను, సెప్టెంబరు 25:- సామ్రాజ్యమతనభ నాల్గ వదినమున సర్ పాట్రిక్ ఫాగనుగారు ఆఫ్యత్తర్ కుపించిరి. దాక్టరు కైకబోడు నోషి ర్యా ను గా రు పార్శు మ త ప్రధాన ప్రచారకులు జూరావ్త్రిమతము (పార్టీ) గూర్చి ప్రా పంపిన కరపత్రమును రెవ డైసలు డేవిసుగారు జదివిరి. పార్టీ లు ఉన్న తోదర్శములు గలవారనియు, వాటినిన్నిటిని ఆచరణ యందుంచెదరనియు, భారతీయ జీవితమునకు నిదర్శములుగా నుండురనియు ఫాగనుగారు మడివిరి.

జయిను మతమునుగూర్చి ఇంటూరులో ప్రధానన్యాయ మూర్తిగానున్న జమ్మందరలూలు జయనీగారు ప్రాసించిన కా గితియు జదువబడెను. జయిను మతసిద్ధాంతములన్నియు సోదర భావముపై ప్రేమపైని ఆధారపడియుండుటచే జయినులందరు ను అవసరము కాకాభక్షకులయిరి. జ యి ను లె వ రు ను యితరల మహావాక్యాయోగ్యతకు హానిజేయు గూడదనుసిద్ధాం తము అనేకతాల్పముల నుండియు సాంప్రదాయము గలదు జయిదులలో సంచారము జేయు సన్యాసులు లేరు. వారిలో అవరాధులు ఆతిస్వల్పము.

పంజాబులో రో ము లు నుం డి బా ఫీ హా ఫీ రో మ నా లీ గా రు ను ఫీ మ త ము ను గూర్చి ప్రాసించిన కాగితము చదువబడెను. అందు సఫీమత మునం దేమియు రహస్యములు లేకుండుటచే మర్కము గలదై గాదని డెలపబడెను. సూఫీలు అనాచారముల కలవాటు ప డు ట చే త ను, కా స న ము ల కు మిం చి న వారమని భావించి అన్ని వాంఛలకు లోబడిపోవుటచేత వారు నానాటికి క్షీణించినందులకు విచారము డెలపబడెను వారికిని ఇస్లాము మతస్థులకును సంబంధము లేదని ఆకరపత్ర వ్ర వుండు నిర్ధరింపబడెను.

విదేశవార్తలు

బలేరియా రాజు హత్య జేయబడటం

వార్త అసత్యము

(అంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 25: - బలేరియా రాజు బోరిసు గారు హత్య గా వింపబడిరని తెల్లీయబడుచున్నది. పత్రికా ద్వారా తెలియుచున్నది.

కాని లండనులోను యితర ముఖ్యపట్నములందున బలేరియా ప్రతినిధు లాచార అసత్యమనియు బోరిసు రాజుగారు మురక్షితముగా వారూయం దున్నారనియు తెలుపుచున్నారు. (రూపర)

సోవియట్ ప్రభుత్వము

సరిహద్దు ఏర్పాటులు

(అంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

సెప్టెంబరు 25: - టర్కీ ప్రాంతభోక్తా, శోరాస్కరా వ్యతిరేకముల సరిహద్దు యేర్పాటులవిధానము వివరములను ప్రభుత్వ ప్రకటనకాగితము ప్రకటించియుండిరని మాస్కో నుండి వచ్చిన వార్త తెలుపుచున్నది. దీనివలన వివిధ దేశములమధ్య సరియగు విభజన జరుగగలదు. ఈ రాష్ట్రములన్నియు టర్కీ మినిస్ట్రాను ఈ స్పెషియల్ అను తెండు ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వములుగా విభజింపబడును. ఇవి రెండును సోవియట్ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వముల సంఘమునందు సభ్యులుగా చేరియుండును. మధ్య ఆసియా ఖండమునందలి సోవియట్ రాష్ట్రములన్నియు యీ విధానమున కనుగుణముగానున్నవని ప్రకటించబడెను. బోక్తాలోని కరు బ్దాయి కాంగ్రెసువారు సోవియట్ నందు సభ్యునిగా చేరుట కంగీకరించెను. బోక్తాలోనున్న యూజాబెగ్లలు నూతనముగా యేర్పడు యూస్పెగిస్ట్రానునందును, టర్కీ మనుషు సర్వని స్ట్రానునందు చేరియుండు యేర్పాటుల కంగీకరించెను.

పరక సంఘసమావేశము

రషియాకు విచారణ సంఘము

(అంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండను, సెప్టెంబరు 25: - క్రేడు యూనియను కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు లండనులో జరిగిన ప్రథమ సమావేశమునందు రషియా దేశమునందలి రాజకీయ పరిస్థితికి సాంఘిక పరిస్థితులను విచారించి వచ్చుటకు ఒక ప్రత్యేక విచారణ సంఘము నంపుటకు నిశ్చయించిరి.

ఇంగ్లాండు ఈజిప్టు

లండనులో సంభాషణ

లండను, సెప్టెంబరు 25: - రాంకే మాగ్డనాల్లాగారికి జగ్గు అం ఫామగారికి లండనులో జరుగుచున్న సంభాషణ ఫలితము ముగిసి ఈజిప్టు దేశములు చాల ఆదుర్గా వేచియున్నాడు. జగ్గు అం ఫామగారు నిష్పలులై తిరిగి వచ్చినచో చాల ఆసంతృప్తి గలుగునని ఆలజ్జాండురు నగరము ప్రెస్సు పత్రికా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. ప్రస్తుతము ఈ జిప్టు దేశములోని పరిస్థితులను జూచి ఎల రును విసుగు జెందియున్నారు. అనుకూలపరిస్థితులేర్పడుటకు యెట్టి ఒడంబడికనైన అంగీకరింతురు. ఏదో యొక సమాధానము కుదురవలెనని ఎల్ల రాతురతబడుచున్నారు. జగ్గు అం ఫామగారు ఎట్టి సమాధానము కుదుర్చుకొనివచ్చినను దాని ననుసరించుటకు నిశ్చయించుకొనియున్నారు. ఆయనయందు మిగుల నమ్మకముగలదు.

జగ్గు అం ఫామగారిలో ముఖ్యుడొక డిల్లు తెలిపెను: - "దేశీయులెల్లరు జగ్గు అం ఫామగారి ననుసరింతురు. వాడేమి తెచ్చిన దాని నంగీకరింతురు. ఆయనయే సంఘిక్షంబడినను దేశమున కనుకూలముగ నుండ నిది అంగీకరింపజేసి ప్రజలకు తెలియను.

విటీమువారి యభిప్రాయము

లండను, సెప్టెంబరు 25: - ఆంగ్లో ఈజిప్షియను విభేదములను పరిమార్చుటకు మధ్యవర్తుల నియమించుమని జగ్గు అం ఫామగారు నూచింప నుద్దేశించిరని తెలియుచున్నది. కాని మాగ్డనాల్లాగారు, ఈ జిప్టు నూదాను దేశములగూర్చి బ్రిటీషువారి యభిప్రాయము మారదని స్పష్టముగా తెలుపుటచే జగులూలు ఫామగారు మధ్యవర్తుల విషయము నూచించుట మానుకొనిరని ప్రెస్సు రాజకీయ విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

సామాజ్యమత సభ

బౌద్ధమతాధిక్యత

లండను, సెప్టెంబరు 25 - మతసభమాడవనాడురై సు డేవిడ్సుగారి సభ సభాద్యక్షతవహించెను. డా॥ డబ్లిష్. ఎ. డిసి ల్యాగారు సింహళమునందలి బౌద్ధమత స్థితిని గూర్చి ఈ సభ్యులకించిరి. సి. పి. మా ల ల కే ఖరు గారు బౌద్ధమతముయొక్క విద్యాప్రచారముగూర్చి తెలుపుచు సింహళదీప్తిపానులవ్యక్తిత్వ మభివృద్ధిగావలెనని విద్యా విధానము సింహళమునందలి పూర్వీకాంప్రదాయముల ననుసరించియుండవలెనని తెలిపిరి. రై సు డేవిడ్సుగారికి డిసిల్యాగారి ప్రకటనను విమర్శించెను. ఇతర మత ప్రచారకులు సింహళము బోయినచో అచ్చటి బౌద్ధులు వారియభిప్రాయములను పరీక్షించి "మాకవివరములేదు పామ్మ"ని పంపివేయుచుండిరి. ఆసోకుని ప్రచారకులు బోయినపుడు సింహళవాసు లట్లుజేయలేదు. నూతనసంజీవమునకు చెవియొగిరి. వనము యితరుల అభిప్రాయములను మనవానితో పరీక్షించుటయేగాక మనయభిప్రాయములనుగూడ యితరులబోధనలతో పరీక్షించుకొనవలెనని ఆమె తెలిపెను. మార్పులేని దేదీయులేదు. బౌద్ధమతస్థాపకుడు భర్మమునుగూర్చి 50 యేండ్లు బోధకతనెను. అభివృద్ధి లేనినతము నశించును. బౌద్ధమతము తన పూర్వసిద్ధాంతములతోబాటు ఆధునిక ప్రపంచ ఆదేశములనుగూడ నంగీకరించియుండుటచే అభివృద్ధిగాంచెను.

ఇంగ్లాండులో వంగనాటక ప్రదర్శనము

లండను, సెప్టెంబరు 25: - "దివ్యవృష్టి" యను నాటకమును వంగదేశీయుడగు చంద్రమోహగారు వ్రాసినదానిని ప్రథమ సారి విగుమారు నాటకకళాశాలయందు నిష్ప సాయంకాలము ప్రాగ్నశ్చిమ సంఘమువారి యాజమాన్యమున ప్రదర్శింపబడెను. నటకులందరును బాగుగనే పాత్రపోషణ మొనర్చిరి. సభ్యులెల్లరు కాంతముగా విసిరి. జాను లారీగారు ద్వియంగగునిపాత్ర ధరించిరి. (ధనాధి కామాంధుడగు బ్రాహ్మణయువకుడు) వినుచుచేటిపాటరు అను నామె పగలిని (చింతామణి) పాత్రను ధరించెను.

మరణవార్త

లండను, సెప్టెంబరు 25: - సర్ ఆర్థరు ఆండ్సన్ గారు చనిపోయినట్లు ప్రకటించబడెను.

జర్మనీ - జాతినమితి

జర్మనులకోర్కె - ప్రకటన

బెర్లిను, సెప్టెంబరు 24: - జర్మనీ జాతినమితిలో జేరుటకు కోర్కెను మరతులను తెలుపుచు ఫారిను ఆఫీసు వారిక పత్రమును ప్రకటించుచున్నాడు. అందు జర్మనీకి స్థిరస్థాన మొసంగబడునాయని ప్రశ్నగలదు. తిరిగి సమితిలో జేరుట యుద్ధ మొనర్చినపుడు తప్పనిసరినట్లు సేర మొప్పుకొనుట గాదని యందు ప్రకటించబడెను. జాతినమితిలో సభ్యురాలిగా జేరినచో యేమి బాధ్యతయుండునో, చుట్టు ప్రక్కల రాష్ట్రములను జేరిక రాష్ట్రమునా రెయ్కోని:చో విదేశ సైన్యములు జర్మనీగుండా నడచుట కనుమతింపవలెనాయనియు జర్మనీ తెలిసికొనగోరుచున్నది. అట్లు అంగీకరించినచో, ముఖ్యముగా రషియాకు బోనిచ్చినచో తటస్థముగానుండు మరతునకు భంగము వచ్చునని వాదించుచున్నది. అప్పుడు రషియావారు ఆసహాయలగు జర్మనీపై పగసాధింపగలరు. వైస కేర్కోనబడిన పత్రమునందు రూపు ఆక్రమణగూర్చియు మాండేటు రాజ్యముల గూర్చియు గూడ వివరింపబడెను.

ఇంగ్లాండు - జర్మనీ వర్తకము

లంక మైదువారి కోర్కెలు

లండను, సెప్టెంబరు 24: - లంక మైదు ప్రతివర్తకలలో ముఖ్యులగువారు కొందరు ప్రధానామాత్యునివద్ద వినతిపత్రములను బట్టుకొని హాజరయిరి. ఆంగ్లో - జర్మను వర్తకసంధినిగూర్చి దెలిపిరి. జర్మను ఆంగడులకందు ఇంగ్లాండునకు గూడ నితర రాష్ట్రములతోబాటు సరిసమానస్థాన ముండవలె నని కోరిరి.

ఫ్రాన్సు - అల్సేసులో తను దేశములు పన్ను లేకుండ జర్మనీకి నిగుతులనుపంపగల సౌకర్యమును నూచించిరి. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు జరుగునపుడు పరిశ్రమధికారులకు తెలుపుచుండుమని ప్రధానామాత్యుడు వాగ్దానముజేసెను.

రాయ బారములు విఫలమయ్యెను

బెర్లిను, సెప్టెంబరు 24: - వర్తకవిషయమున ఒడంబడికను తయారుజేయుటను గూర్చి బ్రిటీషు వారికిని జర్మనీ ఉద్యోగ లకును మూడుకోజాలనుండి జరుగుచున్న రాయబారములు విఫలమయినట్లు తెలియుచున్నది. రాయబారులకు సమాధానము కుదురలేదు. సం దేశములన్నియు రహస్యముగా నుంచబడెను. బ్రిటీషువస్తువులపై ప్రస్తుత టారిఫు ధానము ప్రకారము పన్నుల విధించుటయందు కెట్టి సౌకర్యమును చూపుటకును జర్మనీవా రంగీకరించకుండుటచే సంధికుదుర లేదని తెలియుచున్నది.

బ్రిటీషురాయబారి ఫౌంటెనుగారు కేపుదయము లండను తిరిగి వచ్చుచున్నారు.

జారియసుల తిరుగుబాటు

బాల్చి వినుటపై దాడి

లండను, సెప్టెంబరు 24: - జారియసులు ఇంకను, ఆసమాన్యమైన తిరుగుబాటానర్చుచున్నారని మాస్కో వార్తలు తెలుపుచున్నవి. వారు లొంగిపోయినచో చావు నిశ్చయము. కావున వేరు మార్గము లేదు. జార్జియసులు కమ్యూనిస్టులెక్కడ కట్టుబడినను క్రూరముగ పగసాధించుచున్నారు.

బెర్నార్డు సాగారి పయనము

బెర్నార్డు సాగారు సోవియట్ ప్రభుత్వమువారి ఆహ్వానము నంగీకరించి రాజకీయపరిస్థితుల విచారించుటకై మాస్కో బోవునపుడు త్రోవలో బెర్లిను, ప్రేగు నగరముల జూడనున్నారని ప్రెస్సు బెర్లిను విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు.

ఈజిప్టులో రహస్య తంత్రము

కెయిరో: - జగ్గు అం ఫామగారిని జూలయి 12 వ తేదీన జంప యత్నించినసందర్భమున పట్టుబడిన ఒక నివద్ద తొరకిన కాగితము పత్రికలో ప్రకటించబడినది.

ఆ కాగితమునందు ఇదివరకు జేడివుగా నుండినయాతను విదేశకార్యాలయమునకు 1921 జనవరి 26 వ తేదీన వ్రాసినట్లుగా ఒక లేఖ వ్రాయబడియున్నది అర్బాను హిల్మిగారి రాజకీయాభిప్రాయములు తెలుప బడెను. అరబుదేశీయులందరిని కలిపి ఒక రాజకీయసంఘా నేర్పరిచి బ్రిటీషువారి చేతికింద నుంచుకొనుటకు యత్నములు గావించుచు, అందుల కనుకూలమగునట్లు ఈజిప్టు నువయోగింతురనియు, హాస్సేను గారిని తొలగింతురనియు నూచింపబడెను.

కవెంటుగార్డెను సమ్మె

ముగియనున్నది

లండను, సెప్టెంబరు 24: - ట్రాన్స్పోర్టు పనివారిడ సంఘము కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కవెంటుగార్డెనుసమ్మెను ముగించుటకును, పనివారిని కనలకు బామ్మని ప్రోత్సహించుటకు నిశ్చయించిరి.

SC 121 - 1924

మహారాజు

నవారి నేట్ కోర్టులో, కాకినాడ

వాదులు: మద్దుల బుల్లి రాజు వర్గిరాలు
ప్రతివాది: శిరిమి కెట్టి మాణిక్యాల.
ఈదావా 14.10.24 తేదీకి ప్రతివాది దావా claim కు జవాబు చెప్పటకు నోటీసువాయిదా అయివున్నది.
దువ్వూరి కృష్ణమూర్తి
వాడ్లుపీడరు.

వృత్తాంతలేఖలు

విజయనగరము

(స్వకీయవిలేఖరి)

మ్యూనిసిపల్ ఎన్నికలు

సెప్టెంబరు 24:—22-9-24 న కస్తూరూర్పులోనున్న మహారాజుపేట ఉత్తరంవార్డులలోను పోటీజరిగినది. నిన్న సాయంత్రము పెట్టెలు తెరువబడినవి. కస్తూరూర్పులో 169 పురుషులు, 29 స్త్రీలు మొత్తము 198 మందిపోట్లనిచ్చిరి. అందులో శ్రీయుత కానుకు 81, వెంకట నరసింగరావు (చిట్టిబాబు) గార్లు 81, శ్రీయుత కనకాల ప్రకాశరావుగారికి 67, శ్రీయుత ద్వారకా భమిడిపాటి దీక్షితులుగారికి 44 పోట్లును వచ్చినవి. శ్రీయుత నరసింగ రావుగారు 20 పోట్లు పొందుతూ జయము గాంచిరి. కాంగ్రెసుపక్షమువారు జయముగాంచలేకపోయిరి. మహారాజుపేట ఉత్తరం వార్డులో 190 మంది పురుషులు పోట్లనిచ్చిరి. శ్రీయుత గుండాల రామావతారం గారికి 186 పోట్లును, శ్రీయుత కోలగట్ల పట్టాభిరామయ్యగారికి 81 పోట్లును వచ్చినవి. ఒకటి చెడిపోయినది. ఈవార్డులో గూడ పోటీయవసరము లేకుండ నుండియుండును. కాని కొంతమంది బుద్ధిమంతులు పట్టాభిరామయ్యగారిని ప్రోత్సహించినట్లు కనుబడుచున్నది. కాని వారికి తిగినసహాయము చేయలేక పోయిరి. ఎట్లయినను 186 మంది వచ్చి రామావతారంగారి పేరుపైపెరించి పోట్లనిచ్చిరి.

సంస్థాన ప్రధాన ఆడిటర్

విజయనగర సంస్థానంలో ప్రధాన ఆడిటర్ గా పనిచేయుచుండిన శ్రీయుత నాథినారాయణ గారు కొన్ని కారణములచే ఉద్యోగమునుండి తొలగింపబడిరి. వారిస్థానే శ్రీయుత విజయపురపు అనంతరావుపంతులుగారి పెద్దకుమారుడైన వెంకటరావుపంతులు గారు నియోగింపబడిరి.

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

భేదికిదీసికొనిన మందు, చావును దెచ్చుట

తిరుత్తని, సెప్టెంబరు 24:—ఈయూరికి సుమారు రోకటి స్వర్ణమెలదూరమునయుండు “అమీర్ పేట”యను గ్రామములో సుమారు 30 యెడలవత్సరములు గల గొల్లవాడొకడు, తన గ్రామమునకు సమీపమునయుండు ఇచ్చెత్తూరు గ్రామమున యుండు తలతోక చెలియని యొక వైద్యునిచే మలబద్ధముగా యున్నదను కారణమున నిన్నయవడుమే భేదికి మందును దీసికొని తినుటకు, అదేమోగాని, అయావధమును తినిన కొంతసేపటికి భేదియగుటకు బదులు జలమలములు కట్టిచెలి కడుపుబ్బరము చూసి భరింపరాని కడుపునొప్పిచే బాధపడి ఉచ్చాస నిశ్వాసములుగూడ క్రమమును తప్పి యాడుచుండుటచే మంచి వైద్యుని వద్దకువెళ్లి యడిగిరట గాని, వాడు చిక్కమొగము వైచుకొని ఆస్పత్రికి గొంపోవుడని చెప్పగా, నిన్నమధ్యాహ్నము 3 గంటలకుయూరి లోకల్ ఫండు వైద్యాలయమునకు గొనివచ్చిరి. శ్రీడాక్టరుగారు వెంటనే చూచి “ఎనిమా” యిచ్చిరిగాని అందును లాభములేక మేమందరము జూచుచుండగానే ఆ దుర్దృష్టవంతున కళ్ళుచే ప్రాణము లెగిరి పోయినవి.

కలదలనవోయ నిధి

ఈయూరియందు కేర్పడియుండు కలదలనవోయకసంఘము వారు ప్రథమమున ఏబది రూపాయలుగాక, మొన్నను “శ్రీరామకృష్ణమిషన్ మైలాపురము, చెన్ననగరము”నకు నూరు రూపాయలు వసూలుచేసి పంపిరి.

శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామి దేవాలయము

ఈయూరియందలి పర్వతముపై వేంచేసియుండు శ్రీస్వామివారి ధర్మములు, దేవాలయము, తత్సంబంధములగు గ్రామము లాదిగాగలవాటి పరిపాలన లనబడు శ్రీకార్యేటిగర మైనది జమీందారులకును, వీరికి గార్డియన్ గా నుండిన శ్రీమాన్ డబ్ల్యు.వరదాచార్యులు, బి.ఏ. బి.ఎల్ గారిని జరుగుచుండిన, దేవాలయాధి సంబంధములగు వ్యవహారములన్నియు రాజీవామా కాబడినందున గార్డియన్ వారు దేవాలయసంబంధ

ముగ తనకుండిన యధికారములన్నియును, శ్రీస్వామివారికి గల దివ్యాధరణములు, వడిహాస్యములు, గ్రామానులన్నియును, శ్రీమైనది జమీందారుల తల్లిగారగు రాజిగారికి మొన్ననే అప్పగించిరి. ముందు దేవాలయము మైనది జమీందారుల పరిపాలనమునకు రానున్నది.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు విభజనము

ప్రస్తుతముందు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును విభజించి తిరుత్తని పుత్తూరు డివిజనులగులసిన కార్యేటి నగరము జమీందారిని యొకబోర్డుగను చంద్రగిరి తాలూకాను కాళహస్తి డివిజనులను గలపి అదియొక బోర్డుగను విభజించి పాలింపవలయునని బోర్డు సభ్యులలో నొకరు శ్రీయుత దాపుగూరు మునిరత్నం నాయుడుగా రొకతీర్మానము దెచ్చియుండిరి. మెజారిటీ లేక పోయెను. అట్టి తీర్మానమునే మరియొకదానిని శ్రీమునిరత్నం నాయుడుగారును శ్రీరాజాభిమానవేంకట పెరుమాళ్ రాజబసాద్దగు (కార్యేటిగరం) వారు స్థలనిర్ణయమును నూచించుచు విభజింపగోరుచు వేరొక తీర్మానమును దెచ్చియున్నారు. మొత్తమునకు శ్రీరాజాగారును నాయుడుగారును గలిసి యేకనొక తీర్మానమునే యుపపాదించినట్లును ఈమారు విభజనతీర్మానము తప్పక పెన్సనదనియు త్వరలో చర్చకు వచ్చుననియు తెప్పరుచున్నారు.

పంచాయతీకోర్టు

ఈయూరియందు పంచాయతీకోర్టు సివిల్ సంబంధమైన వ్యవహారములన్నియు పరిష్కరించుచు న్యాయాయతముగనే పనిచేయుచుండెను. నియమితకాలము పూర్తియగుటచే, జిల్లాకలెక్టరువారి యుత్తరువు చొప్పున, ఈయూరి సబ్ మాజిస్ట్రేట్ వారి అధ్యక్షతకొంద ఎన్నికలు జరిగి ప్రాతవారిని, కొందరు క్రొత్తవారిని, ప్రజలు సభ్యులుగా యెన్నికొని, కొన్ని మాసములయ్యెను. నింతదనుక కొరు నూతనముగ కూడక నేయుండుటచే, ఈవరకు దాఖలుచేసిన క్యువహారముల వారును, దాఖలుచేయదలచుకొనియుండు వ్యవహారములను మిగుల కష్టపడుచున్నారు. మా చిత్రావతిజిల్లా కలెక్టరువారి విషయమును గమనించి, పంచాయతీకోర్టు యప్పటియట్ల నమావేశములను నట్లాజూపించెదరు గాక.

కాలమానము

నిన్నటినుండియు వర్షములు పడుచున్నవి. మార్గరస్మి యగువడుటచే లేదు. పరిపైర్లుబెట్టు (సంబావుకారు) కాలమొకటి చాలమట్టుకు దాటిపోయినను కొంతమట్టునకైన నీవర్షము రైతాంగమున కనుకూలించునను యాశగలదు. ఈతాలూకాయందలి ముఖ్యనదులలో నొకటియగు నగరియేరు (కుశసల) యందు కొద్దిగ నీరును ప్రవహించుచున్నది.

కాకినాడ

గోదావరిజిల్లా విద్యాసంఘము

(స్వకీయవిలేఖరి)

సెప్టెంబరు 21:—ఈవిద్యాసంఘముయొక్క సమావేశము యీనెల 20 వ తేది ప్రాద్దున మధ్యాహ్నమున జరిగెను. ఉపాధ్యక్షురాలగు శ్రీమతి కోకా కృష్ణవేణమ్మగారు సభాధ్యక్షురాలు. సభకు 8 గురు దయచేసిరి.

నూలు వడుకుట

వృత్తివిషయముగ యీమండలములోని అన్నిప్రాథమిక పాఠశాలలోను రాట్టుము ప్రవేశపెట్టి నూలువడికించవలెనని మదరాసు శాసనసభ్యుడైన శ్రీ బిక్కిన వెంకటరత్నముగారు తీర్మానము నుపపాదించెదనని తెలియబరచెను. కాని, ఆయన రాకపోవుటచేత సదరు తీర్మానమును శ్రీయుత లక్ష్మీరాజు సుబ్బారావు బి. ఏ. బి. ఎల్. మోక్షోన్మ వక్తులుగారు ఉపపాదించిరి. శ్రీయుత దుగ్గిరాల వెంకటనార్య ప్రకాశరావు బి. ఏ. గారు బలపరచిరి. జిల్లా విద్యాధికారి రాట్టుప్రవేశముయొక్క ఉద్దేశమునకు సానుభూతిని తెలియబరచుచు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడెను. అందుపై తీవ్రచర్చ కలిగెను. ఈతీర్మానముగీకరించినయెడల విశేషప్రవృత్తు వ్యయముగల తటస్థింపుననియు అందువల్ల ద్రవ్యము సమకూర్చలేక స్థానికస్వపరిపాలన సంఘములు ఆర్థికదృష్టిని సొందుననియు, రాట్టుములు పాఠశాలలో ప్రవేశపెట్టినయెడల విశేషస్థలము ఆక్రమించుకొనుననియు అందువల్ల ఆర్థికసహాయముకొరకు తటస్థింపుననియు, ఒక్కపర్యాయము యీసంఘమువారు యిట్టి తీర్మానము నామోదించినయెడల ద్రవ్యవిషయకుండ ప్రభుత్వమువారు నిరాకరింప ఆ

సాధ్యముగుననియు, ఇట్టిరీతిగా జిల్లావిద్యాధికారి మాట్లాడెను. ఈయనవాదము సంతకం ఖండించుటకు అనేక నివర్ణనములు తీర్మానమును బలపరచినవారలు చూపించిరి. ఈవర్షముధ్యవిద్యాధికారియైన డైరెక్టరువద్దనుండి ప్రత్యేక ప్రోసీడింగువచ్చినట్లు కనుగొనబడెను. అది చదివినపబడెను.

అందు యిట్లుండెను:—1920 సం॥పు మదరాసు ప్రాథమిక విద్యాశాసనముయొక్క సూత్రములప్రకారము, అనుభవేద్యమైన చదువు (ప్రాక్టికల్ ఇన్ స్ట్రక్షన్) ఆ ప్రత్యేక సలమయొక్క వృత్తులకు పరిశ్రమలకు విద్యాధ్యక్షుల తరగతికి సంబంధించియున్నయెడల ప్రవేశపెట్టబడవచ్చును. ఆయన (జిల్లా విద్యాధికారి) వర్ణనకు రాట్టుము మూలముగా నూలువడుటకు సరిపడుననియు లేనిదియు, ఎట్టి విద్యాధ్యక్షులతరగతులకు అది సరిపడుననియు, ఆ ప్రత్యేక ప్రవేశముయొక్క వృత్తులకును పరిశ్రమలకును సంబంధించియున్నదియు లేనిదియు—యీ విషయములు జిల్లా విద్యాసంఘముచే నిర్ణయింపబడునవై యున్నవి. జిల్లా విద్యాసంఘమునకు పరిశ్రమ బోధన సరిపడునట్లు తోచినయెడల ఆపాఠశాలలో నూలువడుకు బోధన అటంకము చేయగలదు. ఆ బడియొక్క రిక్విజిట్ తీసివేయవచ్చును. అట్లు రిక్విజిట్ తీసివేసినయెడల 5-11-2921 తేది నె 2196 రు గల జి. ఓ. ప్రకారము పట్టికనుబట్టినుండి తాలూకాబోర్డు ఆపాఠశాలకు సామ్యివ్యవహారు.”

ఎట్టి జి. ఓ. లు ఈజిల్లాకు వర్తింపజేసియున్నవో చదువరులు ఆలోచింపుడు. తీర్మానము వట్టునకు పెట్టగా రి గురు అనుకూలురు 3 గురు ప్రతికూలురును అగుటచే అంగీకరింపబడెను. (అనుకూలురు (1) అధ్యక్షురాలు (2) కోకా జనార్దనరావు నాయుడు (3) జుల్ కర్నెడ్ సాహేబుగార్లు (ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు) (4) ల. సుబ్బారావు (5) దు. నూర్యప్రకాశరావుగార్లు (ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు) ప్రతికూలురు (1) జిల్లా విద్యాధికారి (2) ప్రభుత్వ నియమితమైన పంచమ సభ్యుడు (3) రాజమండ్రి పురపాలకసంఘ (ప్రతినిధి.)

పరిపాలన సంఘుని వేదిక

1923-24 సం॥పు పరిపాలన సంఘునివేదికను సంఘము వారు ఆమోదించిరి. అందు యీసంగతులు గలవు.

జిల్లాలో రిక్వైర్డ్ జాడు ప్రాథమిక పాఠశాలలు మొత్తం 1571. వానిలో 1448 బాలురకు, 123 బాలికలకు. ఇవిగాక 194 రిక్వైర్డ్ జాకాని పాఠశాల లున్నవి. వానిలోకి బాలికలకు 1448 బాలుర పాఠశాలలలో 88 దొరతమువారి, 70 మ్యూనిసిపలు, 512 ఫానికబోర్డులవి, 780 ఏడ్లెను, 3 సహాయమును బడయనివి. 123 బాలిక పాఠశాలలలోను 1 గవర్నమెంటు, 16 మ్యూనిసిపలు, 65 లోకలు బోర్డులవి, 39 సహాయమును సొందునవి 2 సహాయమును సొందనివి అయియున్నవి.

చదువుకొను విద్యార్థుల మొత్తం 84,524. వారిలో 61,428 బాలురు, 23,101 బాలికలు 664 బాలురు. పాఠశాలలు స్వంతోహాములలోనున్నవి. 624 అడ్డ గృహములలోనున్నవి.

చాళ్ళు, దేవాలయములు వగైరాల ప్రజాస్థలములలో 228 ఉన్నవి. మేనేజర్లు పాద్యార్థులు ఇండ్లలో 125 ఉన్నవి. 577 బోర్డుబడులలో 173 బోర్డువారు స్వంతగృహములు, 327 అడ్డవి. ఉపాధ్యాయుల మొత్తము 3,365 వారిలో 353 స్త్రీలు 1791 మంది బ్రెయిన్లు, 1574 గురు బ్రెయినింగుకాలేదు.

రూ-69,381-14-0 వరకు టీచింగు గ్రాంటు యీవిద్యాసంఘమువారు పంచిపెట్టిరి. కాని గత సంవత్సరములో రూ 81,258 లు పంచిపెట్టిరి. ఈ తేడాకు కారణము సకాలమునకు ఇన్స్పెక్షన్ రిపోర్టులు రాకపోవుట. జిల్లాలోని అన్నిప్రాథమిక పాఠశాలలకును అయిన ఖర్చు రూ 5,98,140 స్కూల్స్ పుకు రూ 6,770 లు పాఠశాలా భవనములకు అయినఖర్చు రూ 23,984లు. ఉత్సాహముతో తన విధులను నెరవేర్చు కుతూహలము చూపించుచున్న కృష్ణవేణమ్మగారిని యీ సంఘమునకు ఉపాధ్యక్షురాలనుగా నెన్నుకొనినందులకు సభవారు అభినందించుకొన్నారు.

ఎలెక్షన్లు కేసు

దుగ్గిరాల నూర్యప్రకాశరావుగారిపై తేబడిన ఎలెక్షన్ కేసులో 18 వ తేదిని, 19 వ తేదిని, సబ్ కోర్టువారువాద ప్రతివాదములను వినిరి. పిటిషనరు వింజమూరి రామమూర్తిగారు తన పిటిషను ఉపసంహరించుకో నివ్వవలెననెదనీకోరెను. ఉపసంహరించుకొనుటకు వీలులేదు. ఒరిజినల్ పిటిషన్ యొక్క మెరిట్సు ఆలోచించి, కొట్టివేయవలెననెదని రెస్పాండెంట్కుతర్ఫువాదన తీర్పుయొకను చెప్పలేదు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు 26-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 20.0.0	మొదలు 42.0.0	వలకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వలకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి	రు 14.0.0	14.8.0
సెల్లారవి ,, డిటా	,, 16.8.0	17.0.0
డిబీవి ,, డిటా 45 గలవి	,, 16.8.0	17.0.0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8.12.0	9.0.0
సువ్వులు ,,	,, 20.0.0	22.0.0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11.0.0	రు 12.0.0
సెనగలు ,, డిటా	,, 11.4.0	12.8.0
పెసలు ,, డిటా	,, 11.8.0	12.4.0
మినుములు ,, డిటా	,, 13.0.0	16.0.0
ఉలవలు ర 164 ,,	,, 9.4.0	11.4.0

(3) నూనె వస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170.0.0	175.0.0
సెయ్యి మ 1-కి	,, 14.0.0	26.0.0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	,, 65.0.0	68.0.0
ఇతరప్రదేశము ,,	,, 60.0.0	62.0.0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 150 మి: కి నూనె 145		
అముదమునూనె బా 1-కి	రు 190.0.0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 205.0.0	210.0.0
కూరపసుపు ,,	రు 140.0.0	140.0.0
మిరపకాయలు (గుంటూరివి) బా 1-కి	రు 120.0.0	138.0.0
గుంటూరుపాయకటు నీలిమందు మణుగు 1-కి	రు 45, 50	
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	రు 60, 70	
బెల్లము బా 1-కి	రు 85.0.0	60.0.0
చింతపండు బా 1-కి	రు 30.0.0	49.0.0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ	రు 82.8.0	88.0.0
చదరం	,, 88.0.0	88.0.0
రవుండు	,, 88.0.0	86.0.0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 78.0.0	81.12.0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 24.2.0	24.10.0
పవరను 1-కి		15.6.9
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265.0.0	272.0.0
రాగి డిటా	రు 302.0.0	305.0.0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	రు 88.8.0	89.0.0

(7) రంగులు అలిజరై ను

ఆవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు	రు 76.0.0	
తొట్టికృష్ణుడు డిటా	,,	
సింహం డిటా	,,	
గుర్రం డిటా	,,	

(8) దూది

బోండా వెన్న బారువ 1-కి	రు 320.0.0	
------------------------	------------	--

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు 9.10.0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు 8.6.0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు 8.12.0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	రు 9.8.0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10.2.0	
నూళయేనుగ నెం 20	రు 11.15.0	
జపాన్ నెం 20	రు 12.0.0	
,, ,, 40 ఏ తేలియ అయినను	రు 15.2.0	
గోకాకు నెం 12 $\frac{1}{2}$	రు 9.15.0	
వడ్డాక్ నెం 24 $\frac{1}{2}$	రు 12.2.0	
14 $\frac{1}{2}$ క్వీల్స్ కొ పక్షి	రు 9.14.0	

కఫహరిచూరము

చెన్న డబ్బీ 1-కి 0.8.0 (5 డబ్బీల మందుగలది) 1-కి రు 2.0.0

ఈ చూరము కనకాలికలచే చేయబడినది.

కగ్గ, ఉబ్బుకము, కానపీస, కైత్యబ్బరము మొదలగువానికి
యిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.

అమృతాంజనము డిప్రో బొంబాయి, మద్రాసు.

అన్యత

క స్తూ రి మా త్ర లు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు, 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు సేపాళజేతపు కస్తూరి, మంచిగోళాజనము, అదిపచ్చికాన, పావుదారు, మంచికుంకుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవి కైత్యము, కైత్యభారము, కైత్యజ్వరము చలిజ్వరము, సన్నిపాతము, అజీర్ణము, మాద్యము మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును, చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్యును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. ముఖ్యముగ పిల్లలకులగ్యమునం దుండదగినవి.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున

పత్రికావ్యాపారము-పద్యకావ్యము. కవిత్వము కడగట్టుచున్నది. కల్పనలు మొందు ఈ గ్రంథమున మేని వదల మది జనింపదు.

తిలక్ మహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. రాయణశాస్త్రి విరచితము)

హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు వ్యయవశానుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)

హిందీ మొదటివాచకము డిటో

హిందీ తెలుగు ప్యాకెట్టు డిక్షనరీ వెల 1—0—0

శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శారదా

ఆంధ్రోద్యమము-మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనస

అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్ర

శ్రీ గురుబోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము భ

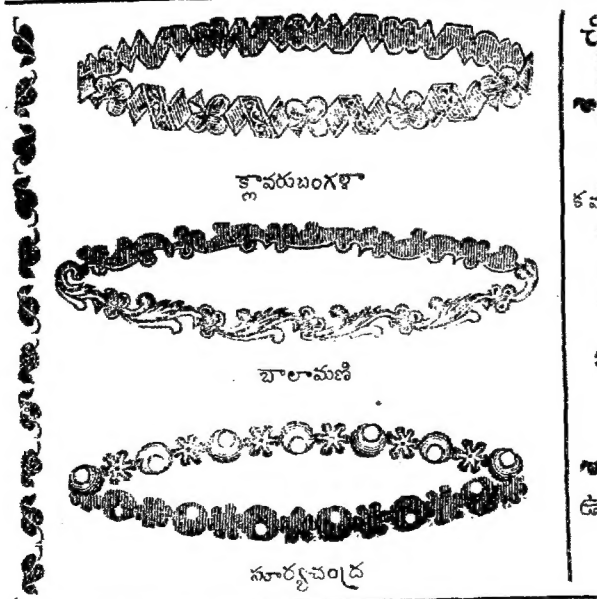
క్రమితి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసిన

శిబ్బకొముది (నిఘంటువు జేబులోనిముడునది) ..

ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆల్పజ్ఞానా సంఘము (క

తత్వమచంద్రిక ... వెల 1—0—0

పోసు ఖర్చులు ప్రత్యేకము ఆంధ్రపత్రికా

పగుళ్ళకు తెలము

వెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0

1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోటీజి 0-5-0 మాత్రమే.

అకికాళ్ళు, అకిచేతులు, చర్మము కారకవలన, కీతగాలి

వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును. ఈ

తెలమును రాచిన పగుళ్ళమీది జలసోయి మంచిచర్మము రాగల

దు. పగుళ్ళునొప్పియు నయచును. స్వల్పక్రయము. కాబి పగు

ళ్ళకు ఈ తెలము అత్యంతోపయోగకరము.